

ISSN 1234-1835

INFORMACJE

Zarządu Głównego PTTK

Nr 6

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK 2000

Do użyciu wewnętrznego.

Janusz Zdebski

REFLEKSJE POKONGRESOWE

Zakończył się V Kongres Krajoznawstwa Polskiego, nadszedł więc czas na próbę jego podsumowania. Zastanówmy się zatem, czym był Kongres dla naszego Towarzystwa, jakie wniósł wartości, jak twórczo spożytkować jego dorobek.

U progu XXI wieku Towarzystwo włączyło się aktywnie w nurt ogólnonarodowej dyskusji nad wizją przyszłości. Problemy takie stawiane są często w okresach przełomowych, w obliczu przemian. Chwila obecna spełnia te wymogi nie tylko ze względu na schyłek wieku a zarazem tysiąclecia. Rozwój cywilizacji, oszałamiające postępy informatyki budzą zachwyt, nadzieję, ale również niepokój. Stoimy także u progu integracji europejskiej, nowej koncepcji państwa na naszym kontynencie.

Już wybór miejsca Kongresu był nawiązaniem do korzeni, do początków naszej państwowości. Symboliczne było również hasło Kongresu „Krajoznawstwo źródłem tożsamości narodowej”. Głosząc ideę poznawania swego kraju, jego dziejów, bogactwa kultury, odwołaliśmy się do wartości podstawowych, stwierdziliśmy, iż takie pojęcia jak: ojczyzna, patriotyzm, więź emocjonalna z ojcowizną nie straciły aktualności i swej wymowy. Uznaliśmy, iż krajoznawstwo jest jedną z dróg kształtowania w społeczeństwie, a

szczególnie wśród młodzieży więzi z ziemią ojczystą, poczucia tożsamości narodowej. Tym samym Towarzystwo podkreśliło ponownie służebną rolę wobec narodu, pełnioną nieprzerwanie przez długie lata swej historii.

Spoleczną wymowę idei V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego podkreśla fakt uczestnictwa w obradach grupy wybitnych polskich naukowców, którzy utworzyli również jego Komitet Naukowy. Głos Towarzystwa zyskał zatem wsparcie ze strony uznanych w Polsce intelektualistów, co stwarza nadzieję na jego popularyzację w szerszych kręgach społeczeństwa.

Kongres przyczynił się także, dzięki starannie przygotowanej propagandzie medialnej, do przypomnienia i utrwalenia w świadomości społecznej wizerunku Towarzystwa. Godne podkreślenia jest również i to, że szereg imprez towarzyszących Kongresowi zorganizowano z myślą o młodzieży szkolnej i nauczycielach.

Nie można zapominać, iż niezależnie od zewnętrznego odbioru Kongres stanowił doniosłe wydarzenie dla Towarzystwa, a jego rezolucja programowa jest dokumentem wytyczającym kierunki naszego działania na najbliższe dziesięciolecie.

Dzięki poprzedzającym Kongres sejmikom regionalnym udało się zaktywizować szerokie grono członków i sympatyków Towarzystwa, dokonać podsumowania dotychczasowej działalności, zainteresować tematyką krajoznawczą lokalne władze samorządowe. Kongres i sejmiki stały się niejednokrotnie inspiracją do wydania ciekawych, wartościowych poznawczo książek.

Prace nad przygotowaniem Kongresu, uczestnictwo w sejmikach regionalnych pozwoliły mi dostrzec bogactwo i różnorodność form działania Towarzystwa. Pozwoliły na poznanie wielu wspaniałych, oddanych Towarzystwu działaczy. Przyznaję, iż niejednokrotnie odczuwałem dumę, iż jestem prezesem TAKIEGO Towarzystwa. Nie ma w tych słowach żadnej przesady, ani próby kokieterii. Mam także świadomość słabych stron Towarzystwa. Dlatego też WSZYSTKIM, którzy wnieśli swój wkład w przygotowanie i organizację V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego, jak również sejmików regionalnych, gorąco i serdecznie DZIĘKUJĘ.

"KRAJOZNAWSTWO ŹRÓDŁEM TOŻSAMOŚCI NARODOWEJ"
PRZESŁANIE
V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego
Gniezno 2000

Piąty Kongres Krajoznawstwa Polskiego odbył się w Gnieźnie w dniach 7-10 września w ostatnim roku dwudziestego wieku. Przed nami trzecie tysiąclecie.

Idea krajoznawstwa, aby zaistnieć wymiennie, potrzebuje oparcia w ruchach społecznych, a kiedy je uzyska staje się nośnikiem wartości, które w określonym czasie historycznym są niezbędne jednostkom i społecznościom do rozwoju. Przez tę prawidłowość krajoznawstwo samo staje się wartością.

Tempo przemian, jakie zachodzą w Polsce, w Europie i w całym świecie, jest nieporównywalne z żadnym z dotychczasowych okresów historii ludzkości i będzie ono nadal wzrastać. Wymaga to od nas, z jednej strony - wielkiej umiejętności twórczego dostosowywania się do nowych sytuacji, z drugiej zaś - wierności podstawowym elementom tradycji.

Krajoznawstwo - będąc źródłem patriotyzmu i tożsamości narodowej oraz nośnikiem wartości ogólnonarodowych i regionalnych - otwierać się musi równocześnie na Europę i świat. Powinno stawać się czynnikiem wzbogacania kultury polskiej o wartości innych narodów, a równocześnie przekazywania Europie i światu najcenniejszych wartości kultury polskiej. Położenie Polski w Europie, jej doświadczenia dziejowe i tradycje kulturowe łączące wartości Zachodu z wartościami Wschodu, w sposób szczególny upoważniają i zobowiązują Polaków do wypełniania tej roli.

Konsekwencje tego stwierdzenia powinny znaleźć odbicie w systemie kształcenia na szczeblu szkoły średniej i wyższej. Powinny też stanowić nić przewodnią działalności PTTK na najbliższe dziesięciolecie.

Współczesny świat, Europa, także Polska, stały się terenem współlistnienia, a niejednokrotnie i konfliktu wartości. Dlatego chcemy szczególnie zadbać o to, aby Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze nadal propagowało najważniejsze wartości związane z krajoznawstwem: umiłowanie stron ojczystych, dbałość o kulturę i przyrodę, pracę nad sobą i życzliwość do drugiego człowieka.

Mając powyższe na względzie, uczestnicy V Kongresu zwracają szczególną uwagę na potrzebę wzbogacania turystyki o treści krajoznawcze, nie godząc się na pogoń za doraźnymi efektami ekonomicznymi.

W realizacji społecznych celów krajoznawstwa na progu trzeciego tysiąclecia oczekujemy wsparcia ze strony organizacji pozarządowych, struktur samorządowych i państwowych.

V Kongres Krajoznawstwa Polskiego potwierdza wolę Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego służenia Polakom w kraju i za granicą.

Gniezno, 10 września 2000 r.

Rezolucja programowa

V KONGRESU KRAJOZNAWSTWA POLSKIEGO

Uczestnicy V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego, działający w strukturach Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, a także w innych organizacjach, mając świadomość zabierania głosu w czasie i miejscu symbolizującym historyczne przemiany - otwieranie się na nową rzeczywistość Europy jako ojczyzny ojczyzn, pragną podzielić się oraz służyć bogatym dorobkiem intelektualnym i doświadczeniem praktycznym środowisk krajoznawczych.

Hasło Kongresu odpowiada przewidywanym wyzwaniom, jakie staną przed społeczeństwem polskim u progu XXI wieku. Potrzeba pogłębienia, nierzadko również odbudowy poczucia tożsamości narodowej, będzie wynikała z dwu głównych przyczyn. Po pierwsze, będą nimi problemy wewnętrzne poszczególnych regionów kraju. Bez oparcia regionalizacji kraju o kryteria kulturalne i historyczne wątpliwym wydaje się sukces czysto gospodarczy reformy ustrojowej państwa. Drugim ważnym elementem będzie konieczność umiejętnego znajdowania swojego miejsca w zjednoczonej Europie nie tylko przez Polskę, ale również przez Polaków.

1. Dla twórczego kształtowania swojego udziału w tych dwu sprzężonych ze sobą procesach krajoznawstwo będzie na pewno pomocne. W okresie pierwszej dekady nadchodzącego wieku należy zwrócić szczególną uwagę, że krajoznawstwo:
 - jest nośnikiem idei potrzebnych do rozwoju jednostkom, zbiorowościom regionalnym oraz społeczeństwu jako całości, takich, jak kształtowanie postaw patriotycznych nowego typu nastawionych na obronę wartości, jakimi są ojczyzna, państwo, codzienna odpowiedzialność w działaniu, uczciwość i tolerancja;
 - daje możliwości harmonijnego rozwoju człowieka w całym jego życiu angażując pozytywne emocje oraz intelekt bez względu na miejsce zajmowane w społeczeństwie oraz barier stwarzanych przez stan posiadania i formalne wykształcenie;
 - daje szansę na ochronę i umacnianie tożsamości narodowej obywateli zamieszkujących Polskę, na wejście do struktur europejskich bez kompleksów, z pełną świadomością bogactwa wnoszonego dziedzictwa oraz potencjału posiadanych możliwości;
 - było i jest prekursorem syntetycznego ujmowania wielu odległych od siebie dziedzin nauki. Rozwój myśli krajoznawczej potrzebuje intensywnych i wszechstronnych badań naukowych, upowszechniania ich wyników i zmierzania do syntetycznego opisu regionów.

Wiele istniejących pojęć krajoznawczych doczekało się obecnie uzasadnienia w naukach ścisłych. Kluczowe dla naczelnej idei Kongresu relacje między pojęciem "przestrzeni" a "miejsca", związane z "zakorzeniem", są obecnie twórczo badane i rozwijane przez dyscypliny naukowe z własną metodologią i bogatym piśmiennictwem.

2. Powinnością krajoznawcy będzie, bardziej niż dotychczas głoszenie potrzeby uwzględniania tych pojęć w życiu nie tylko kulturalnym, ale również gospodarczym. Zasięg wymienionych działań jest bardzo szeroki - od ochrony krajobrazu do wpajania młodzieży konieczności "krajoznawczego przygotowania do życia". Tworzące się obecnie struktury samorządowe powinny uwzględnić idee, które już w 1926 r. zapisano w ówczesnym programie regionalizmu krajoznawczego.
3. Traktując język jako podstawowy element dziedzictwa kulturowego narodu uznajemy, iż należy wobec narastających zagrożeń wulgaryzacją i prymitywizacją zarówno języka potocznego, jak i używanego w mediach oraz wprowadzania obcego słownictwa bez uzasadnionej konieczności, wykorzystywać wszelkie dostępne krajoznawstwu metody do ukazywania piękna i bogactwa ojczystego języka. Szczególna rola przypada tu środowisku przewodników.
4. Naczelnym zadaniem krajoznawstwa będzie pobudzanie i pogłębianie dumy z bogactwa i głębi kultury naszego kraju. Polska była przez wieki terenem zetknięcia się dwóch, wielkich a odrębnych, kultur Wschodu oraz Zachodu. Będzie się to dalej uwidaczniało, szczególnie zaś – na naszych pograniczach. Odbudowa historycznych związków narodów zamieszkujących tereny dawnej Rzeczypospolitej powinna stać się jednym z głównych nurtów rozwoju kultury tego rejonu Europy. Może to być naszym wspaniałym wkładem do tworzącej się Europy ojczyzn. Mówiąc zaś o wkładzie Polski do szeroko rozumianej kultury europejskiej nie można zapominać, że wieloetniczna Rzeczypospolita Obojga Narodów była monarchią z rozwiniętą demokracją i systemem parlamentarnym, o wysokiej kulturze politycznej warstw rządzących. Współczesna, jednocząca się Europa, takie właśnie wartości ceni i propaguje.

Tożsamość narodową należy budować w oparciu o historię i tradycję własnego narodu oraz o pozytywny wkład innych narodowości, współbytujących w obrębie tego samego państwa.

5. Krajoznawstwo budziło i budzi świadomość kształtującej roli krajobrazu w życiu jednostek i społeczności oraz świadomość konieczności krajoznawczej ochrony. Udział Polski w ochronie europejskiego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego powinien skupiać się na następujących zagadnieniach:

- zabytki,

- muzea,

- parki narodowe i kulturowe,

- międzynarodowe rezerваты biosfery, obszary wodno-błotne oraz obszary z listy

światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego,

- współpraca z sąsiednimi krajami i udział w programie Rady Europy Natura 2000 oraz innych strukturach i inicjatywach ponadnarodowych.

Po prawie stu latach odrębnej działalności w zakresie ochrony przyrody oraz dziedzictwa kulturowego należy doprowadzić do powstania jednego programu i jednej zintegrowanej służby w tych obszarach. Należy dążyć do powstania programów ochrony dużych obszarów, bowiem tylko wówczas można je planowo zagospodarować. Można w tym zakresie skorzystać z doświadczeń merytorycznych, organizacyjnych i prawnych programu "Zielone Płuca Polski". Sprawa jest bardzo pilna, ponieważ straty poniesione w tej dziedzinie, w przeciwieństwie do ekonomicznych, są nieodwracalne. Widać to najlepiej w żywej tkance krajobrazu, szczególnie na obszarach pogranicza Państwa. Spowodowane to zostało w znacznej mierze migracjami ludności, która wielokrotnie nie czuła potrzeby kontynuacji zastanych wartości.

6. Krajoznawstwo ujmujące człowieka w jego środowisku, dostrzegające bogactwo w różnorodności, doceniające pogranicze kultur jako obszar edukacji dla wzajemnego zrozumienia narodów czy grup etnicznych, w czasie otwierania się granic w jednoczącej się Europie powinno być trwałym elementem w programach polskich szkół. Wypracowany w Polsce przed blisko wiekiem model krajoznawstwa, głęboko wiążący rozwijanie sfer poznawczych i jednocześnie emocjonalnego związku z ojcowizną i Ojczyzną, pozostaje w swej treści niezwykle aktualny. Turystyka krajoznawcza powinna wejść w szerszym zakresie do programów nauczania w szkołach podstawowych, średnich i wyższych, tak w nauczaniu teoretycznym, jak i w praktyce. Szczególna rola w tym dziele przypada nauczycielom kraju ojczystego. Na co dzień dzieciom, młodzieży i dorosłym bliższa jest mała Ojczyzna. Nie należy jej jednak przeciwstawiać dużej Ojczyźnie – Macierzy, jako duchowej całości integrującej Polaków w kraju i za granicą. Jest to zrozumiałe skoro pamięta się, że aby uczestniczyć w życiu Ojczyzny trzeba być zakorzenionym w ojcowiznie, która się zaczyna od ulicy, wioski, ogarnia miasto, powiat, województwo i Polskę.

Budowa demokratycznych norm w naszym państwie powinna sprzyjać niwelowaniu istniejących barier środowiskowych i psychologicznych, pomagać w wyjściu z izolacji osobom niepełnosprawnym. Konieczna jest likwidacja barier architektonicznych oraz produkcja urządzeń pomagających w samodzielnym uprawianiu turystyki i krajoznawstwa przez osoby niepełnosprawne.

7. Przemiany ustrojowe końca XX wieku otwarły obywatelom polskim Europę i świat. Reforma samorządowa kieruje uwagę mieszkańców na własny region i potrzebę jego wszechstronnego rozwoju. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, będące spadkobiercą idei i działalności Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego i Polskiego

Towarzystwa Krajoznawczego, ma znaczne doświadczenie i możliwości podejmowania działań służących zakorzenieniu społeczności lokalnych. Realizacji tego celu służy współdziałanie struktur PTTK na obszarze kraju, współpraca ze strukturami rządowymi, samorządowymi, organizacjami pozarządowymi oraz udział w pracach instytucji i organizacji samorządowych.

Do realizacji wspólnych, ważnych społecznie celów, niezbędne jest ich wsparcie środkami budżetowymi i pozabudżetowymi. Anachroniczne jest pojmowanie regionalizmu wyłącznie w kategoriach działalności społecznej o nastawieniu li tylko kulturalnym. Musi on wyrażać się w postawie zaangażowania na rzecz regionu, przy szerokim wykorzystaniu samorządności społecznej, jako że ekonomiczne warunki życia determinują możliwości rozwoju intelektualnego i kulturalnego. W tym celu niezbędne jest kształtowanie świadomości regionalnej jak najszerszych kręgów społecznych, poczynając od najmłodszych pokoleń, aż do osiągnięcia poziomu tożsamości regionalnej, czyli identyfikowania swoich spraw ze sprawami regionu. Wiedza krajoznawcza powinna w szerszym zakresie uwzględniać zagadnienia współczesnego życia społeczno-gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej.

Z punktu widzenia interesów państwowych regionalizm i krajoznawstwo są celami społecznymi, ale równocześnie instrumentami współzarządzania państwem. Stąd też powinny one być przez władze państwowe, ale także przez władze lokalne zdecydowanie wspierane i wykorzystywane w bieżących działaniach.

Gniezno, 10 września 2000 r.

Prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej

Warszawa, 9 września 2000 roku

Do uczestników i organizatorów
V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego

Drodzy Reprezentanci Parlamentu Krajoznawstwa Polskiego,
Szanowni Państwo,
Przyjaciele,

Nie jest sprawą przypadku, że Wasz Kongres debatuje w tym miejscu i w tym czasie. To tutaj, nad brzegami Gopla i Jeziora Lednickiego, z piastowskiego gniazda - zaczęła się Polska. Wasze spotkanie przypada w momencie, kiedy Polacy bogatsi o 10 wieków zmagają z historią, z nadzieją patrzą ku przyszłości. Skłaniamy się do refleksji nad dziejami, namysłu nad tym, co udało się osiągnąć a co znajduje się jeszcze przed nami.

Wielkopolanin Karol Libelt pisał, że Ojczyzna to ziemia, na której mieszkamy, z całą różnorodnością okolic, z klimatem, niebem, powietrzem i wodą. Jest nią niepowtarzalna w swym charakterze kraina przodków, własne państwo ze wszystkimi swobodami, dzięki którym czujemy się u siebie. Miał po stokroć rację, kiedy głosił, że rozwijanie przez kolejne pokolenia umiłowania ziemi ojczystej to jedna z najważniejszych powinności społecznych.

W tę właśnie tradycję wpisuje się działalność Waszej organizacji. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze obchodzi złote gody. Wasz dorobek, o którym będziecie dyskutować na Kongresie, wykracza poza ramy półwiecza. Jesteście dziedzicami spuścizny wielu pasjonatów turystyki. Od blisko połowy ubiegłego wieku powstawało dzieło, z którego możemy być dumni wobec samych siebie i innych narodów.

To Wasi poprzednicy i Wy, Drodzy Państwo, zbudowaliście fenomen naszego ruchu turystyczno-krajoznawczego. Dzięki Waszym staraniom po wszystkich zakątkach Polski wędrują, cieszą się życiem i tworzą jego niezwykłość, ludzie zakochani w urodzie polskiej ziemi. Dzisiaj, kiedy turystyka traktowana jest jako gałąź gospodarki narodowej, pamiętacie o jej korzeniach. Pozostajecie wierni jej społecznemu przesłaniu. Jesteście orędownikami poznawania kraju jako wartości, która czyni człowieka lepszym, zbliża do drugiego człowieka, ofiaruje mu dar życzliwości, przyjaźni i koleżeństwa.

Przyjmijcie, proszę, najserdeczniejsze gratulacje i życzenia owocnych obrad. Niech doświadczenia pomogą nakreślić Wam ambitne perspektywy działań u progu nowego milenium, w przeddzień zbliżającego się XXI wieku.

Pozdrawiam wszystkich zebranych i życzę polskiemu krajoznawstwu powodzenia na szlakach jutra.

Aleksander Kwaśniewski

Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Warszawa, 5 września 2000 r.

Pan
Janusz Zdebski
Prezes Zarządu Głównego
Polskiego Towarzystwa
Turystyczno-Krajoznawczego

Warszawa

Szanowny Panie Prezesie

Dziękuję władzom naczelnym PTTK za zaproszenie na V Kongres Krajoznawstwa Polskiego obradujący w tym roku pod hasłem: "Krajoznawstwo źródłem tożsamości narodowej". Ze względu na planowane posiedzenie Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, nie będę mógł w nim uczestniczyć. Tą drogą przekazuję pozdrowienia delegatom na Kongres - reprezentantom polskiego krajoznawstwa.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze poprzez swoje wieloletnie działania związane z popularyzacją idei poznania kraju ojczystego, ochroną przyrody, zabytków i krajobrazu przyczyniało się do umacniania polskości. Jestem pełen uznania dla osiągnięć PTTK w promowaniu krajoznawstwa i turystyki kwalifikowanej. Życzę, by dalsze przedsięwzięcia na rzecz utrwalania i pomnażania zasobów kultury i przyrody służyły promocji Polski, w kraju i za granicą, jako regionu atrakcyjnego turystycznie. Wiem, że działalność Towarzystwa w dużej mierze opiera się na pasji uprawiania turystyki i społecznym zaangażowaniu jego członków. Obrady Kongresu stwarzają dobrą okazję do podsumowań: określenia miejsca i znaczenia krajoznawstwa i turystyki w Polsce, a także szans i możliwości rozwoju

Życzę Uczestnikom V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego owocnych obrad oraz wszelkiej pomyślności w realizacji zamierzeń ważnych dla krajoznawstwa i turystyki kwalifikowanej, ważnych dla misji organizacji oraz jej członków.

Maciej Płażyński

**MINISTER
EDUKACJI NARODOWEJ**

**Szanowne Panie, Szanowni Panowie
Drodzy Delegaci i Goście
V-go Kongresu Krajoznawstwa Polskiego**

Serdeczną myślą łączę się ze wszystkimi uczestnikami V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego, wszystkich Państwa gorąco pozdrawiam, zarówno w imieniu własnym jak i całego kierownictwa Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Pragnę abyście Państwo mieli świadomość, iż w pełni doceniamy wychowawczą i edukacyjną rolę krajoznawstwa. Krajoznawstwo oraz edukacja regionalna i dziedzictwo kulturowe w regionie na stałe wpisały się w programy edukacyjne zreformowanej szkoły.

Młode pokolenie zadaje podstawowe pytania: „Skąd pochodzimy?“, „Kim jesteśmy?“. Jest to dla nas sygnałem, że młodzież pragnie i potrzebuje silnego związku z otoczeniem, w którym wzrasta. Każdy człowiek buduje poczucie własnej godności tym większe im bardziej odczuwa związki przynależności do swojej grupy, środowiska, społeczeństwa. Krajoznawstwo jest tą dziedziną wiedzy i życia, która określa mocne i stabilne podstawy ludzkiej egzystencji.

W nowym modelu oświatowym i wychowawczym dążymy do zachowania tradycyjnego kanonu polskiego, chcemy pielęgnować narodowy dorobek kulturalny. Wartości staropolskie, oświeceniowe, romantyczne nie mogą być przesłaniane kulturą masową. Pragniemy wyróżnić naszą tożsamość w przestrzeni europejskiej, nadać jej nasz niepowtarzalny, polski charakter.

Nawiązując do proklamowanej na początku września br. *Karty Powinności Człowieka* pragnę podkreślić, że wypełnianie powinności nie może wynikać z przymusu, lecz z impulsu moralnego odwołującego się do poczucia solidarności ze wszystkim, co współtworzy dobro tego świata. Wychowanie młodego pokolenia w duchu umiłowania ojczystego kraju jest naszą powinnością. Niech ten obowiązek będzie dla nas radością.

Prof. dr hab. inż. Edmund Wittbrodt

DT-1/AGJ/ 3079 /2000

Pan
Prof. dr hab. Janusz Zdebski
Prezes Zarządu Głównego
Polskiego Towarzystwa
Turystyczno - Krajoznawczego

Szanowny Panie Prezencie, Szanowni Uczestnicy Kongresu,

W imieniu Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Gospodarki p. Janusza Steinhoffa i swoim własnym przesyłam Panu Prezesowi, organizatorom i uczestnikom V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego serdeczne życzenia owocnych obrad.

Pragnę zapewnić o naszym szacunku dla społecznej działalności w realizacji zadań państwowych dla turystyki i wielkiej roli jaką spełnia w tym zakresie Polskie Towarzystwo Turystyczno - Krajoznawcze, najstarsze i najliczniejsze towarzystwo turystyczne w kraju.

Wysoko cenimy dorobek krajoznawstwa polskiego, zapewniający poznawanie piękna Ojczyzny, poszanowanie i popularyzację wartości przyrodniczych, kulturowych i historycznych, działalność polegającą na uczeniu i wychowywaniu we wrażliwości i szacunku dla człowieka i miłości do swojego kraju.

Pięknie to zostało ujęte jako hasło nadane V Kongresowi "Krajoznawstwo źródłem tożsamości narodowej". Symbolicznym jest również wybór miejsca w kraju gdzie obecny Kongres odbywa się: Gniezno - kolebka naszej narodowej historii szczególnie na przełomie tysiącleci powinno zwracać uwagę na ojczyście wartości.

Na ręce Pana Prezesa przekazuję uczestnikom Kongresu, krajoznawcom, sympatykom, całemu Polskiemu Towarzystwu Turystyczno - Krajoznawczemu najlepsze życzenia dalszej owocnej działalności w krajoznawstwie i turystyce.

Życzę aby w wypracowanym na V Kongresie przesłaniu znalazły się propagowane przez krajoznawców treści zawierające całą duchową i społeczną sferę działalności.

z wyrazami głębokiego szacunku

MINISTER
z up.

Tadeusz Donocik
Podsekretarz Stanu

Informacje o V Kongresie Krajoznawstwa Polskiego Gniezno 2000

Przygotowania V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego rozpoczęte zostały w XIII kadencji. Wstępne prace i dyskusje nad kształtem programowym Kongresu podjęła w 1995 roku Komisja Krajoznawcza Zarządu Głównego PTTK. Jej przewodniczący - kol. Włodzimierz Łęcki, w porozumieniu z prezesem ZG PTTK Adamem Chyżewskim i sekretarzem Generalnym Wojciechem Redzejem, uzgodnił z władzami miasta możliwość zorganizowania tego najważniejszego, programowego przedsięwzięcia w Gnieźnie. Uzgodniono również hasło przewodnie Kongresu – „Krajoznawstwo źródłem tożsamości narodowej”. Zarząd Główny PTTK przedyskutował na zebraniu plenarnym 1 marca 1996 r. tezy programowe przedstawione przez wiceprezesa ZG kol. Janusza Zdebskiego, przyjął ogólną koncepcję V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego i podjął decyzję o jego zorganizowaniu w roku 2000 w Gnieźnie. Od października 1996 r. na łamach „Informacji Zarządu Głównego PTTK” systematycznie publikowano materiały programowe oraz zamieszczano informacje organizacyjne dotyczące przygotowań Kongresu. Wzorem poprzednich Kongresów zaproponowano dwa równoległe nurty przygotowań: prace w Komitecie naukowym oraz dyskusję nad wybranymi zagadnieniami, prowadzoną w czasie sejmików przygotowanych przez oddziały PTTK. Już w lutym 1997 roku wpłynęła do Zarządu Głównego pierwsza deklaracja zorganizowania przedkongresowego sejmiku. Prowadzono rozmowy dotyczące Komitetu Organizacyjnego oraz Komitetu Naukowego.

XIV Walny Zjazd PTTK uznał organizację Kongresu za jedno z najważniejszych zadań stojących przed Towarzystwem w XIV kadencji. Upoważniało to prezesa ZG kol. Janusza Zdebskiego do przedstawienia jego koncepcji programowej w czasie wizyty delegacji ZG PTTK u Prezydenta RP pana Aleksandra Kwaśniewskiego, który wyraził zgodę na przyjęcie honorowego patronatu nad V Kongresem Krajoznawstwa Polskiego.

28 listopada 1997 r. ZG PTTK podjął uchwałę w sprawie powołania Komitetu Organizacyjnego V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego, określenia jego zadań i kompetencji (uchwała publikowana w Informacjach ZG PTTK – grudzień 1997). Przewodniczącym Komitetu. został prezes Towarzystwa kol. Janusz Zdebski, wiceprzewodniczącym ds. programowych - kol. Adam Chyżewski a wiceprzewodniczącym ds. organizacyjnych – kol. Włodzimierz Łęcki. 23 stycznia 1998 roku odbyło się pierwsze posiedzenie Komitetu Organizacyjnego, w czasie którego omówiono zadania Komitetu, przedyskutowano program Kongresu oraz propozycje zagadnień do przedyskutowania w czasie sejmików terenowych przewidzianych do zorganizowania przez oddziały naszego Towarzystwa. Na kolejnym zebraniu 28 marca 1998 r. zaakceptowano skład Komitetu Naukowego Kongresu, przedstawiono propozycje powołania Komitetu Honorowego, przedyskutowano harmonogram przygotowań, projekt programu Kongresu, propozycję wydawnictw przedkongresowych i kongresowych, wstępny preliminarz, zaproponowano opiekunów dla pierwszych sejmików przedkongresowych. 2 kwietnia tego roku skierowano do kilkunastu osób – pracowników nauki, członków lub sympatyków naszego Towarzystwa, zaproszenia do udziału w pracach Komitetu Naukowego. W pierwszym posiedzeniu Komitetu Naukowego, zorganizowanym 6 maja w Krakowie, uczestniczyli prof. prof.: Kazimierz Denek, Krzysztof Mazurski, Romuald Olaczek, Krzysztof Przeclawski, Zdzisław Ryn, Andrzej Tomczak, Janusz Zdebski, dr Adam Chyżewski, dr Franciszek Midura oraz sekretarz ZG PTTK ds. programowych mgr Anna Becker-Kulińska. Przewodniczenie Komitetu Naukowego

powierzono prof. dr hab. Januszowi Zdebskiemu zaś bieżące kierowanie pracami Komitetu Naukowego - dr Adamowi Chyżewskiemu. Na podstawie przeprowadzonej dyskusji oraz nadesłanych propozycji dr Adam Chyżewski opracował propozycję szczegółowych tematów sejmików przedkongresowych oraz referatów na obrady plenarne i zespoły Kongresu.

Szczegółowy program i godzinowy przebieg Kongresu, propozycje autorów poszczególnych referatów oraz uzupełniony o inicjatywy terenowe wykaz tematów sejmików przedkongresowych, przyjęto na wspólnym posiedzeniu Komitetu Naukowego i Komitetu Organizacyjnego w dniu 24 października 1998 r. Prace przygotowawcze wkroczyły w fazę realizacji konkretnych zadań.

Przedkongresowa dyskusja rozpoczęła się w listopadzie 1998 roku. Sejmik w Łodzi zorganizowany został przez oddziały z Łodzi, Pabianic i Zgierza zaś w Siedlcach przez miejscowy oddział PTTK. W 1999 roku sejmiki zorganizowały oddziały PTTK z Opola, Suwałk, Wrocławia, Kalisza, Gdańska, Lublina, Białegostoku, Katowic, Krakowa, Warszawy, Golubia-Dobrzynia, Olsztyna i Poznania. Ostatnie sejmiki, już w roku 2000 zorganizowane zostały przez Oddział PTTK w Żarach oraz Oddział PTTK w Ostrowcu Świętokrzyskim. Wykaz sejmików wraz z podaniem organizatorów i wykazem referatów zamieszczony został w Informacjach ZG PTTK (luty 2000).

Skład Komitetów przygotowujących Kongres przedstawiał się następująco:

Komitet Organizacyjny:

Janusz Zdebski – przewodniczący, Adam Chyżewski – wiceprzewodniczący ds. programowych, Włodzimierz Łęcki – wiceprzewodniczący ds. organizacyjnych, członkowie – Anna Becker-Kulińska, Cezary Droszcz, Lech Drożdżyński, Andrzej Gordon, Adam Jędras, Pola Kuleczka, Ryszard Kunce, Franciszek Midura, Krzysztof Mazurski, Wanda Skowron, Edmund Sroka, Andrzej Wasilewski.

Komitet Naukowy:

Prof. dr hab. Janusz Zdebski – przewodniczący, dr Adam Chyżewski – wiceprzewodniczący, członkowie: prof. dr hab. Janusz Bogdanowski, prof. dr hab. Kazimierz Denek, prof. dr hab. Adam Dobroński, prof. dr hab. Antoni Jackowski, dr Włodzimierz Łęcki, prof. dr hab. Krzysztof Mazurski, dr Franciszek Midura, prof. dr hab. Romuald Olaczek, prof. dr hab. Krzysztof Przeclawski, prof. dr hab. Tadeusz Polak, prof. dr hab. Zdzisław Ryn, prof. dr hab. Janusz Sondel, prof. dr hab. Andrzej Tomaszewski, prof. dr hab. Andrzej Tomczak, prof. dr hab. Zbigniew Wójcik. Przez cały czas przygotowań w pracach Komitetu Naukowego uczestniczyli koleżanki i koledzy: Anna Becker-Kulińska, Marian Czyżewski, Andrzej Gordon, Wanda Skowron, Andrzej Wasilewski. W końcowej fazie przygotowań współpracę z Profesorami kierującymi obradami zespołów kongresowych podjęli kol. kol. Pola Kuleczka Tadeusz Sobieszek i Krzysztof Wolfram.

Komitet Naukowy pracował w zespołach i na posiedzeniach plenarnych. Przygotowaniami pracy zespołów kierowali profesorowie: Janusz Bogdanowski, Krzysztof Przeclawski, Tadeusz Polak i dr Włodzimierz Łęcki. Przygotowano referaty, (wydane na Kongres w 5 zeszytach), tezy do dyskusji. Członkowie Komitetu uczestniczyli w sejmikach przedkongresowych. Projekt rezolucji kongresowej, na podstawie dorobku sejmików, przemyśleń autorów referatów kongresowych oraz własnych, przygotowali Adam Chyżewski i Wanda Skowron. Po dyskusji z członkami Komitetu Naukowego projekt krótkiego przesłania oraz rezolucji opracowali: Adam Chyżewski, Marian Czyżewski, Wanda Skowron. Projekty te trafiły do uczestników V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego.

Kol. Adam Chyżewski z kol. Wojciechem Redzejem opracowali materiał zawierający próbę oceny realizacji Rezolucji IV Kongresu Krajoznawstwa Polskiego, który obradował w roku 1990 w Opolu. Materiał ten, wraz z zeszytami zawierającymi referaty, uczestnicy Kongresu otrzymali w dniu przyjazdu do Gniezna.

Od roku 1999 coraz wyraźniej następował podział prac na organizacyjne i programowe, ukształtowały się dwa zespoły robocze. Na początku 2000 roku Komitet Organizacyjny zatwierdził skład Zespołu Programowego pracującego pod kierunkiem kol. Adama Chyżewskiego oraz skład Zespołu Organizacyjnego kierowany przez kol. Włodzimierza Łęckiego. Bezpośrednie prace organizacyjne podjęli działacze z Wielkopolskiej Korporacji Oddziałów PTTK, a przede wszystkim

Koleżanki i Koledzy z Oddziału PTTK w Gnieźnie i z Oddziału Poznańskiego PTTK. Byli oni również organizatorami kilku konferencji prasowych przed i w czasie Kongresu.

V Kongres Krajoznawstwa Polskiego

Organizatorem V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego był Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego przy współpracy Polskiej Organizacji Turystycznej, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolskiej Korporacji Oddziałów PTTK, Starostwa Powiatowego w Gnieźnie, Urzędu Miejskiego w Gnieźnie, Towarzystwa Miłośników Gniezna.

Patronat objął Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej pan Aleksander Kwaśniewski

Komitet Honorowy: Stefan Mikołajczak – Marszałek Województwa Wielkopolskiego – przewodniczący, członkowie: Mirosław Handke – Minister Edukacji Narodowej, Stefan Jurga – Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Leszek Kuźnicki – Przewodniczący Komitetu Prognoz PAN „Polska 2000 Plus”, Jacek Marciniak – Starosta Gnieźnieński, Henryk Muszyński – Arcybiskup Metropolita Gnieźnieński, Kszysztof Pajewski – Komendant Rektor Wyższej Szkoły Oficerskiej im. S. Czarnieckiego w Poznaniu, Paweł Rzepka – Prezes Telekomunikacji Polskiej, Cezary Stypułkowski – Prezes Banku Handlowego, Tadeusz Syryjczyk – Minister Transportu i Gospodarki Morskiej, Stanisław Szolkowski – Dyrektor Wielkopolskiego Zakładu Gazowniczego w Poznaniu, Tadeusz Tomaszewski – Przewodniczący Sejmowej Komisji Kultury Fizycznej i Turystyki, Bagdan Trepiński – Prezydent Gniezna, Gwidon Wójcik – Prezes Polskiej Organizacji Turystycznej, Janusz Zdebski – Prezes Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Przed Kongresem nastąpiły zmiany na stanowiskach Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej, nie spowodowały one zmiany składu Komitetu Honorowego. Na Kongres zaproszono Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Gospodarki, ponieważ do tego resortu przeniesiono zagadnienia związane z turystyką.

Sponsorzy strategiczni Kongresu to:

Bank Handlowy w Warszawie SA – który również sponsorował wydanie na Kongres „Kanonu Krajoznawczego Polski”

Telekomunikacja Polska S.A. oraz Wielkopolski Zakład Gazowniczy.

Pozostali sponsorzy: Wyższa Szkoła Oficerska im. Stefana Czarnieckiego, Kawa & Herbata „Astra: Poznań, „Lech” Browary Wielkopolski SA.

Kongres obradował w Gnieźnie w dniach 8 – 10 września 2000 roku. Dla jego uczestników zorganizowano 7 września wycieczki na 5 trasach Szlaku Piastowskiego, uczestniczyło w nich 246 osób – 101 na trasie „Kórnik”, 34 na trasie „Giecz”, 33 na trasie „Lednica”, 50 na trasie „Kruszwica” i 28 na trasie „Biskupin. Wycieczki prowadzili członkowie Koła Przewodników PTTK z Poznania. Przewodnicy z Gniezna pokazywali swe miasto 8 września przed południem.

W obradach Kongresu uczestniczyło 587 osób, w tym 43 z woj. dolnośląskiego, 27 z kujawsko-pomorskiego, 25 z lubelskiego, 5 z lubuskiego, 28 z łódzkiego, 44 z małopolskiego, 146 z mazowieckiego, 14 z opolskiego, 17 z podkarpackiego, 13 z podlaskiego, 34 z pomorskiego, 35 ze śląskiego, 17 ze świętokrzyskiego, 22 z warmińsko-mazurskiego, 81 z wielkopolskiego, 25 z zachodniopomorskiego. Wraz z gośćmi i organizatorami w Kongresie uczestniczyło 650 osób.

Wśród uczestników Kongresu najliczniejszą grupę stanowili działacze PTTK reprezentujący kadrę programową Towarzystwa - wybitni regionaliści, publicyści, opiekunowie SKKT PTTK, przedstawiciele władz naczelnych Towarzystwa, przewodniczący i członkowie 22 komisji społecznych ZG PTTK, kierownicy regionalnych pracowni krajoznawczych PTTK oraz regionalnych muzeów PTTK, jak również młodzi krajoznawcy – laureaci konkursu „Poznajemy Ojcowiznę”. Gościliśmy organizatorów i współorganizatorów sejmików przedkongresowych, przedstawicieli Krajowej Rady Towarzystw Regionalnych, Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej, pracowników wyższych uczelni i szkół kształcących kadry dla turystyki na poziomie magisterskim oraz licencjackim. Liczną grupę stanowili nauczyciele – oddani działacze naszego Towarzystwa jak również jego sympatycy

„nauczyciele kraju ojczystego” przygotowujący młodzież do udziału w konkursach i turniejach turystyczno-krajoznawczych, wychowujących finalistów i laureatów Olimpiady Geograficznej, prowadzących młodzież na turystyczne szlaki. W porozumieniu z „Wspólnotą Polską” na Kongres zaproszeni zostali nasi rodacy mieszkający na Litwie, Łotwie, Ukrainie, w Białorusi, Czechach i Mołdawii.

W Kongresie uczestniczyli przedstawiciele władz państwowych, samorządowych oraz administracyjnych województwa wielkopolskiego i Gniezna, prezesi współpracujących z PTTK zagranicznych organizacji turystycznych, przedstawiciele prasy, radia i telewizji – łącznie około 60 osób.

Obrady toczyły się w auli i salach Liceum Ogólnokształcącego im Bolesława Chrobrego oraz salach Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie.

Uroczyste rozpoczęcie obrad Kongresu nastąpiło 8 września 2000 r. o godz. 14.00. Po wprowadzeniu sztandaru Zarządu Głównego PTTK uczestnicy odśpiewali Hymn Narodowy. Jako pierwszy zebranych powitał marszałek Województwa Wielkopolskiego, przewodniczący Komitetu Honorowego Stefan Mikołajczak. Obrady plenarne otworzył prezes ZG PTTK Janusz Zdebski, dziękując władzom Gniezna i Wielkopolski oraz sponsorom za życzliwość i pomoc, dzięki której zorganizowano Kongres. Powitał gości – minister Barbarę Labudę, Gwidona Wójcika – prezesa Polskiej Organizacji Turystycznej, Roberta Kępińskiego – dyrektora Departamentu Turystyki w Ministerstwie Gospodarki, Czesława Jermanowskiego – wiceprezesa Telewizji Polskiej, Jana Havelkę – prezesa EWV oraz Klubu Czeskich Turystów, Stefana Keselbauera – prezesa Klubu Słowackich Turystów, ks. Biskupa Stanisława Gondeckiego, Pawła Rzepkę – prezesa Telekomunikacji Polskiej, Antoniego Sałę – wiceprezesa Zarządu Banku Handlowego w Warszawie, Stanisława Szolkowskiego – dyrektora Wielkopolskiego Zakładu Gazowniczego, przedstawiciele ministerstw, organizacji i stowarzyszeń, referentów oraz uczestników Kongresu.

Minister Barbara Labuda odczytała list Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Aleksandra Kwaśniewskiego skierowany do uczestników i organizatorów V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego. Gwidon Wójcik w swym wystąpieniu podkreślił rolę i znaczenie PTTK w rozwoju turystyki w Polsce. Następnie głos zabrali Jan Havelka i Stefan Keselbauer. Adam Chyżewski odczytał list Marszałka Sejmu RP Macieja Płażyńskiego skierowany na ręce prezesa ZG PTTK, list Ministra Gospodarki podpisany z up. przez podsekretarza stanu Tadeusza Donocika oraz życzenia owocnych obrad nadesłane przez BTS - Bułgarski Związek Turystyczny i Lajosa Thuroczy – honorowego prezydenta Węgierskiego Towarzystwa Przyjaciół Przyrody, a także posła na Sejm RP Tadeusza Syryjczyka – byłego wiceprezesa ZG PTTK. Na salę obrad przybył Wojewoda Wielkopolski Stanisław Tam, który w swym wystąpieniu nawiązał do pierwszego Kongresu Krajoznawczego, który w 1929 r. został zorganizowany przez Polskie Towarzystwo Krajoznawcze w Poznaniu. Przed przerwą o głos poprosił Kazimierz Dąbrowski ze Lwowa, podziękował za zaproszenie, przekazał pozdrowienia i upominki – na ręce Prezesa ZG PTTK – album ze zdjęciami z cmentarza Łyczakowskiego, a na ręce Wojewody herb Lwowa. Tę część obrad plenarnych zakończył Włodzimierz Łęcki, zapraszając do obejrzenia wystaw i odwiedzenia stoisk oraz informując o dodatkowym punkcie programu – odsłonięciu tablicy pamiątkowej V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego.

Po przerwie obrady prowadził Adam Chyżewski, który odczytał list przesłane przez Ministra Edukacji Narodowej prof. dr hab. inż. Edmunda Wittbrodta, Referaty programowe wygłosili:

- prof. dr hab. Henryk Samsonowicz – „Polska na mapie kultury europejskiej”
- prof. dr hab. Zofia Kurnatowska – „Gniezno i Ziemia Gnieźnieńska w początkach państwa polskiego”
- prof. dr hab. Krzysztof Mazurski – „Regionalizm we współczesnym świecie”

pierwszy dzień obrad zakończył Adam Chyżewski, przekazując komunikaty organizacyjne.

Po kolacji uczestnicy Kongresu wzięli udział w uroczystości wmurowania na rynku gnieźnieńskim tablicy upamiętniającej zorganizowanie przez PTTK w roku 2000 w Gnieźnie V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego oraz w imprezie rycerskiej pod Katedrą, która była kulminacyjnym punktem zorganizowanego, z inicjatywy Zygmunta Kwiatkowskiego – prezesa Oddziału PTTK w Golubiu-Dobrzyniu, w dniach 7 – 9 września br., „Zjazdu Gnieźnieńskiego Rycerstwa Polskiego”.

9 września - sobota

Drugi dzień Kongresu rozpoczął się obradami plenarnymi, które prowadził Adam Chyżewski. Po komunikatach organizacyjnych przekazanych przez Włodzimierza Łęckiego, referaty wygłosili:

- prof. dr hab. Gerard Labuda – „Natura-kultura we wzajemnym stosunku w aspekcie historycznym – symbioza czy opozycja”.
- Prof. dr hab. Leszek Kuźnicki – „Polska XXI wieku – z czym wkraczamy, do czego zdążamy”.

Wprowadzenia do pracy w zespołach dokonał Adam Chyżewski.

Uczestnicy Kongresu oraz zaproszeni goście spotkali się w auli o godz. 15.00 na uroczystość wręczenia premierowi Brandenburgii Manfredowi Stolpe nagrody im. Leopolda Kronenberga. Premiera powitał prezes Janusz Zdebski, wręczając mu pamiątkowy medal Kongresu. O zasługach Manfreda. Stolpe dla współpracy Brandenburgii z Wielkopolską poinformował Włodzimierz Łęcki. Prowadzący spotkanie Adam Chyżewski poinformował o przyznaniu nagrody, którą w imieniu Fundacji Banku Handlowego im L. Kronenberga wręczyli Sergiusz Najar i Henryk Przybylski. Premier M. Stolpe wygłosił okolicznościowe przemówienie. Na zakończenie uroczystości otrzymał kwiaty.

Zespoły obradowały w godz. 10 – 13.30, a następnie 15.40 – 18.00.

Zespół I „Krajoznawstwo jako wartość” obradował pod przewodnictwem prof. dr hab. Janusza Sondla. Prof. Janusz Bogdanowski nie mógł przyjechać do Gniezna. Referaty wygłosili:

- prof. dr hab. Kazimierz Denek – „Ojczyzna. Naczelna wartość krajoznawstwa”
- prof. dr hab. Andrzej Tomaszewski – Tożsamość narodowa w dzisiejszym świecie”
- dr Franciszek Midura odczytał referat przesłany przez prof. dr hab. Janusza Bogdanowskiego
- prof. dr hab. Anna Wolff-Powęska – „Człowiek, Natura – Tożsamość”.

W obradach uczestniczyło 61 osób, w dyskusji udział wzięło 12 osób. Komisja wnioskowa pracowała w składzie: Wanda Skowron, Edward Wieczorek, Grażyna Orłowska-Rybicka. Do Komisji wpłynęły wnioski od 10 osób.

Zespół II „Wkład Polski do kultury europejskiej” obradował pod przewodnictwem prof. dr hab. Krzysztofa Przeclawskiego. Referaty wygłosili”

- prof. dr hab. Krzysztof Przeclawski – „Polska jako teren przenikania kultur – rola turystyki”
- prof. dr hab. Andrzej Tomczak – „Rzeczypospolita – fenomen w Europie XVI i XVII wieku”
- prof. dr hab. Romuald Olaczek – Przyroda polska jako składnik dziedzictwa naturalnego Europy”
- prof. dr hab. Zbigniew Wójcik – „Wkład Polaków w rozwój nauki i techniki XIX i XX wieku”

W obradach uczestniczyło 80 osób. W dyskusji udział wzięło 21 osób. Komisja wnioskowa pracowała w składzie: Tadeusz Sobieszek, Krzysztof Wolfram, Barbara Kalinowska. Do Komisji złożono 13 wniosków.

Zespół III „Źródła tożsamości narodowej” obradował pod przewodnictwem prof. dr hab. Adama Dobrońskiego, któremu przewodnictwo przekazał prof. dr hab. Tadeusz Polak, kierujący pracami przygotowawczymi do marca 2000 roku. Referaty wygłosili”

- prof. dr hab. Tadeusz Polak – „Dziedzictwo kulturowe źródłem tożsamości narodowej”
- prof. dr hab. Adam Dobroński – „Wkład regionów w dzieło narodowe polskie”
- prof. dr hab. Antoni Jackowski – „Polskie pielgrzymowanie”
- prof. dr hab. Zdzisław Ryn – „Polacy na obczyźnie. Źródła tożsamości i patriotyzmu”
- dr Marian Czyżewski zreferował wnioski przesłane przez organizatorów sejmików przedkongresowych.

W pracy zespołu uczestniczyło 83 osoby. W dyskusji zabrało głos 13 osób. Komisja wnioskowa pracowała w składzie: Pola Kuleczka, Małgorzata Pawłowska, Zbigniew Fałtynowicz. Do Komisji złożono 22 wnioski.

Zespół IV „Społeczna rola krajoznawstwa” obradował pod przewodnictwem dr Włodzimierza Łęckiego. Referaty wygłosili:

- 16 - mgr Andrzej Wasilewski – „Krajoznawstwo w PTT, PTK i PTTK”

- dr Włodzimierz Łęcki – „Krajoznawstwo polskie na przełomie XX i XXI wieku”
- mgr Andrzej Gordon – „Wychowanie przez krajoznawstwo”
- mgr Edward Kudelski – Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze w roku jubileuszu 50-lecia”.

W pracy zespołu uczestniczyło 186 osób. W dyskusji udział wzięło 14 osób. Powołano komisję wnioskową w składzie: Robert Respondowski, Ryszard Wrzosek, Jerzy Szociński, Andrzej Gumowski. Do Komisji wpłynęło 17 wniosków.

W godzinach wieczornych uczestnicy Kongresu byli gośćmi Marszałka Województwa Wielkopolskiego na Ostrowie Lednickim. Spotkanie z historią obejmowało zwiedzenie z przewodnikami obiektów, okolicznościowe wystąpienia, widowisko teatralne „Uczta Bolesława Chrobrego”, udział w uczcie oraz pokaz ogni sztucznych.

10 września - niedziela

Uczestnicy Kongresu wzięli udział w uroczystej mszy św. sprawowanej w Archikatedrze Gnieźnieńskiej i wysłuchali homilii wygłoszonej przez księdza arcybiskupa Henryka Muszyńskiego.

Obrady plenarne rozpoczęto wprowadzeniem sztandaru i odegraniem Hymnu Gniezna, następnie głos zabrał prezydent Gniezna Bogdan Trepieński, dziękując za wybór Gniezna na miejsce obrad Kongresu i informując o roli jaką to miasto odegrało w historii Polski od początków tworzenia polskiej państwowości po rok dwutysięczny. Kolejnym punktem programu było wręczenie Odznaki Krajoznawczej z Szafirem. Ustanowioną w nowej wersji regulaminowej w roku 1993 roku Odznakę Krajoznawczą Polski zdobywa corocznie ponad tysiąc osób. Najwyższy stopień tej odznaki zdobyły trzy osoby – Michał Romanowski i Mirosław Małecki ze Szczecina oraz Danuta Boguszewska z Zawiercia. Uroczystości wręczenia dokonał przewodniczący Komisji Krajoznawczej ZG PTTK Włodzimierz Łęcki.

Prezes Janusz Zdebski wręczył Złotą Honorową Odznakę PTTK Lechowi Drozdzińskiemu w uznaniu wieloletnich zasług dla Towarzystwa oraz ogromu pracy włożonej w przygotowanie Kongresu. Włodzimierz Łęcki wręczył medal Kongresu wójtowi gminy Łubowo panu Andrzejowi Łozowskiemu, gospodarzowi Ostrowa Lednickiego.

Sprawozdania z obrad zespołów złożyli: prof. dr hab. Janusz Sondel, prof. dr hab. Krzysztof Przeclawski, prof. dr hab. Adam Dobroński i dr Włodzimierz Łęcki.

Adam Chyżewski poinformował zebranych o pracach redakcyjnych nad projektami dokumentów końcowych Kongresu – Przesłania i Rezolucji oraz odczytał tekst uwzględniający uwagi i propozycje zgłoszone w czasie dyskusji w zespołach. Włodzimierz Łęcki zaprotestował przeciwko pozostawieniu w Rezolucji pojęcia „światoznawstwa”. Po wymianie poglądów przegłosowano wniosek formalny dotyczący odnośnego zdania. Zapadła decyzja o skreśleniu sformułowania z tekstu Rezolucji. Po przyjęciu powyższej poprawki tekst Przesłania oraz Rezolucji programowej V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego „Krajoznawstwo źródłem tożsamości narodowej” został przyjęty.

Adam Chyżewski podziękował Komitetowi Naukowemu Kongresu, zespołowi redagującemu dokumenty końcowe oraz wszystkim osobom zaangażowanym w przygotowanie naukowe Kongresu, a także osobom nadzorującym nocne powielenie Przesłania i Rezolucji.

Prezes Janusz Zdebski podsumował obrady V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego i podziękował za jego zorganizowanie. Na zakończenie wręczono kwiaty prezes Oddziału Gnieźnieńskiego kol. Kazimierze Helmin, wiceprezesowi Bogusławowi Rzyskiemu, Renacie Dehr z Oddziału Poznańskiego odpowiedzialnej za recepcję uczestników oraz Lechowi Drozdzińskiemu – zastępcy przewodniczącego Zespołu Organizacyjnego, kwiaty otrzymał również gospodarz Kongresu kol. Włodzimierz Łęcki. Odegrano Hymn Narodowy i wyprowadzono sztandar Zarządu Głównego PTTK. Kongres dobiegł końca.

Imprezy towarzyszące

Spotkania krajoznawców – publicystów z uczniami szkół Gniezna

W dniach 6, 7 i 8 września z młodzieżą spotkali się i poprowadzili zajęcia:

- Szkoła Podstawowa w Woźnikach – Piotr Małuśkiewicz z Poznania
- Zespół Szkół w Czarniejewie – Marek Krzemień z Krakowa i Grażyna Orłowska-Rybicka z Warszawy
- Zespół Szkół w Żydowie – Paweł Anders z Poznania

- Zespół Szkół Zasadniczych w Gnieźnie – Andrzej Danowski i Wilhelm Szarżanowicz z Łodzi
- Gimnazjum nr 2 w Gnieźnie – Zbigniew Galiński i Barbara Kubiak z Bydgoszczy
- Szkoła Podstawowa nr 9 w Gnieźnie – Zbigniew Fałtynowicz i Małgorzata Pawłowska z Suwałk
- Liceum nr 2 w Gnieźnie Robert Respomdowski i Grażyna Orłowska-Rybicka

Seminarium „Krajoznawstwo w szkolnych programach nauczania, a codzienna działalność krajoznawcza szkoły”.

Seminarium zorganizowane dla nauczycieli kraju przez Radę ds. Młodzieży Szkolnej ZG PTTK przy współpracy z MEN, obejmowało część referatową i dyskusję na temat stosowanych w praktyce form realizacji programu MEN „Dziedzictwo kulturowe w regionie” oraz udział w wycieczkach Szlakiem Piastowskim i w obradach V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego. Seminarium towarzyszyły wystawy – „Dziedzictwo – Koła Krajoznawcze Młodzieży Szkolnej w II Rzeczypospolitej”, „Młodzież w PTTK – 2000” i „Ogólnopolski Młodzieżowy Konkurs Krajoznawczy „Poznajemy Ojcowiznę 1989 – 2000 „ (siedem edycji). Wybór materiałów i układ – Marek Boguszewski i Wanda Skowron. 9 września w krajoznawczej sali komputerowej młodzi krajoznawcy prezentowali CD-ROM-y krajoznawcze i strony internetowe PTTK, zorganizowano również koncert piosenki turystycznej. Seminarium, wystawom i wszystkim imprezom gościny udzielił Młodzieżowy Dom Kultury w Gnieźnie.

Otwarte zebranie Wielkopolskiego Klubu Publicystów Krajoznawczych – zorganizowano 7 września w Seminarium Duchownym

Wystawy

Na terenie Muzeum Początków Państwa Polskiego oraz Liceum im. Bolesława Chrobrego w Gnieźnie z okazji Kongresu zorganizowano następujące wystawy:

- „Fotografia Krajoznawcza w PTK - PTTK”. Organizator Centrum Fotografii Krajoznawczej w Łodzi. Wystawie towarzyszyło wydawnictwo „Historia fotografii krajoznawczej PTK-PTTK” autorstwa Adama Czarnowskiego i Wandy Skowron.
- „Czasopiśmiennictwo Towarzystwa centralne i regionalne”. Organizator – Centralna Biblioteka PTTK im. Kazimierza Kulwiecia w Warszawie.
- „Ze zbiorów Muzeum Pamiątek Turystycznych PTTK”. Organizator – Muzeum Oddziału Miejskiego PTTK w Radomiu.
- 25 lat Wydawnictwa PTTK „Kraj” – wystawa połączona ze sprzedażą książek
- „Morze i Pomorze w medalierstwie i falerystyce” – Bogusław Filipek z Gdyni
- „Tematy historyczne w medalierstwie i znaczkach turystycznych – Włodzimierz Majdewicz z Warszawy
- „Drogi poznania Ojczyzny” – Zbigniew Lewandowski z Warszawy
- „Odznaki krajoznawcze i turystyczne PTTK” – Edmund Rakowski ze Świeradowa Zdroju
- „PTTK w ekslibrisie” – Józef Zdunek z Krotoszyna. Wystawie towarzyszył katalog.
- Wystawa „Dziedzictwo ...” – omówiona przy seminarium.
- **Zjazd Gnieźnieński Rycerstwa Polskiego** – który trwał od 7 do 9 września. Mieszkańcy Gniezna i częściowo uczestnicy Kongresu mogli podziwiać przegląd drużyn rycerskich, przekazanie kluczy do bram grodu, widowisko historyczne przed katedrą.
- **Krajoznawcza impreza na orientację „Poznajemy Gniezno”** – przygotowana przez Komisję Imprez na Orientację ZG PTTK jako ogólnodostępna. Plany Gniezna z krajoznawczą trasą na orientację pobrało ponad 2000 osób, z czego ok. 1800 uczestniczyło w imprezie zgłaszając się na metę z wykonanym zadaniem.
- **Wydawnictwa**

Pierwszym wydawnictwem z okazji Kongresu był plakat wydany w nakładzie 10000 egz. Przez Wydawnictwo PTTK „Kraj”.

Wydano Informator V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego w nakładzie 5000 egz. Logo Kongresu na samoprzylepnych naklejkach w trzech rozmiarach, medal pamiątkowy w nakładzie 700 egz., 5 zeszytów z referatami plenarnymi oraz wygłaszanymi w zespołach kongresowych, okolicznościowy papier listowy, zaproszenia, koperty, drugi organizacyjny. We współpracy z TP S.A. ukazała się karta telefoniczna rysunkiem plakatu

kongresowego po jednej i wizerunkami odznaki krajoznawczej regionalnej i Polski po drugiej stronie.

Na Kongres wydano opracowany głównie przez członków Komisji Krajoznawczej ZG PTTK, „Kanon Krajoznawczy Polski” nakład 3000 egz. Wyd. PTTK „Kraj”

Uczestnicy Kongresu otrzymali ponadto okolicznościowy numer „Kroniki Wielkopolskiej 2000” i „Ziemi 2000”.

Do Zarządu Głównego PTTK napłynęły listy od osób nie mogących uczestniczyć w Kongresie. Nadesłali je: członek Komitetu Honorowego, poseł na Sejm RP Tadeusz Tomaszewski, wiceprezes Zarządu Polskiego Radia Stanisław Kolbusz, Generalny Konserwator Zabytków dr Marek Rubnikowicz, Rektor Akademii Świętokrzyskiej w Kielcach prof. dr hab. Adam Massalski. List gratulacyjny przesłał z-ca Redaktora Naczelnego Travel Trade Gazette Poland Jan Paweł Piotrowski.

Informacja o Kongresie ma charakter skrócony. Napewno nie oddaje ona ogromu pracy włożonej przez wiele osób w przygotowanie i przeprowadzenie Kongresu.

Materiały merytoryczne oraz pełniejsza dokumentacja faktów znajdzie się na łamach rocznika „Ziemia – Gniezno 2000”, który ukaże się pod koniec bieżącego roku.

Materiał opracowała Anna Becker-Kulińska

Autorzy haseł

Anna Becker-Kulińska, Marian Czyżewski, Jerzy Kosacki, Bogdan Kotowski, Andrzej Kowalski, Marek Krzemień, Jan Krzysztoń, Bogdan Kucharski, Włodzimierz Łęcki, Piotr Maluśkiewicz, Krzysztof Mazurski, Anna Michalska, Wojciech Napiórkowski, Grażyna Orłowska-Rybicka, Henryk Paciej, Robert Respondowski, Krzysztof Stańczyk, Ryszard Wrzosek

Opracowanie graficzne i kartografia
Agnieszka Wielocha

Opracowanie redakcyjne
Bogdan Mościcki

Układ książki
Andrzej Wielocha

**KSIĄŻKA WYDANA Z OKAZJI
V KONGRESU KRAJOZNAWSTWA POLSKIEGO
GNIEZNO 2000**

Książka ta jest swego rodzaju informatorem zawierającym syntetyczne opisy i charakterystyki obiektów krajoznawczych. Z kilkunastu tysięcy obiektów zabytkowych w kraju wybrano prawie 300 budowli wyróżniających się historią, formą architektoniczną, wartością artystyczną, oryginalnością lub prezentujących cechy charakterystyczne dla danego regionu. Podobnie postąpiono przy wyborze muzeów. Z kilkuset placówek wybrano muzea większe, posiadające bardziej wartościowe zbiory, charakterystyczne dla danej tematyki lub regionu. Uwzględniono także najciekawsze, wyróżniające się walorami widokowymi, charakterystyczne dla regionu lub danej grupy, unikatowe obiekty — rezerwy przyrody, pomniki przyrody, punkty widokowe, obiekty techniki, budowle współczesne, obiekty sportowe. Łącznie opisano ponad 600 obiektów krajoznawczych znajdujących się w 390 miejscowościach i w 22 parkach narodowych.

Książka ma przybliżyć czytelnikowi poszczególne obiekty, ułatwić decyzję o kolejności zwiedzania miejsc i miejscowości w danym regionie, jednak przede wszystkim ma zachęcić Czytelnika do zwiedzania Ojczystego Kraju, poznawania jego przyrody, historii i oblicza współczesnego.

**K
A
N
O
N**

Pod redakcją
**Włodzimierza
Łęckiego**

**KRAJOZNAWCZY
POLSKI**

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Zarząd Główny

1873 — PTT
1906 — PTK
1950 — PTTK

Warszawa, 16 sierpnia 2000 r.

ldz. SG/1928/2000

Pan
Janusz Steinhoff
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Gospodarki

Szanowny Panie Premierze!

Pozwalam sobie zwrócić się do Pana Premiera w imieniu władz naczelných Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego z prośbą o pomoc polegającą na osobistym i pilnym zainteresowaniu się sprawami turystyki oraz podjęciu stosownych decyzji. Sytuacja jest paląca i - w naszym przekonaniu - niebezpieczna. Turystyce na skutek dwukrotnych zmian w jej usytuowaniu w systemie zarządzania grozi zapaść. Odnoszę to przede wszystkim do sfery społecznej turystyki i do promocji turystyki jako sfery gospodarki.

Na szczęście jest Pan Panie Premierze ministrem właściwym dla działu *turystyka* i jest Pan władny podjąć działania zapobiegające zwiększaniu się kryzysu.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze odpowiada od dziesięcioleci za wytyczanie, znakowanie i konserwowanie szlaków turystycznych. Długość tych szlaków przekracza 56 tys. km. Tymczasem mimo pisemnej promesy jeszcze z Ministerstwa Transportu i Gospodarki Morskiej nie otrzymaliśmy dotąd ani złotówki. W planie przewidziano 1 080 tys. zł. Szlaki po deszczach muszą być odnowione. Bez łańcuchów i klamer w górach, bez właściwego wyznakowania szlaków /tyczki, drogowaskazy/ szlaki stają się niebezpieczne stanowiąc zagrożenie dla życia i zdrowia wędrujących. Niezbędne jest także wspomnienie schronisk górskich i innych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i warunków sanitarnych. Jeśli się tego teraz nie zrobi to obiektom grozi zamknięcie przez odpowiednie organy sanitarne oraz ochrony środowiska.

20

Mimo zobowiązań Rządu na forum Sejmu nie podejmuje się nic w zakresie szkolenia przewodników. Złożone jeszcze w Urzędzie Kultury Fizycznej i Turystyki a potem Ministerstwie Transportu i Gospodarki Morskiej nasze propozycje zyskały aprobatę i promesę dofinansowań. I w tej sprawie też nie uruchomiono środków. Podobne kłopoty przeżywają też bratnie stowarzyszenia: Polskie Towarzystwo Schronisk Młodzieżowych i Polska Federacja Campingu i Carawaningu.

Wbrew zapewnieniom przypuszczalnie zmiany ministra właściwego spowodowały, że w założeniach do projektu budżetu państwa na 2001 rok i ustalenia limitu wydatków dla części 40 budżetu państwa - Turystyka przyjęto wstępnie wielkości zmniejszające o ponad 24% środki w porównaniu z rokiem 2000 w wartościach bezwzględnych, a w rzeczywistych o 35% - 40%! Może to spowodować ogromne straty materialne. Turystyka może przynosić duże wpływy. Wymaga jednak inwestycji i promocji. Sądzę również, że wymaga też szerokiego programu wychowania dla turystyki.

Jestem przekonany, że Pan Premier nie dopuści przynajmniej do zmniejszenia limitu w stosunku do kwot tegorocznych.

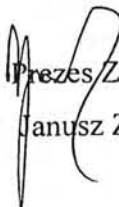
Szanowny Panie Premierze!

Jest potrzebna pilna i zasadnicza rozmowa o stanie i perspektywach polskiej turystyki. Niepokojący jest wstępny bilans zagrożeń i szans. Nadzieję stwarza Pańska życzliwość dla turystyki, umiejętność trzeźwej oceny sytuacji oraz Pańskie kompetencje ustawowe.

Będziemy bardzo zobowiązani za podjęcie niezbędnych działań i za spotkanie na temat przyszłości polskiej turystyki. PTTK ma rodowód jeszcze z 1873 r. Jego wpływ na turystykę w Polsce zawsze był i jest znaczny.

Deklarujemy chęć współdziałania.

Z wyrazami szacunku

Prezes ZG PTTK
Janusz Zdebski

Warszawa, dnia 2000.08.28

RZECZPOSPOLITA POLSKA

MINISTER GOSPODARKI

DT-5/AM/2833/2000

Pan
Janusz Zdebski
Prezes Zarządu Głównego
Polskiego Towarzystwa
Turystyczno-Krajoznawczego

Szanowny Panie Prezisie,

Dziękuję za pismo i poruszone w nim problemy, świadczące o zatroskaniu i osobistym zaangażowaniu w sprawy polskiej turystyki i działania sprzyjające jej rozwojowi. Podzielam Pana pogląd, że powierzchowny odbiór skutków aktualnych zmian w usytuowaniu turystyki w administracji rządowej może sprawiać wrażenie niekorzystne. Jednak przy głębszej analizie i dobrej woli, nawet obecni oponenti i sceptycy powinni dostrzec, że jest to wrażenie pozorne i że turystyka jako zjawisko gospodarcze ma i będzie miała swoje miejsce w Ministerstwie Gospodarki.

Opóźnienia, o których mowa w Pana piśmie, wynikają głównie z konieczności doprecyzowania stosownych procedur do obowiązujących przepisów i eliminacji pewnych, pojawiających się w wyniku praktyki elementów, których usunięcie czy też poprawienie usprawni również szybkie, racjonalne i efektywne działania w odniesieniu do gospodarczej i społecznej sfery turystyki.

Problemy są usuwane, a sprawy będą niebawem sfinalizowane.

Zgadzam się z twierdzeniem, że turystyka może przynieść znaczne wpływy dla polskiej gospodarki oraz wymaga inwestycji i promocji. Sukces będzie jednak możliwy tylko w wyniku kompatybilnych działań nie tylko administracji rządowej, ale wszystkich zainteresowanych podmiotów. Mam na uwadze m. in. podmioty gospodarcze w tym również stowarzyszenia, które prócz działalności społecznej prowadzą także turystyczną działalność gospodarczą.

Zasadny i bliski jest mi temat programu wychowania dla turystyki. Departament Turystyki podjął już prace zmierzające w tym kierunku i z pewnością będzie korzystał z wiedzy i doświadczenia tak znakomitego i z tradycjami stowarzyszenia jakim jest Polskie Towarzystwo Turystyczno - Krajoznawcze.

Jak wiadomo trwają prace nad projektem budżetu na rok 2001. Z pewnością nie będzie to budżet marzeń, ale rzeczywistych możliwości. Nie znajduję jednak powodów do zbytniego pesymizmu i alarmistycznych prognoz w odniesieniu do turystyki.

Otwarty jestem także na konstruktywne rozmowy, po wcześniejszym uzgodnieniu szczegółowych tematów oraz terminu spotkania.

z wyrazami głębokiego szacunku

MINISTER
z up.
Tadeusz Donocik
Podsekretarz Stanu

● Z PRAC ZG PTTK ●

Uchwała Nr 148 / XIV / 2000 Zarządu Głównego PTTK z 23.09.2000 roku w sprawie wysokości podstawowej rocznej składki członkowskiej obowiązującej członków zwyczajnych PTTK w roku 2001

Na podstawie art. 30 ust. 2 pkt. 2 oraz w związku z art. 14 pkt. 1,4 Statutu PTTK a także realizując postanowienia Uchwały XIV Walnego Zjazdu PTTK i Zarządu Głównego PTTK Nr 1/XIV/97 (§ 1 ust. 1) z 18.10.1997 r. w sprawie: zasad kształtowania składek członkowskich, wpisowego, opłat za legitymacje PTTK oraz podziału wpływów z tych tytułów między Zarządem Głównym PTTK a oddziałami PTTK w okresie XIV kadencji Władz Naczelnych PTTK - Zarząd Główny PTTK:

§ 1

Uchwała podstawową roczną składkę członkowską obowiązującą członków zwyczajnych Towarzystwa w roku 2001 w wysokości:

- 1/ normalna 24 zł
- 2/ ulgowa 10 zł

§ 2

1. Utrzymuje w mocy postanowienia § 5 Uchwały ZG PTTK nr 1/XIV/97 z 18.10.1997 r. dotyczące osób – członków zwyczajnych PTTK opłacających składkę członkowską ulgową co oznacza, że składka ta przysługuje: młodzieży szkolnej, młodzieży akademickiej studiującej w systemie stacjonarnym, emerytom, rencistom i inwalidom, żołnierzom niezawodowymi opiekunom SKKT PTTK.

2. Przyznaje wyjątkowo w roku 2001, biorąc pod uwagę wnioski zgłaszane przez Oddziały PTTK i działacze Towarzystwa, prawo do ulgowej składki członkowskiej – bezrobotnym członkom zwyczajnym PTTK i powierza realizację tego postanowienia zarządom oddziałów PTTK.

§ 3

Utrzymuje w mocy postanowienia Uchwały ZG PTTK Nr 1/XIV/97 z 18.10.1997 r. /INFORMACJE ZG PTTK Nr 6 - październik 1997 r./ w sprawie zasad kształtowania składek członkowskich, wpisowego, opłat za legitymacje PTTK oraz podziału wpływów z tego tytułu między Zarządem Głównym PTTK a oddziałami PTTK w okresie XIV kadencji, co oznacza, że oddziały PTTK odprowadzają do Zarządu Głównego PTTK w przypadku podstawowej składki rocznej:

- 1/ normalnej 6 zł
- 2/ ulgowej 3 zł

Druga część wpływów stanowiąca różnice pomiędzy wysokością podstawowej rocznej składki członkowskiej uchwalonej przez ZG PTTK a wysokością odprowadzanej do Zarządu Głównego PTTK pozostaje w dyspozycji oddziału.

§ 4

Zwraca uwagę zarządom oddziałów PTTK, że zgodnie z postanowieniami § 8 Uchwały ZG PTTK Nr 1/XIV/97 z 18.10.1997 r. oraz statutami swoich oddziałów mogą ustanowić do 30 listopada 2000 roku wysokość składki uzupełniającej na rok 2001 obowiązującej członków zwyczajnych PTTK zrzeszonych w ich Oddziale.

§ 5

Zobowiązuje Sekretarza Generalnego ZG PTTK do znowelizowania na podstawie niniejszej Uchwały, wydanego przez siebie Zarządzenia Nr 18/99 z 5.11.1999 r. dotyczącego zmian w Zarządzeniu Nr 9/98 z 6.11.1998 r. w sprawie realizacji uchwał ZG PTTK Nr 1/XIV/97 z 18.10.1997 r., Nr 66/XIV/98 z 25.10.1998 r. i Nr 67/XIV/98 z 25.10.1998 r. oraz zasad dystrybucji "Karty Rabatowej PTTK" a także do opublikowania tekstu niniejszej Uchwały i znowelizowanego Zarządzenia w "Informacjach ZG PTTK".

§ 6

Uchwała wchodzi w życie z dniem uchwalenia.

●

Uchwała nr 149 / XIV / 2000
Zarządu Głównego PTTK z 23.09.2000 r. w sprawie terminu
i miejsca obrad XV Walnego Zjazdu PTTK.

Na podstawie Art. 30 ust. 2 pkt 1/ oraz w związku z Art. 22 ust. 1 Statutu PTTK i § 6 pkt 1 uchwały nr 131/XIV/2000 Zarządu Głównego PTTK z 17.06.2000 r. w sprawie zwołania XV Walnego Zjazdu PTTK i przeprowadzenia kampanii sprawozdawczo-wyborczej przed Walnym Zjazdem – **ZARZĄD GŁÓWNY PTTK p o s t a n a w i a :**

1. Zwołać w Warszawie , w dniach 14 – 16 września 2001 roku XV WALNY ZJAZD Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego .
2. XV Walny Zjazd PTTK obradować będzie w składzie plenarnym i w Zespołach Problemowych Zjazdu. Projekt programu XV Walnego Zjazdu PTTK przedstawiony zostanie Zarządowi Głównemu PTTK na posiedzeniu plenarnym w grudniu 2000 r.

Zarząd Główny PTTK

●

Uchwała nr 151/XIV/2000
Zarządu Głównego PTTK z dnia 23 września 2000 r.

w sprawie zmian w składzie Komitetu Organizacyjnego ds obchodów Jubileuszu 50-lecia PTTK.

1. Zgodnie z art. 30 pkt. 8 Statutu PTTK oraz w związku z Uchwałą ZG PTTK nr 31.XIV/97 z dnia 13 grudnia 1997 r. w sprawie powołania Komitetu Organizacyjnego ds. obchodów Jubileuszu 50-lecia PTTK, określenia jego zadań i kompetencji - Zarząd Główny PTTK na wniosek Sekretarza Generalnego podejmuje decyzję o dokooptowaniu do składu Komitetu Organizacyjnego Kol. Kol.:

- Andrzeja Wasilewskiego - Członka Prezydium ZG PTTK,
- Stanisława Janowicza - Członka Zarząd Główny PTTK,
- Ryszarda Kunce - Zastępcę Sekretarza Generalnego ZG PTTK
- Cecylię Szpura - Głównego Księgowego ZG PTTK,
- Halinę Mankiewicz - Sekretarza ZG PTTK ds. Organizacyjnego.

2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Zarząd Główny PTTK

●

Uchwała nr 152/XIV/2000
Zarządu Głównego PTTK z dnia 23.09.2000 roku
w sprawie zmian w składzie osobowym Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK

Zgodnie z art.30 pkt 2.8 Statutu PTTK oraz na wniosek Komisji Turystyki Pieszej, Zarząd Główny PTTK przyjmuje do akceptującej wiadomości zmiany w składzie Komisji:

1. W skład Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK powołuje się z dniem 22.09.2000 r. Koleżankę Jadwigę Garapich z Warszawy (na zwolnione miejsce po zmarłym Koledze Januszu Szczęsnym).

Zarząd Główny PTTK

● Z PRAC PREZYDIUM ZG PTTK ●

Uchwała Nr 438 /2000

Prezydium Zarządu Głównego PTTK z 22.09.2000r.
w sprawie zatwierdzenia składów osobowych Zespołów Problemowych
Komitetu Organizacyjnego XV Walnego Zjazdu PTTK

§ 1

Na podstawie § 8 i § 9 Uchwały Nr 131/XIV/2000 Zarządu Głównego PTTK z 17 czerwca 2000 roku w sprawie zwołania XV Walnego Zjazdu PTTK i przeprowadzenia kampanii sprawozdawczo-wyborczej przed Walnym Zjazdem Prezydium ZG PTTK zatwierdza na wniosek przewodniczących Zespołów składy osobowe poszczególnych Zespołów Problemowych Komitetu Organizacyjnego XV Walnego Zjazdu PTTK:

1. Zespołu Organizacyjnego:
 - 1) Gustaw Konopacki (Warszawa) - Przewodniczący Zespołu
Wiceprezes ZG PTTK ds. Organizacyjnych
 - 2) Konrad Bielecki (Radom) - Członek Zespołu
Członek ZG PTTK
 - 3) Stanisław Dygasiewicz (Bydgoszcz) - Członek Zespołu
Prezes GKR PTTK
 - 4) Edward Jabłoński (Łódź) - Członek Zespołu
Członek GKR PTTK
 - 5) Stanisław Janowicz (Warszawa) - Członek Zespołu
Członek ZG PTTK
 - 6) Jerzy Kowalski (Dobczyce) - Członek Zespołu
Członek ZG PTTK
 - 7) Zbigniew Malinowski (Katowice) - Członek Zespołu
Członek ZG PTTK
 - 8) Tadeusz Martusewicz (Warszawa) - Członek Zespołu
Członek ZG PTTK
Przewodniczący Kapituły Odznaczeń ZG PTTK
 - 9) Franciszek Midura (Warszawa) - Członek Zespołu
Członek Prezydium ZG PTTK
 - 10) Henryk Miłoszewski (Toruń) - Członek Zespołu
Członek ZG PTTK
 - 11) Halina Mankiewicz (Warszawa) - Członek Zespołu
Sekretarz ZG PTTK ds. Organizacyjnych
Kierownik Biura XV Walnego Zjazdu PTTK
 - 12) Andrzej Piwoński (Warszawa) - Członek Zespołu
Członek GSK PTTK
 - 13) Tadeusz Stefański (Warszawa) - Członek Zespołu
Członek ZG PTTK
 - 14) Elżbieta Strzypek (Warszawa) - Członek Zespołu
Prezes Warszawskiego Oddziału Przewodników PTTK
2. Zespołu Programowego:
 - 1) Edward Kudelski (Katowice) - Przewodniczący Zespołu
Wiceprezes ZG PTTK ds. Programowych

2) Bronisław Adamski (Opole)
Członek ZG PTTK	- Członek Zespołu
3) Wojciech Biedrzycki (Kraków)
Członek ZG PTTK	- Członek Zespołu
4) Marian Chudy (Poznań)
Członek Prezydium GKR PTTK	- Członek Zespołu
5) Wiesław Karger (Gdańsk)
Członek ZG PTTK	- Członek Zespołu
6) Andrzej Konarski (Wrocław)
Członek ZG PTTK	- Członek Zespołu
7) Jadwiga Korzeniewska (Gdańsk)
Członek ZG PTTK	- Członek Zespołu
8) Ryszard Kunce (Warszawa)
Z-ca Sekretarza Generalnego ZG PTTK	- Członek Zespołu
9) Zygmunt Kwiatkowski (Golub Dobrzyń)
Członek ZG PTTK	- Członek Zespołu
10) Edward Kozanowski (Bydgoszcz)
Członek GKR PTTK	- Członek Zespołu
11) Krzysztof Mazurski (Wrocław)
Członek ZG PTTK	- Członek Zespołu
12) Mirosław Ratajski (Piotrków Tryb.)
Członek ZG PTTK	- Członek Zespołu
13) Jerzy Raczek (Warszawa)
Członek GKR PTTK	- Członek Zespołu
14) Marek Staffa (Wrocław)
Wiceprezes ZG PTTK ds. Programowych	- Członek Zespołu
15) Andrzej Wasilewski (Lublin)
Członek Prezydium ZG PTTK	- Członek Zespołu
3. <u>Zespołu Ekonomicznego:</u>	
1) Cezary Droszcz (Warszawa)
Skarbnik ZG PTTK	- Przewodniczący Zespołu
2) Piotr Dąbrowski (Kraków)
Członek ZG PTTK	- Członek Zespołu
3) Beata Dziduszko (Tarnowskie Góry)
Członek GKR PTTK	- Członek Zespołu
4) Eugeniusz Frank (Katowice)
Przewodniczący Zespołu ds. Działalności
Gospodarczej Oddziałów PTTK	- Członek Zespołu
5) Stanisław Harajda (Olsztyn)
Członek ZG PTTK	- Członek Zespołu
6) Jerzy Kapłon (Kraków)
Wiceprezes GKR PTTK	- Członek Zespołu
7) Andrzej Michalik (Chorzów)
Członek GKR PTTK	- Członek Zespołu
8) Jan Palider (Zakopane)
Członek ZG PTTK	- Członek Zespołu
9) Stanisław Sikora (Gdańsk)
Członek ZG PTTK	- Członek Zespołu
10) Cecylia Szpura (Warszawa)
Główny Księgowy ZG PTTK	- Członek Zespołu
11) Wiesław Cichy (Warszawa)
Dyrektor Zarządu Majątkiem PTTK	- Członek Zespołu
4. <u>Zespołu Statutowego:</u>	
1) Zbigniew Kresek (Kraków)
Członek Prezydium ZG PTTK	- Przewodniczący Zespołu

2) Janusz Biegajło (Szczecin)
Członek GSK PTTK	- Członek Zespołu
3) Andrzej Gordon (Warszawa)
Sekretarz Generalny ZG PTTK	- Członek Zespołu
4) Anna Kirchner (Siedlce)
Prezes GSK PTTK	- Członek Zespołu
5) Ryszard Koziara (Białystok)
Członek GKR PTTK	- Członek Zespołu
6) Gustaw Konopacki (Warszawa)
Wiceprezes ZG PTTK ds. Organizacyjnych	- Członek Zespołu
7) Ryszard Mamenas (Łódź)
Członek ZG PTTK	- Członek Zespołu
8) Halina Mankiewicz (Warszawa)
Sekretarz ZG PTTK ds. Organizacyjnych	- Członek Zespołu
9) Wiesław Radomski (Toruń)
Członek Zespołu Statutowo-Regulaminowego ZG PTTK	- Członek Zespołu
10) Tadeusz Sobieszek (Lublin)
Wiceprezes GKR PTTK	- Członek Zespołu

§ 2

Zadaniem Zespołów Problemowych Komitetu Organizacyjnego XV Walnego Zjazdu PTTK jest, m.in.:

1. Zespołu Organizacyjnego - organizacyjne przygotowanie XV Walnego Zjazdu; koordynacja kampanii sprawozdawczo-wyborczej w jednostkach organizacyjnych Towarzystwa; zabezpieczenie dokumentacji z kampanii i z obrad XV Walnego Zjazdu; wystąpienie do ZG PTTK o zabezpieczenie w budżecie ZG PTTK na rok 2001 środków finansowych na realizację zadań zaplanowanych w kampanii sprawozdawczo-wyborczej i organizację XV Walnego Zjazdu PTTK
2. Zespołu Programowego - ocena realizacji zadań Towarzystwa w zakresie turystyki i krajoznawstwa w XIV kadencji oraz określenie głównych kierunkowych zadań programowych Towarzystwa na okres XV kadencji; przedstawienie projektów w tym zakresie dla potrzeb Zjazdu.
3. Zespołu Ekonomicznego - ocena stanu gospodarki i finansów Towarzystwa oraz Ustalenie strategii działań na okres XV kadencji; przedstawienie projektów w tym zakresie dla potrzeb Zjazdu.
4. Zespołu Statutowego - przygotowanie projektu nowelizacji Statutu PTTK; przedstawienie projektu Zjazdowi.

§ 3

W miarę potrzeb, dla realizacji zadań poszczególnych Zespołów, ich Przewodniczący mogą powołać komisje specjalistyczne w skład których mogą wchodzić osoby spoza składów zatwierdzonych przez Prezydium ZG PTTK.

§ 4

Prezydium ZG PTTK zobowiązuje Zespoły do opracowania własnych harmonogramów realizacji zadań oraz do przedkładania okresowych sprawozdań o stanie ich realizacji Komitetowi Organizacyjnemu XV Walnego Zjazdu PTTK.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

• ODESZLI OD NAS •

JAN BAŁDOWSKI

1917 - 1999

CZŁONEK HONOROWY PTTK

Minęła pierwsza rocznica śmierci nieodżałowanego działacza PTTK, Członka Honorowego PTTK. Wspomnienia o Nim są stale żywe, a strata bardzo dotkliwa.

Był obecny wśród nas do ostatnich dni życia. Zawsze tam, gdzie działały się sprawy ważne dla miasta, dla kultury, oświaty, dla turystyki - spotykaliśmy popularnego, lubianego Pana Jana. Nie wiedzieliśmy, że drąży Go poważna choroba, gdyż Jego pogoda ducha i nieustająca aktywność - zadawały kłam złym przypuszczeniom.

Zmarł 8 czerwca 1999 r. Z bólem uświadamiamy sobie jak bardzo brak nam Jego wiedzy o regionie warmińsko-mazurskim, zapału w popularyzowaniu jej w najszerszych środowiskach, zwłaszcza wśród młodzieży, Jego spokoju i mądrej rady w poczynaniach krajoznawczych.

Urodzony 1 lipca 1917 r. w Małych Sontakach w ówczesnym woj. nowogrodzkim, przyjechał do Olsztyna po studiach na WSP w Gdańsku w 1948 r. i podjął pracę w olsztyńskich szkołach średnich. Kontynuował ją aż do przejścia na emeryturę w 1977 r. Przez ostatnie 16 lat pełnił funkcję Dyrektora Zespołu Szkół Ekonomicznych w Olsztynie. Będąc już czynnym zawodowo pedagogiem, ukończył prawo na Uniwersytecie im. M. Kopernika w Toruniu w 1952 r., a także II stopień studiów geograficznych na WSP w Gdańsku w 1963 r. To także charakteryzowało Jego postawę życiową: nigdy dość wiedzy.

W 1956 r. podjął społeczną działalność w PTTK, stając się wkrótce znakomitym przewodnikiem, a także działaczem różnych ogniw Towarzystwa od Wojewódzkiej Komisji Krajoznawczej i Komisji Przewodnickiej poczynając, poprzez Zarząd Wojewódzki, Komisję Krajoznawczą ZG PTTK do członkostwa w Zarządzie Głównym PTTK. Brał też czynny udział w Kongresach Krajoznawczych jako delegat naszego regionu; czterokrotnie był delegatem na Walne Zjazdy PTTK.

Na szczególne podkreślenie zasługuje wkład pracy Pana Jana jako przewodniczącego Komisji Krajoznawczej PTTK szczebla wojewódzkiego, którą to funkcję piastował z wytrwałością i oddaniem przez 25 lat do 1989 r. Był Instruktorem Krajoznawstwa Polski, a w 1977 r. otrzymał tytuł Zasłużonego Instruktora Krajoznawstwa. Komisja pod Jego kierownictwem organizowała ciekawe sejmiki krajoznawcze, które przyciągały uczestników również z odległych regionów kraju. Przedstawiano na nich walory krajoznawcze Warmii i Mazur, cennych zabytków, etnografii, ochrony przyrody, sylwetki wybitnych ludzi regionu. Wykładowcami byli najlepsi znawcy tematów, pracownicy nauki olsztyńskich uczelni, autorzy publikacji.

Przy współpracy Wojewódzkiego Ośrodka Informacji Turystycznej wydano znaczną ilość podręcznych Jego autorstwa przewodników po trasach i miejscowościach, folderów, zestawów zagadek turystyczno-krajoznawczych. Organizowano regionalne konkursy krajoznawcze, żywy był Jego udział w 4-letniej kampanii PTTK - "Polska Naszych Dni". Opracowano regulamin i wprowadzono w życie Odznakę Regionalną "Warmia i Mazury - Ziemia Serdecznie Znajoma." Podjęto prace nad inwentaryzacją krajoznawczą regionu.

Inicjatorem, dobrym duchem, a w wielu wypadkach głównym wykonawcą tych wszystkich działań był niestrudzony Pan Jan.

Należy tu jeszcze raz wspomnieć o Jego działalności na polu przewodnictwa. Oprowadził setki wycieczek, był znakomitym wykładowcą na kursach przewodników, pilotów wycieczek i kadry PTTK. Przez 30 lat był członkiem Komisji Egzaminacyjno-Kwalifikacyjnej Przewodników PTTK.

Ponadto działał bardzo pracowicie w Zarządzie Towarzystwa Miłośników Olsztyna, szczególnie w zakresie pracy popularyzatorskiej wśród młodzieży. Był aktywnym członkiem Związku Literatów Polskich i Klubu Publicystów Krajoznawców.

Jego dorobek pisarski obejmuje kilkadziesiąt pozycji. Najbardziej znane to przewodniki "Kraina Wielkich Jezior Mazurskich", "Warmia i Mazury" i wielokrotnie wznawiane publikacje o Grunwaldzie, Św. Lipce, Kanale Elbląskim. Wiele publikacji w prasie dotyczących wybitnych ludzi naszego regionu - to tylko drobny fragment Jego dorobku wydawniczego. Stale współpracował z Wydawnictwami Kartograficznymi przy opracowywaniu map regionu Warmii i Mazur.

Niezwykle czynne i pracowite życie Pana Jana tak znaczące dla popularyzacji Warmii i Mazur zaowocowało licznymi odznaczeniami państwowymi, resortowymi oraz organizacyjnymi PTTK. Posiadał Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal Komisji Edukacji Narodowej, odznaki "Zasłużony Działacz Kultury", "Zasłużony Działacz Turystyki". W Towarzystwie został uhonorowany najwyższym wyróżnieniem - otrzymał godność Członka Honorowego PTTK w 1993 r. na XIII Walnym Zjeździe PTTK w Poznaniu.

28 Śmierć Pana Jana - w czasie pobytu w sanatorium - poruszyła boleśnie szerokie kręgi Jego przyjaciół, Pozostanie w naszej pamięci jako wzór człowieka i działacza społecznego godny naśladowania.

CZŁONEK HONOROWY PTTK

17 lutego 2000 r. z szcunkiem i żalem liczne grono olsztyńskich prawników, przyjaciół turystów, muzyków, kolekcjonerów pochyliło się nad trumną Czesława Hermana, wyrażając głębokie współczucie Rodzinie.

Żegnaliśmy seniora wielkiej turystycznej rodziny, którego długie, piękne i pożyteczne życie skłaniało do refleksji nad sensem naszego istnienia, nad umiejętnością wyboru takiej drogi, która wiedzie człowieka do najwyższych wartości oraz do zwykłego ludzkiego szczęścia. Życie Czesia było służbą i nieustannym wewnętrznym bogaceniem się.

Urodził się 18 stycznia 1909 roku w Indurze koło Grodna. Dzieciństwo spędził w Petersburgu, następnie przebywał u dziadków na Wileńszczyźnie i dopiero w 1919 r. znów spotkał się z rodzicami.

Pilna nauka w najlepszym wileńskim gimnazjum im. Zygmunta Augusta, a potem na Uniwersytecie im. Stefana Batorego, wprowadziła Go w świat humanistyki i w solidnie realizowaną pracę zawodową na niwie prawniczej. Ochotniczo podjęta służba wojskowa po ukończeniu studiów przygotowała do chlubnego udziału w kampanii wrześniowej, w tym także w obronie Warszawy.

Młodzieńczy okres studiów w Wilnie to również czas rozwijania się wielu zamiłowań, to rozkwit talentów, którymi został hojnie obdarzony i których nie zmarnował. Był wtedy członkiem słynnego Akademickiego Klubu Włóczęgów Wileńskich, w którym zetknął się z wieloma zdolnymi młodymi ludźmi, późniejszymi luminarzami polskiej kultury jak n.p. noblista Czesław Miłosz, znany pisarz Paweł Jasienica, poeta Teodor Bujnicki. Członkowie tego Klubu nie tylko wędrowali pieszo, kajakami czy rowerami, ale uprawiali również "włóczęgę intelektualną" prowadząc dyskusje, kształcąc w sobie szacunek dla poglądów każdego człowieka. Reprezentowali różne opcje polityczne, lecz zawsze pozostawali przyjaciółmi-wędrownikami.

W tymże okresie Czesław rozwijał także swoje zamiłowania muzyczne; był członkiem Chóru Akademickiego i kierownikiem Akademickiego Zespołu Jazzowego "Synkopa". Był utalentowanym skrzypkiem i doświadczenia zdobyte w młodości zaowocowały po wojnie intensywną działalnością artystyczną i organizatorską w zakresie rozwoju życia muzycznego w Olsztynie.

Okres II Wojny Światowej to ciężka praca, konspiracja, a także założenie rodziny. Czesław ożenił się z Haliną Snarską, która przez 58 lat pożycia małżeńskiego była Jego wierną i oddaną towarzyszką, dzielącą wszystkie troski i radości codzienności, ale także jego turystyczne i krajoznawcze zainteresowania. Dzieci: Krystyna i Tadeusz też zostali przez rodziców wciągnięci w ten krąg bogatych zainteresowań, wędrowali po Polsce. Cóрка, utalentowana skrzypczka, jest członkiem orkiestry Filharmonii Narodowej, jej syn Wojciech - duma Dziadka - jest obiecującym wirtuozem tejszej wiolinistyki. Syn Czesława Tadeusz jest działaczem PTTK, przewodnikiem po Warmii i Mazurach; poszedł więc w ślady obojga rodziców, gdyż żona Halina także z zamiłowaniem oprowadza wycieczki.

Czesław Herman w listopadzie 1946 r. przybył do Olsztyna, podjął pracę w Sądzie Wojewódzkim i z zapałem włączył się w budowę życia muzycznego w naszym mieście. Grał w orkiestrze symfonicznej, w kapeli Zespołu Pieśni i Tańca "Olsztyn". Wreszcie w 1974 r. był członkiem-założycielem chóru męskiego "Surma", do którego wciągnął wielu kolegów turystów i w którym śpiewał do 1996 r. My PTTK-owcy z dumą śledziliśmy sukcesy tego chóru, którego program zapowiadał Czesław na licznych występach.

Krajobraz Krainy Tysiąca Jezior, jakże przypominający ukochaną Wileńszczyznę, urzekł Czesława. Zamiłowany turysta, wodniak, kolarz - rozpoczął tu rodzinne wycieczki piesze, spływy kajakowe i wyprawy rowerowe.

Z PTTK związał się od 1951 r. Już wkrótce, wraz z żoną, brał udział w różnych regionalnych rajdach i spływach, a także w ogólnopolskich. Gromadził mapy i przewodniki. Uropy poświęcał wędrowaniu, urlopy poświęcał wędrowaniu. Nabyte doświadczenia, imponująca wiedza krajoznawcza i historyczna, szybko zaowocowały uzyskaniem szeregu uprawnień kadrowych w PTTK. W 1960 r. Czesław został przewodnikiem po Warmii i Mazurach, potem rozszerzył uprawnienia na kilka regionów Polski, zostając wreszcie Instruktorem Przewodnictwa i przez 11 lat - członkiem Komisji Egzaminacyjno-Kwalifikacyjnej Przewodników. Uzyskał też uprawnienia przewodnika turystyki kajakowej, pieszej, instruktora krajoznawstwa, ochrony przyrody i kształcenia kadr. Był członkiem władz PTTK w regionie, Komisji Turystyki Pieszej, Ochrony Przyrody oraz Komisji Opieki nad Zabytkami ZW PTTK.

Jego wybitne zasługi dla rozwoju turystyki w naszym regionie i wychowania nowych kadr PTTK - zostały w pełni ocenione. Otrzymał Złotą Honorową Odznakę PTTK, resortowe wyróżnienia

"Zasłużony Działacz Turystyki" i "Zasłużony Działacz Kultury". W 1979 r. został wpisany do Księgi Zasłużonych Działaczy PTTK woj. olsztyńskiego. XII Walny Zjazd PTTK w 1989 r. obdarzył Go najwyższym wyróżnieniem: tytułem Członka Honorowego PTTK.

Za swoją pracę zawodową i społeczną w dziedzinie rozwoju życia muzycznego Czesław Herman odznaczony był wieloma odznaczeniami państwowymi i regionalnymi, a także znalazł się wśród najwybitniejszych obywateli Olsztyna poprzez wpis do "Księgi Zasłużonych dla Miasta Olsztyna".

Czesław dzielił się chętnie swą wiedzą, imponował erudycją, znakomitym sposobem oprowadzania wycieczek, bieżącą znajomością wszystkich ważnych dla regionu wydarzeń. Był kochanym, dowcipnym naszym "Guru", naszym "Bacą". Jego aktywność i wszechstronność zainteresowań była imponująca. Gromadził nie tylko literaturę muzyczną, historyczną i krajoznawczą, ale był także liczącym się w Olsztynie numizmatykiem. Własnym przykładem zachęcał do czynnego życia i zdobywania szczęścia. Przyjął bowiem w młodości tezę wybitnego angielskiego matematyka i filozofa Bertranda Russella, który twierdził, iż szczęście zdobywa się poprzez rozwijanie jak najszerszych zainteresowań.

W ostatnich tygodniach swego życia wziął jeszcze udział w prezentacji cennych darów, które przekazał Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie: unikalnych map z okresu II Wojny Światowej, książek, nut i osobistych pamiątek.

Od 40 lat zaliczałam się do serdecznych przyjaciół rodziny Hermanów. Z wielkim smutkiem przyjął wiadomość o Jego śmierci, ale żegnając Go w czasie pogrzebu w imieniu braci turystycznej podkreślałam, że tak piękne, bogate, czynne i długie życie to właśnie godny naśladowania wzór.

Nie ma Cię wśród nas Drogi Przyjacielu fizycznie, ale w naszej pamięci pozostaniesz na zawsze takim właśnie aktywnym, pełnym życia, koleżeńskim, wesołym wileńskim "Misiem", bo tak chętnie Cię określamy. Wolny od cierpień spoglądasz na nas z góry, z cudownych niebieskich szlaków, którymi wędruje już wielu Twoich przyjaciół.

Anna Andrusikiewicz

WANDA GRABSKA
1913 - 2000

CZŁONEK HONOROWY PTTK

26 sierpnia 2000 roku zmarła Wanda Grabska, nestor krotoszyńskich turystów i krajoznawców, zasłużony działacz społeczny.

Urodziła się 8 listopada 1913 r. w Dortmundzie, jako córka działacza polonijnego Stanisława Junczaka i Franciszki z domu Melecha. W 1919 r. rodzina Junczaków wróciła do kraju i zamieszkała w Krotoszynie.

Tu ukończyła szkołę powszechną i Szkołę Wydziałową /1929 r./, następnie wojskowy kurs oświatowy w Poznaniu. W 1930 roku rozpoczęła pracę w 56 Pułku Piechoty Wielkopolskiej, w którym pracowała do wybuchu II Wojny Światowej. W 1934 r. wstąpiła do Związku Harcerstwa Polskiego, w którym uzyskała wiele stopni harcerskiego wykształcenia. Brała czynny udział w organizowaniu obozów harcerskich. Pełniła funkcję członka Komendy Hufca. Przez kilka lat była drużynową 5 Drużyny Harcerskiej im. Marii Skłodowskiej-Curie w Krotoszynie. W 1938 r. ukończyła szkołę instruktorek ZHP w Ośrodku Szkoleniowym w Buczu k/Skoczowa uzyskując stopień podharcemistrzyni.

29 sierpnia 1939 r. na wezwanie Komendy Głównej ZHP, wyjechała do Warszawy. Wstąpiła do Pogotowia Harcerskiego, którym dowodziła hm. Józefina Łapińska. W Pogotowiu pomagała organizować nowe jednostki zbombardowanych szpitali, transportowała rannych, brała udział w łączności, rozprawiała odzież i żywność. W listopadzie 1939 r. wróciła do Krotoszyna.

W latach 1940-43 pracowała przymusowo w niemieckiej firmie "Victor Goldhahn", a następnie przy kopaniu rowów przeciwczołgowych w okolicach Wielunia. Od sierpnia 1940 r. do stycznia 1945 r. była członkiem Szarych Szeregów.

W styczniu 1945 r. podjęła jako sanitariuszka służbę w krotoszyńskim lazarecie

wojskowym, pracowała społecznie w harcerstwie /do 1948 r./ i Towarzystwie Przyjaciół Żołnierza, którego była założycielką i pierwszym prezesem. W okresie późniejszym Towarzystwo to weszło w skład Ligi Obrony Kraju. Za tę działalność została wyróżniona wpisem do Honorowej Księgi Ligi Obrony Kraju.

Przez wiele lat pracowała społecznie w Powiatowej Radzie Narodowej, była przewodniczącą Komisji Zdrowia, potem wiceprzewodniczącą Komisji Oświaty i wiceprzewodniczącą Prezydium Powiatowej Rady Narodowej. W latach 1962-1975 pracowała zawodowo w Krotoszyńskich Zakładach Ceramiki Budowlanej na stanowisku kierownika działu socjalnego.

Do Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego wstąpiła w 1952 r. Pracowała na różnych szczeblach władz Towarzystwa. Pełniła funkcję członka Zarządu Oddziału i członka Komisji Opieki nad Zabytkami.

W latach 1954-1962 była wiceprezesem, a w latach 1962-1976 prezesem Zarządu Oddziału PTTK w Krotoszynie. Ponadto była członkiem Zarządu Okręgu i Okręgowej Komisji Rewizyjnej w Poznaniu. W 1975 r. po reformie administracyjnej kraju, wybrana została wiceprezesem Zarządu Wojewódzkiego PTTK w Kaliszu. Funkcję tę pełniła do roku 1977. Niezależnie od funkcji w Oddziale i władzach wojewódzkich, pracowała w latach 1977-1981 w Zarządzie Głównym PTTK, m.in. była członkiem Komisji Opieki nad Zabytkami ZG PTTK w Warszawie.

Była inicjatorką powstania i współorganizatorem Muzeum Regionalnego PTTK w Krotoszynie, które działało w strukturach Towarzystwa od powstania w r.1957 do roku 1998. Przez wiele lat była członkiem Rady Muzeum.

W okresie przynależności do Towarzystwa zdobyła uprawnienia kadrowe: przewodnika turystycznego PTTK oraz Strażnika Ochrony Przyrody i Opiekuna Zabytków.

Za pracę społeczną i zawodową oraz działalność w Szarych Szeregach otrzymała wiele odznaczeń, m.in.: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski /1974/, Medal "Za udział w Wojnie Obrończej 1939 roku" /1984/, Krzyż Armii Krajowej /1994/, Złotą Honorową Odznakę PTTK /1969/, Medal Komisji Edukacji Narodowej /1980/, Złotą Odznakę "Za Opiekę nad Zabytkami" /1984/, Złotą Odznakę "Zasłużony Działacz Kultury" /1984/, Godność i Odznakę Honorowego Członka LOK /1993/, Rozetę - Miecze do Krzyża za Zasługi dla ZHP /1996/, Tytuł i Medal "Zasłużony dla Krotoszyna" /1998/.

Wanda Grabska, mimo sędziwego wieku, do końca życia interesowała się wydarzeniami społecznymi i politycznymi kraju oraz problemami środowiska lokalnego, a przede wszystkim pracą Oddziału Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego oraz Muzeum Regionalnego w Krotoszynie.

Józef Zdunek

Pożegnaliśmy Ryszarda Mielnika

W dniu 17 września br. odszedł od nas zasłużony działacz, Członek Honorowy Towarzystwa i dziekan Kręgu Seniorów PTTK, wieloletni wiceprzewodniczący Komisji Turystyki Kolarskiej Zarządu Głównego, Kol. Ryszard Mielnik.

W dniu 22 września na cmentarz w Chorzowie nad trumną wybitnego działacza PTTK pochylił się sztandar Zarządu Głównego, a prezes ZG PTTK Janusz Zdebski przypomniał drogę życiową śp. Kol. Ryszarda oraz jego prawie półwieczną społeczną pracę w PTTK i pożegnał w imieniu władz naczelnych tych, którzy śp. Ryszarda znali osobiście i całe lata z nim współpracowali.

Do pożegnań prezesa ZG PTTK dołączył swoje wystąpienie Kol. Roman Kościński - przewodniczący Komisji Turystyki Kolarskiej ZG PTTK podkreślając ogrom dokonania Kol. Ryszarda Mielnika dla rozwijania turystyki kolarskiej w Polsce.

Kol. Ryszard Mielnik urodził się 16 maja 1924 r. we Lwowie. Dzieciństwo i młodość spędził w Tarnowie. Brał udział w kampanii wrześniowej oraz w ruchu oporu w Szarych Szeregach i w Armii Krajowej, a w ostatniej fazie wojny walczył w szeregach II Armii Wojska Polskiego. Został odznaczony krzyżem Walecznych.

Po wojnie znalazł się na górnym Śląsku, gdzie ukończył studia na Politechnice Gliwickiej.

W PTTK działał od 1953 r. Przewodnikiem turystyki kolarskiej był od 1954 r. do końca swoich dni jako najstarszy stażem w kraju /nr leg. 122/; od 1993 r. Honorowy Przewodnik Turystyki Kolarskiej. Jako pierwszy w Polsce zdobył najwyższy stopień odznaki turystyki kolarskiej „za wytrwałość”. Od 1960 r. nieprzerwanie działał w Komisji Turystyki Kolarskiej Zarządu Głównego. Był również instruktorem krajoznawstwa, przewodnikiem beskidzkim i terenowym, strażnikiem ochrony przyrody. Brał udział w organizowaniu międzynarodowych rajdów kolarskich AIT w Polsce, poczynając od pierwszego w Zakopanem w 1959 r., w 1986 r. w Rogoźniku był komandorem.

Był honorowym członkiem pięciu klubów kolarskich na górnym Śląsku. Był też współorganizatorem wielu centralnych zlotów turystów kolarzy i ogólnopolskich zlotów przewodników turystyki kolarskiej. Zajmował się aktywnie zagadnieniami tworzenia ścieżek rowerowych.

Łączyła nas mocna przyjaźń, scementowana bliską współpracą przez wiele lat. Ryszard był zaangażowanym i bardzo pracowitym działaczem. Cechowało go pogodne usposobienie, umiar i takt. Miał znakomite poczucie humoru. Koleżeński stosunek do wszystkich - młodych i starych - jednał mu powszechny szacunek i sympatię. W towarzystwie Ryśka wszyscy czuli się dobrze i swobodnie.

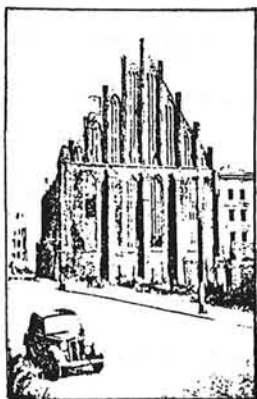
Za swoją pracę społeczną i zawodową otrzymał m.in. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, wiele wyróżnień resortowych, a także organizacyjnych PTTK, ZHP i PTSM.

Cześć Jego Pamięci!

Komisja Turystyki Kolarskiej
Zarządu Głównego PTTK

Adam Czarnowski Wanda Skowron

*Historia Fotografii Krajoznawczej
PTK - PTTK*

1950-2000
PTTK

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ I

Wanda Skowron

FOTOGRAFOWANIE W POLSKIM TOWARZYSTWIE KRAJOZNAWCZYM 1908-1950.....	5
I. PIONIERSKIE CZASY.....	5
II. PIERWSZA WOJNA ŚWIATOWA 1914.....	31
III. DWUDZIESTOLECIE.....	33
IV. PO DRUGIEJ WOJNIE ŚWIATOWEJ.....	39
LITERATURA.....	48

CZĘŚĆ II

Adam Czarnowski

FOTOGRAFOWANIE W POLSKIM TOWARZYSTWIE TURYSTYCZNO KRAJOZNAWCZYM 1951-1999.....	49
NOWE OBLCZE FOTOGRAFII.....	52
NA NOWYCH DROGACH.....	56
NA SZEROKICH WODACH.....	60
APOGEUM I TRANSFORMACJA.....	69
PRZYPISY.....	79
LITERATURA.....	80

RADCA PRAWNY WYJAŚNIA

Do Zarządu Głównego PTTK wpłynęło pismo od Oddziału PTTK w Pile, aby udzielić im pomocy prawnej w przygotowaniu odwołania od decyzji Urzędu Skarbowego w Pile. Decyzja dotyczyła nieuznania wpłat z działalności gospodarczej oddziału na cele statutowe. W tej sprawie przedstawiamy notatkę Radcy Prawnego mgr Kazimierza Wójcika. Nasz Radca jest również autorem wyjaśnienia pojęcia posiadacza samoistnego, które to wyjaśnienie może się okazać pomocne wielu oddziałom PTTK.

W odwołaniu od decyzji Urzędu Skarbowego – należy podnieść następujące zarzuty:

1. Zarzuty, że decyzja narusza podmiotowe uprawnienia Oddziału PTTK w Pile do korzystania z przedmiotowych zwolnień od podatku na cele wymienione w art. 17 ust. 1 pkt. 4) 158) ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych tekst jednolity Dz. U. z 2000r. nr 54, poz. 654.
2. zarzut, że w zaskarżonej decyzji pominięto iż PTTK realizuje cele statutowe objęte zwolnieniami przedmiotowymi takie jak:
 - działalność kulturalną, oświatową, naukową,
 - w zakresie kultury fizycznej i sportu,
 - ochrony środowiska.
3. Zarzut, że cele zamieszczone w statucie PTTK w art. 8 statutu – łączą się ściśle z zawartą w ustawie działalnością.

W *Art. 8 Statutu PTTK* poszczególne punkty odpowiadają wprost zapisom ustawy.

I tak w punktach:

- punkt 1 - łączy się z działalnością oświatową, naukową;
 - punkt 2 - łączy się z działalnością kulturalną, kulturą fizyczną i oświatową;
 - punkt 3 - łączy się z działalnością oświatową;
 - punkt 4 - łączy się z działalnością oświatową;
 - punkt 5 - łączy się z kulturą fizyczną i sportem;
 - punkt 6 - łączy się z działalnością oświatową i ochroną środowiska;
 - punkt 7 - łączy się z kulturą;
 - punkt 8 - łączy się z działalnością oświatową;
 - punkt 9 - łączy się z działalnością oświatową;
 - punkt 10 - łączy się z działalnością oświatową;
 - punkt 11 - łączy się z działalnością oświatową;
 - punkt 12- łączy się z działalnością oświatową.
4. Zarzut, że Oddział PTTK w Pile realizuje cele statutowe zarówno zawarte w swoim statucie jak również cele ogólne wymienione w statucie PTTK, które mieszczą się w przepisie art. 17 ust. 1 pkt. 4) ustawy.
 5. Zarzut, że prowadzona przez PTTK działalność jest działalnością faktycznie związaną z działalnością oświatową, kulturalną, ochrony środowiska oraz kultury fizycznej i sportu – która w całości podlega pod zwolnienia przedmiotowe zawarte w ustawie.

Wyjaśnianie pojęcia „posiadacz samoistny”

Przepis art. 172 kodeksu cywilnego – stwierdza, że posiadacz nieruchomości nie będący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dwudziestu jako posiadacz samoistny (w dobrej wierze a po upływie lat trzydziestu, choćby uzyskał posiadanie w złej wierze).

Dla uzyskania w tym trybie własności przez tzw. Zasiedzenie – niezbędne jest wystąpienie do sądu z udokumentowanym wnioskiem oraz dokładnym określeniem rzeczy będącej przedmiotem wniosku (art. 609 kpc).

Przygotowanie wniosku wymaga wszechstronnego opracowania, sporządzenia opisu rzeczy (planu), jej wyceny, wypisu z księgi wieczystej. Proces o zasiedzenie jest procesem wymagającym wielu czynności a jego wynik nie jest z góry przesądzony. O ile proces

(wniosek o zasiedzenie) zostanie oddalony – sytuacja posiadacza może ulec radykalnej zmianie i należy liczyć się z możliwością ustanowienia czynszu przez właściciela jak również z możliwością procesu eksmisyjnego.

Dla wyjaśnienia podaje, że przez „posiadacza samoistnego” należy rozumieć taką osobę – (prawną lub fizyczną) która włada rzeczą jak właściciel.

PTTK jest wtedy posiadaczem samoistnym, gdy płaci podatki i włada rzeczą jak właściciel.

To trzeba wiedzieć o naszej gospodarce

W związku z pojawiającymi się w prasie informacjami głównie na temat sprzedaży majątku PTTK, przedstawiamy informację dotyczącą głównych zasad zarządzania majątkiem Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Zarząd Główny uznał za główne cele strategii Towarzystwa:

- stałe dostosowywanie struktury bazy noclegowej, gospodarczej i innej a także rodzajów i standardu usług, do zmieniających się potrzeb członków PTTK;
- stworzenie stałych, stabilnych źródeł finansowania organizacji i rozwoju jej działalności gospodarczej;
- wprowadzenie stałych form wspierania inicjatyw Oddziałów zmierzających do uzyskania przez nie możliwości samofinansowania.

W związku z tym przyjęto jako zadania: utrzymanie sieci schronisk, ostateczne uporządkowanie stanu prawnego nieruchomości i przeprowadzenie remontów i modernizacji bazy noclegowej PTTK. Celem stworzenia możliwości realizacji tych zadań postanowiliśmy sprzedać część majątku PTTK mającego niewielkie znaczenie dla działalności programowej, a jednocześnie osiągających straty lub mierne wyniki ekonomiczne.

Sprzedaż takich obiektów PTTK reguluje Uchwała Zarządu Głównego PTTK nr 71/XIV/98. W uchwale tej ZG PTTK wydzielił /pierwszą/ grupę nieruchomości, o szczególnym znaczeniu dla działalności statutowej PTTK. /Lista ta obejmuje 84 obiekty/, /drugą/ grupę obiektów nieruchomości przeznaczonych na działalność gospodarczą, których celem jest wypracowywanie środków na działalność statutową, /trzecią/ grupę obejmującą obiekty do ewentualnego zbycia i /czwartą/ grupa obiektów do zbycia.

Szczegółowe zasady sprzedaży obiektów określono w Uchwale nr 41/98 Prezydium ZG PTTK w sprawie zasad gospodarowania majątkiem Towarzystwa.

Sprzedaż nieruchomości PTTK o wartości księgowej netto ponad 10 000 ECU wymaga konkursu oraz wcześniejszego ogłoszenia w dzienniku ogólnopolskim i w Informacjach ZG PTTK. Jeżeli wartość sprzedanej nieruchomości

przekracza 100 000 ECU wartości księgowej netto musi być dokonana ocena wartości przez biegłego, a konkursowa sprzedaż odbywa się pod nadzorem Zarządu Majątkiem. Sekretarz Generalny ZG PTTK wydał Zarządzenie określające zasady przeprowadzania przetargów i przechowywania dokumentów merytorycznych. Ograniczono również okres dzierżawy, poddzierżawy i najmu do okresu 10 lat. Na dłuższy okres musi wyrazić zgodę Prezydium ZG PTTK.

W okresie 1998-99 Zarząd Majątkiem PTTK dokonał sprzedaży części obiektów niedochodowych, zbędnych lub o marginalnym znaczeniu. Uchwały o sprzedaży realizował Zarząd Majątkiem PTTK lub Zarządy Spółek, które dotychczas prowadziły obiekty PTTK. Sprzedano w tym okresie nieruchomości w: Miastku, Białym Borze, Korbielowie, Ostrołęce, Strzelcach, Brodnicy Dolnej, Krasnem, we Fromborku, Rumii, Pokrzywniej, Czapurach oraz schronisko „Maria Śnieżna”. Łączne wpływy z tego tytułu w latach 1998-99 wyniosły prawie 2,5 mln złotych. Środki te zgodnie z uchwałami Prezydium ZG PTTK zostały przeznaczone na koszty regulacji prawnych obiektów PTTK, głównie z pierwszej i drugiej grupy oraz na dofinansowanie kosztów remontów i modernizacji obiektów. Sprzedaż obiektów przez PTTK odbywa się ściśle wg. ustalonej procedury. W roku 1999r. w związku ze złożoną skargą przez dotychczasowego dzierżawcę przy sprzedawanym obiekcie „Maria Śnieżna” Departament Turystyki Ministerstwa Transportu i Gospodarki Morskiej przeprowadził w Zarządzie Majątkiem szczegółowe postępowanie wyjaśniające, które nie stwierdziło żadnych uchybień ani nieprawidłowości przy prowadzonej procedurze sprzedaży.

Na co przeznaczono pieniądze pozyskane ze sprzedaży?

Przede wszystkim na modernizację, remonty i uregulowanie sytuacji prawnej obiektów.

W 1998r. udział PTTK w pracach modernizacyjno-inwestycyjnych i remontowych w obiektach PTTK wyniósł 1.359.640,69 złotych a w 1999r. 1.466.127,71. Środki nasze były uzupełniane dotacjami Urzędu Kultury Fizycznej Turystyki, Fundacji EkoFundusz, a także środkami wypracowanymi przez oddziały i spółki PTTK oraz dzierżawców obiektów. Prace remontowe i modernizacyjne koncentrowano przede wszystkim na regulacji gospodarki wodno-ściekowej /budowa oczyszczalni ścieków, budowa kolektorów ścieków, modernizacja ujęć wody, budowa kotłowni/, modernizację sanitariatów oraz ogólne podniesienie standardu obiektów.

W 1998 r. realizowano z naszych i pozyskanych środków m.in. prace: w schronisku PTTK w Dolinie Roztoki, Hotelu Górskim w Ustrzykach Górnych, Hotelu Górskim w Wetlinie, schronisku PTTK „Pod Łabskim Szczytem”, na polanie Chochołowskiej, stancy wodnej w Drawnie, schronisku PTTK „Nad Małą Łomniczką” i Domu Wycieczkowym PTTK w Św. Katarzynie, a w 1999 r. prowadzono prace, aż w 40

obiektach o łącznej wartości 3 976 434,49 zł.

Dzięki temu nasze obiekty lepiej odpowiadają standardom oraz wymogom sanitarnym i ekologicznym.

Druga grupa wydatków, którego źródłem były środki pochodzące ze sprzedaży to koszty regulacji stanu prawnego obiektów PTTK. Czynności te dokonywano wspólnie ze spółkami zarządzającymi bazą turystyczną PTTK. W 1998r. tytuły prawne /wieczyste użytkowanie gruntu i własność budynku/ uzyskano w obiektach w: Bartnem, Magurze Małastowskiej, Wierchomli, w Opolu oraz Augustowie a w 1999r. w obiektach: „Odrodzenie”, „Strzecha Akademicka”, „Mała Rawka”, w Ustrzykach Górnych /Hotel Górski, Kremenaros, Kemping/, na Hali Ornak, Kondratowej. Tylko z tytułu uwłaszczenia obiektów „Odrodzenie” i „Strzecha Akademicka” wydatkowano kwotę ponad 223 tys. zł. W trakcie realizacji jest postępowanie regulujące stan prawny w obiektach PTTK w: Łebie, Poznaniu, Jastarni, Karpaczu /Samotnia/, Pod Trójgarbem, Srebrnej Górze i Połoninie Wetlińskiej.

Zgodnie z przyjętą uchwałą o strategii gospodarczej, prowadzony jest stały monitoring działalności spółek. Stan powierzonego majątku jest okresowo /za każdy kwartał/ szczegółowo analizowany i przedstawiany na posiedzeniach Prezydium ZG PTTK. W pracach Rad Nadzorczych wszystkich spółek zasiadają członkowie Prezydium, członkowie Komisji Rewizyjnej i Zarządu Majątkiem PTTK.

Realizując uchwałę Zjazdu w ostatnich dwóch latach Zarząd Majątkiem PTTK zinwentaryzował rzeczowy majątek trwały będący w jego ewidencji. Inwentaryzację przeprowadzono w 137 obiektów PTTK usytuowanych w różnych częściach kraju. Wykonana inwentaryzacja na zasadzie spisu z natury nie wykazała księgowych różnic inwentaryzacyjnych.

Niestety nie wszystko przebiega dobrze. Zasadniczym problemem jest postawa części dzierżawców obiektów PTTK pragnących obarczyć Towarzystwo całkowitą odpowiedzialnością za ryzyko prowadzonej przez siebie działalności. Szczególnym punktem spornym jest kwestia wysokości czynszu oraz traktowania ponoszonych nakładów.

Poważnym zagrożeniem dla obiektów PTTK jest postawa części dzierżawców, których zamiarem było przejęcie naszych obiektów. Takim przykładem była postawa dzierżawców stanic wodnych na Krutyni tj. obiektów zarządzanych przez naszą Spółkę OZGT PTTK w Olsztynie. Zaprzestanie przez dzierżawców stanic wodnych w Nowym Moście, Spychowie, Krutynii, Rucianym, Ukcie, Babiętach oraz Zgonie w połowie 1997r płatności czynszów oraz ich użytkowanie pomimo zakończenia terminów umowy doprowadziło do długotrwałego procesu sądowego. W jego wyniku do chwili obecnej udało się odzyskać obiekty w Spychowie, Ukcie, Rucianym-Nidzie i Zgonie. Pozostałe dwa - w Krutyni i Nowym Moście - Spółka przejmie do końca br.

/wygasa umowa dzierżawy/. Ostatni obiekt - w Babiętach - zostanie odzyskany po uprawomocnieniu się wyroku eksmisji dzierżawcy. W 2001 r. wszystkie obiekty wrócą do Spółki. Nie oznacza to jednak końca toczących się spraw sądowych. OZGT PTTK w Olsztynie wniesie teraz 6 pozwów /przeciwko byłym dzierżawcom/ o odszkodowanie za bezumowne korzystanie z obiektów oraz o uruchomienie zabezpieczeń wekslowych. Należy się spodziewać z kolei wniesienia przez dzierżawców pozwów o zwrot poniesionych przez nich nakładów. Podejmują oni też działania zmierzające do negatywnego nastawienia opinii publicznej, urzędów centralnych jak i władz miasta, do działalności naszej Spółki. Dzieje się to wówczas, kiedy we wrześniu Spółce OZGT PTTK w Olsztynie została przyznana nagroda „Za najlepszy produkt turystyki aktywnej na Warmii i Mazurach w 2000r.". Nagroda została ufundowana i wręczona przez Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Celem systemowej likwidacji konfliktów z dzierżawcami oraz ochrony interesów PTTK Prezydium ZG PTTK zobowiązało Zarząd Majątkiem do opracowania nowych tekstów umów dzierżawnych. Przygotowane Umowy zabezpieczają w sposób kompleksowy interesy PTTK. Są one konsekwentnie wdrażane przy spisaniu umów z nowymi dzierżawcami.

Należy podkreślić, że obecnie poza jedną pożyczką, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze nie ma żadnych pożyczek za wyjątkiem inwestycyjnych. Na koncie PTTK znajdują się środki na pokrycie tej jednej ciężającej na nas pożyczki.

Informacja o przebiegu i wynikach konkursu

*IX Ogólnopolski Przegląd
Książki Krajoznawczej i Turystycznej
impreza towarzysząca*

*Międzynarodowemu Salonowi Turystycznemu
„Tour-Salon”
Poznań 2000*

W tegorocznym konkursie udział wzięło 38 wydawców, którzy do oceny przez jury przedstawili 84 publikacje krajoznawcze w pięciu kategoriach. Jury pod przewodnictwem prof. dr. hab. Janusza Zdebskiego, Prezesa ZG PTTK, obradujące w dniu 17 września 2000 r. w Poznaniu, postanowiło przyznać wyróżnienia regulaminowe (dyplomy honorowe Międzynarodowych Targów Poznańskich i Zarządu Głównego PTTK) najwyżej ocenionym publikacjom w poszczególnych kategoriach.

W kategorii albumów:

I miejsce — Adam Bujak, *Polska*, „Bosz”, Olszanica 2000

II miejsce — Zygmunt Ficek, *Tatry*, Wydawnictwo „Karpaty”, Kraków 2000

III miejsce — *Włocławek – widoki miasta do 1939 r.*, pod red. Stanisława Kunikowskiego, Oficyna Wydawnicza Włocławskiego Towarzystwa Naukowego „Lega”, Włocławek 2000

W kategorii przewodników:

- I miejsce — *Bedeker tatrzański*, praca zbiorowa pod red. Ryszarda Jakubowskiego
Wydawnictwo Naukowe PWN S.A., Warszawa 2000
- II miejsce — Romuald Witeczak, Rafał Fronia, Piotr Jakubowski, *Karkonosze Ilustrowany przewodnik z mapami*, Wydawnictwo Turystyczne „Plan”, Jelenia Góra 2000
- III miejsce — *Włocławek i okolice. Przewodnik*, pod red. Stanisława Kunikowskiego,
Oficyna Wydawnicza Włocławskiego Towarzystwa Naukowego „Lega”,
Włocławek 2000
- III miejsce — Ryszard Safiak, *Nysa*, Książka Komputer Prasa s.c. - Nysa 1999

W kategorii monografii i innych opracowań krajoznawczych:

- I miejsce — *Kanon krajoznawczy Polski*, pod red. Włodzimierza Łęckiego, Wydawnictwo
PTTK „Kraj”, Warszawa 2000
- II miejsce — *Kanał Augustowski (od Biebrzy do Niemna)*, pod red. Janusza Kopciała, Urząd
Miejski w Augustowie i Wydawnictwo „Hańcza”, Augustów-Suwałki 2000
- III miejsce — Janusz Kamocki, *Z etnografii Karpat Polskich*, Wydawnictwo PTTK „Kraj”,
Warszawa 2000

W kategorii informatorów krajoznawczych i folderów:

W kategorii informatorów krajoznawczych i folderów jury postanowiło przyznać tylko dwa równorzędne II miejsca:

- II miejsce — Jan Budz, Wojciech Smolak, Mściwoj Olewicz, *Zamagurze Spiskie, Spišské Zamagurie*, Wydawnictwo Oficyna Artystów „Sztuka” - Kraków 1999
- II miejsce — Jarosław Henke, *Międzyrzecz... wczoraj i dziś...*, Urząd Gminy Międzyrzecz,
Międzyrzecz 2000

W kategorii map:

- I miejsce — Tadeusz Grabowski, Krzysztof Kałamucki, Mirosław Krukowski, *Roztoczański Park Narodowy – mapa turystyczno–przyrodnicza*, „Kartpol” s.c. - Lublin 2000
- II miejsce — *Beskid Śląski - Mapa turystyczna z pograniczem czesko- -słowackim*,
Wydawnictwo Kartograficzne „Eko–Graf” - Wrocław 2000
- III miejsce — Rafał Fronia, Piotr Pietrzak, *Karkonosze mapa turystyczna*, Wydawnictwo
Turystyczne „Plan”, Jelenia Góra 1999/2000

Ponadto jury zarekomendowało do nagrody specjalnej:

Janusz Podlecki, Stanisław Waltoś, *Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego*,
Wydawnictwo „Karpaty”, Kraków 2000

Komisarz Przeglądu

Elżbieta Hurnik

APEL

KOMITETU ORGANIZACYJNEGO OBCHODÓW 50-LECIA PTTK

W 2000 roku mija 50 lat od połączenia PTT i PTK w Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Ta ważna w życiu Towarzystwa rocznica pobudza do refleksji i obliguje do działań, które powinny przypomnieć oraz ocalić od zapomnienia dokonania i ludzi minionych dziesięcioleci, a także wyzwolić aktywność w środowiskach naszych oddziałów, kół i klubów.

Podjęto już w naszym Towarzystwie działania dokumentujące historię oddziałów (sztandary, patroni itp.) Zarząd Główny planuje z tej okazji okolicznościowe wydawnictwa i ogłosił konkursy: „Moje PTTK”, Kronik Oddziałów, zamierza wydać Medal i Odznakę Okolicznościową.

Wysiłek Komitetu nie przyniesie satysfakcjonujących efektów, jeżeli zamknie się tylko w kręgu planowanych zamierzeń. W roku Jubileuszu potrzebna jest głęboka refleksja i szeroko rozumiana działalność wszystkich Oddziałów. Istotny jest bowiem także fakt przeniesienia tych działań w teren, wydobycie i zaznaczenie naszego dorobku oraz miejsca w życiu regionalnych i lokalnych społeczności.

Dlatego Komitet zwraca się do wszystkich Oddziałów o podjęcie własnych inicjatyw jubileuszowych. Dokumentowanie działalności oraz nadanie imprezom i spotkaniom uroczystego charakteru pomnoży wysiłek, a jednocześnie zwielokrotni efekty naszych dokonań turystycznych i krajoznawczych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych. Apelujemy równocześnie o ogłaszanie w „Informatorze ZG PTTK” organizowanych dla uczczenia jubileuszu imprez oraz

- o przekazanie do Zarządu Głównego zwięzłej informacji o działalności oddziału według załączonego przy niniejszym apelu ramowego schematu.

Liczymy jak zawsze w ważnych momentach życia PTTK na aktywność Koleżanek i Kolegów działających w Oddziałach oraz Waszą twórczą postawę.

Warszawa, dnia 16 czerwca 2000 r.

Komitet Organizacyjny
Obchodów 50-lecia PTTK

RAMOWY SCHEMAT INFORMACJI O ODDZIAŁACH

Informacja winna zawierać zwięzłą charakterystykę oddziału. Przedstawić w bardzo krótkim zarysie jego historię, najważniejsze dokonania, zarówno *sensu stricto* turystyczno-krajoznawcze, jak i innego typu (np. na rzecz społeczności lokalnej – „małej Ojczyzny”) oraz specyfikę działalności (np. działalność krajoznawcza, bez gospodarczej; głównie obsługa ruchu turystycznego, specjalizacja w zakresie turystyki kwalifikowanej, na rzecz młodzieży, wyłącznie przewodnicka itp.). W informacji należy uwypuklić rolę i znaczenie oddziału w upowszechnieniu walorów turystyczno-krajoznawczych regionu poprzez działalność w dziedzinie zagospodarowania turystycznego i popularyzacji turystyki kwalifikowanej (imprezy, baza, szlaki) czy działalność krajoznawczą (publikacje, odczyty, porady itp.).

1. Powstanie oddziału

W zależności od posiadanej dokumentacji historycznej podać np. datę zebrania założycielskiego czy konstytucyjnego, zatwierdzenia przez władze naczelne PTT, PTK lub PTTK, rejestracji w sądzie).

2. Nazwa i zasięg terytorialny oddziału

Podać datę (rok) nadania indywidualnej nazwy. Jeśli oddział nosi imię działacza regionalnego podać jego bardzo krótki biogram (rok urodzenia – śmierci, zawód, dokonania na rzecz oddziału, najważniejsze funkcje społeczne w PTT, PTK, PTTK). Gdy nazwa ma charakter skrótowy wyjaśnić jej pochodzenie. W przypadku posiadania sztandaru podać sponsora i rok fundacji oraz opis sztandaru. Podać też formalny i faktyczny zasięg terytorialny oddziaływania oraz tereny szczególnego zainteresowania oddziału, na których organizowane są główne imprezy turystyczno-krajoznawcze.

3. Typ oddziału

Podać rodzaj: regionalny, terenowy, zakładowy, osiedlowy (dzielnicowy), wojskowy, akademicki, przewodnicki, inny (np. emerytów).

4. Krótka charakterystyka struktury organizacyjnej oddziału

Komisje, kluby (rok powstania, zakończenie działalności). Najważniejsze formy działalności z uwypukleniem okresów „światłości”.

5. Krótkie dzieje oddziału

Nie więcej jak 0,5 strony maszynopisu. Okresy kadencji, przerwy w działalności, zmiany form pracy, zasłużeni prezesi i działacze (poza Członkami Honorowymi), adresy siedzib oddziału (lata).

6. Działalność programowa

Informacja o imprezach z wieloletnim rodowodem: odczytach, konkursach, wystawach (podać nazwy tradycyjnych imprez!), działalności wydawniczej (własnym czasopiśmie), formach pracy RPK, biblioteki, muzeum regionalnego lub izby pamięci, działalności na niwie ochrony przyrody, opieki nad zabytkami, w dziedzinie fotografii krajoznawczej, historii i tradycji, szkolenia kadry programowej.

7. Działalność turystyczna

Tradycyjne imprezy (podać nazwy np. XXXV Rajd „Po kamienistej drodze”), działalność komisji turystyki kwalifikowanej, działalność turystyczna na rzecz osób niepełnosprawnych, współpracy z młodzieżą, działalność koła przewodników, informacja (według rodzajów) o liczbie, długości i stanie technicznym szlaków turystycznych znakowanych i eksploatowanych przez oddział.

8. Odznaki turystyczno-krajoznawcze

Własne odznaki i odznaczenia w dziedzinie turystyki i krajoznawstwa (nazwa, rok ustanowienia, ilość nadań do 1999).

9. Działalność gospodarcza

Aktualne i kiedyś posiadane przez oddział obiekty turystyki kwalifikowanej (domy wycieczkowe, schroniska, stacje wodne, bazy namiotowe bacówki, inne) Podać nazwy własne obiektów.

10. Wyróżnienia i odznaczenia przyznane oddziałowi

Państwowe, resortowe, PTTK, regionalne, inne.

11. Inne formy działalności oddziału

Obchody 50 lat Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego!

W roku bieżącym mija pięćdziesiąt lat od daty 17 grudnia 1950 roku, dnia I Zjazdu Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. W przeddzień tego historycznego wydarzenia Zjazdu Delegatów Polskiego Towarzystwa Tatrzańskie i Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego postanowiły zjednoczyć Polskie Towarzystwo Tatrzańskie z Polskim Towarzystwem Krajoznawczym w nowe stowarzyszenie - Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Od tego momentu Towarzystwo przez pół wieku służy Polsce i turystom.

Dla uczczenia tego Jubileuszu podejmowane są liczne inicjatywy mające na celu ukazanie dorobku PTTK, uhonorowanie ludzi, którzy często całe życie poświęcili działalności społecznej i pracy zawodowej w Towarzystwie oraz wzbogacanie naszej działalności programowej.

Imprezy jubileuszowe zainaugurował 20 maja br. Ogólnopolski Zlot Oddziałów PTTK w Ogrodzieńcu. Wzięło w nim udział ponad 900 uczestników, reprezentujących blisko 60 oddziałów PTTK z całego kraju. Zlot zorganizowany został z inicjatywy kolegi Andrzeja Wasilewskiego, członka Prezydium ZG PTTK i Prezesa Oddziału Miejskiego PTTK w Lublinie przy współudziale kolegów z Oddziału PTTK w Lublinie, Zawierciu, Będzinie, Olkuszu, Siemianowicach, Sosnowcu, Dąbrowie Górniczej, Częstochowie oraz pracowników biura Zarządu Głównego PTTK. Od tego dnia w całej Polsce trwają prace związane z jubileuszem.

Do najważniejszych przedsięwzięć ogólnopolskich należy zaliczyć:

- ustanowienie „Medalu 50 - lecia PTTK” /szczegóły Informacje ZG PTTK nr 3/2000/ /pierwsze medale zostaną wręczone na uroczystości w dniu 16 grudnia br. w Warszawie; jako pierwsi otrzymają je Członkowie Honorowi PTTK/;
- ustanowienie odznaki „50-lat w PTTK” - odznaka nadawana członkom zwyczajnym PTTK po uzyskaniu przez nich 50-letniego stażu w PTTK;
- ustanowienie - na wniosek Komisji Turystyki Pieszej - Odznakę Turystyczną „50-lecia PTTK” zdobywanej na wycieczkach pieszych, nizinnych i górskich, kolarskich, kajakowych i motorowych.
- ogłoszenie konkursu „Moje PTTK” /wyniki zostaną ogłoszone w Informacjach ZG PTTK nr 3/2000/;
- ogłoszenie Ogólnopolskiego Konkursu Kronik Ogniw PTTK /rozstrzygnięcie nastąpi w m-cu październiku br./.

Centralna uroczystość z okazji 50-lecia PTTK odbędzie się w dniu 16 grudnia br. w Warszawie w Muzeum Kolekcji im. Jana Pawła II przy Placu Bankowym 3.

Do wzięcia udziału w uroczystości zostaną zaproszeni Członkowie Honorowi PTTK, członkowie Władz Naczelnych PTTK, przedstawiciele Oddziałów PTTK z całego kraju /po 1 osobie/ oraz zaproszeni goście spoza naszego Towarzystwa.

Uroczystość będzie składała się z dwóch części: części oficjalnej oraz sesji popularno-naukowej, prezentującej 50-letni dorobek Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Szczegółowy program wraz z zaproszeniem i kartą zgłoszenia zostaną wysłane do oddziału w terminie późniejszym.

Z prac Kapituły Odznaczeń Zarządu Głównego PTTK

Zbliżający się okres kampanii sprawozdawczo-wyborczej w Towarzystwie będzie wykorzystany do wystąpień o wyróżnienia i odznaczenia dla wielu naszych członków i przyjaciół. W trosce by wszyscy na to zasługujący w odpowiednim czasie wyróżnienia takie otrzymali. Kapituła Odznaczeń Zarządu Głównego PTTK, która jest fachowym organem Zarządu Głównego PTTK kształtującym z jego upoważnienia politykę w zakresie wyróżnienia członków kadry i jednostek organizacyjnych PTTK a także osób i jednostek współpracujących i wspomagających działalność Towarzystwa pozwala sobie na kilka uwag dotyczących składania wniosków o odznaczenia i wyróżnienia.

Wyróżnienia organizacyjne przyznawane są w oparciu o Uchwałę ZG PTTK nr 37/XIII/93 w sprawie „Systemu wyróżnień członków i jednostek organizacyjnych PTTK”. Przypominamy, iż odznaki „Orli Lot”, i 25 lat w PTTK są przez Zarząd Główny PTTK jedynie ustanowione. Ich przyznawanie leży w kompetencjach Zarządów Oddziałów. Pierwszym wyróżnieniem członków Towarzystwa jest Dyplom ZG PTTK.

Bardzo często zdarza się, iż Oddziały występują o Dyplom ZG PTTK dla bardzo zasłużonych działaczy posiadających już Złotą Honorową Odznakę PTTK. Praktyka taka jest sprzeczna z „Systemem”. Apelujemy by w takich przypadkach stosować inne formy wyróżnień (listy gratulacyjne, dyplom lub inne wyróżnienia przyznawane przez władze samorządowe)

W załącznikach do uchwały podane są podstawowe kryteria przyznawania wyróżnień. Jedno z nich stanowi: Dyplom, Srebrna i Złota Honorowa Odznaka PTTK mogą być przyznane odpowiednio po 5 latach aktywnej działalności w PTTK 10, 15 latach aktywnej działalności w kadrze. W kryterium nie jest podany czasowy odstęp pomiędzy przyznawaniem kolejnych wyróżnień. Stąd też przy wnioskowaniu o wyróżnieniu wyższe niż Dyplom ZG PTTK należy wyczerpująco i starannie wypełnić p-kt 8 wniosku traktujący o dokonaniach od ostatniego wyróżnienia.

Kapituła Odznaczeń Zarządu Głównego PTTK w pierwszej kolejności ocenia spełnienie wymagań formalnych stawianych kandydatowi do wyróżnienia. Niedbałe lub niekompletne wypełnienie wniosku w miejscach gdzie wymagane jest podanie: daty, okresu pełnienia funkcji posiadanych wyróżnień nie tylko utrudnia pracę Kapituły, ale powoduje, że wniosek jest odsyłany do uzupełnienia lub odrzucany.

Z wnioskami o nadanie wyróżnień mogą występować:

- władze kół i klubów za pośrednictwem Oddziału
- władze Oddziału PTTK
- Zarząd Główny PTTK
- Główny Sąd Koleżeński PTTK
- Główna Komisja Rewizyjna PTTK
- Komisje, Rady i Zespoły ZG PTTK

Kapituła prowadzi ewidencję przyznanych wyróżnień z ich przypisaniem do Oddziału. Stąd też prosimy by inni wnioskodawcy niż Oddziały PTTK zawiadamiały macierzyste Oddziały o zamiarze wystąpienia o wyróżnienie. Przy pominięciu Oddziału zdarzają się, bowiem przypadki powtórnego lub równoległego wystąpienia o takie samo wyróżnienie. Przy wystąpieniach o godność Członka Honorowego PTTK pamiętajmy, iż niezależnie jaki organ jest inicjatorem wystąpienia, wniosek musi być zatwierdzony przez Zjazd Oddziału.

Zgodnie z regulaminem wnioski o wyróżnienia i odznaczenia kapituła Odznaczeń ma obowiązek rozpatrzyć najpóźniej w terminie 2 miesięcy od daty ich otrzymania. Pamiętać należy zatem że wnioski trzeba nadesłać nie później niż 2 miesiące przed planowanym wręczeniem. Późniejsze przysłanie wniosków bardzo często uniemożliwia jego rozpatrzenie,

co wiąże się ze zwołaniem posiedzenia Kapituły lub podzespołu. Nadchodząca kampania sprawozdawczo-wyborcza zbiega się w czasie, z 50-leciem PTTK a dla Kapituły z rozpatrywaniem wniosków o Medal 50-lecia PTTK. Kapituła będzie miała do rozpatrzenia i zaopiniowania znacznie większą liczbę wniosków niż w analogicznym okresie lat poprzednich.

Prosimy zatem by niezależnie od przychylnego podejścia do powyższych uwag Zarządy Oddziałów, Oddziałowe Komisje Odznaczeń i inne jednostki przygotowujące wnioski o wyróżnienia zapoznały się powtórnie z postawionymi przy postępowaniu materiałami „Systemem Wyróżnień Członków i Jednostek Organizacyjnych PTTK (Informacje ZG PTTK nr 1 styczeń 1994 r.)

Uchwałą Zarządu Głównego PTTK w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Kapituły Odznaczeń (Informacje ZG PTTK nr 2 kwiecień 1999 r)

Uchwałą Zarządu Głównego PTTK w sprawie zatwierdzenia regulaminu Medalu 50-lecia PTTK (Informacje Zarządu Głównego Nr 3 czerwiec 1999 r.)

Uchwałą Zarządu Głównego Nr 134 /XIV/2000 r z dnia 17.06 2000 r w sprawie kryteriów jakie winny być spełnione przy kierowaniu wniosków o nadanie przez XV Walny Zjazd PTTK Godności Członka Honorowego PTTK.

Prawidłowe, staranne wypełnienie wniosku nie tylko ułatwi pracę Kapituły, ale ograniczy konieczność dodatkowej korespondencji a w niektórych przypadkach zapobiegnie możliwym rozczarowaniom.

Członek Kapituły Odznaczeń Zarządu Głównego PTTK
Edward Jabłoński

NARESZCIE NASZ ALBUM !

Z okazji 50 lecia istnienia PTTK Komisja Fotografii Krajoznawczej i Centrum Fotografii Krajoznawczej mają zaszczyt zaprezentować Koleżankom i Kolegom nareszcie nasz, naprawdę PTTK-owski album fotografii ojczyzny –

POLSKA fotografia krajoznawcza.

Album pod redakcją wybitnego polskiego fotografa Pawła Pierścińskiego zawiera na 192 stronach kredowego papieru 244 barwne i czarno- białe fotografie z całej Polski wykonane przez 66 najwybitniejszych polskich fotografików krajoznawców, których prace znalazły się w zbiorach Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK w Łodzi. Album opatrzony jest wstępem Adama Czarnowskiego w trzech wersjach językowych. Może zatem stać się także pięknym (i niedrogim) prezentem dla przyjaciół czy rodziny. Może stanowić znakomite podziękowanie dla działaczy oddziału czy po prostu piękny prezent gwiazdkowy.

Serdecznie zapraszamy WARTO!

Cena hurtowa dla oddziałów PTTK i instytucji współpracujących wynosi jedynie 50 zł/egz + koszty wysyłki.

Osoby i oddziały, które wykupiły subskrypcję otrzymają egzemplarze w cenie subskrypcyjnej 45 zł/egz.

Zamówienia należy kierować do : Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK
ul. Wigury 12a 90-301 Łódź tel. (42) 636-40-10 fax. (42) 636-43-70.

Pragniemy zaprosić Oddziały do udziału w konkursie na „Projekt działalności programowej Oddziału PTTK” - edycja 2001.

Przypominamy, że zgodnie z przyjętym regulamiem termin nadsyłania wniosków upływa z dniem 31 stycznia 2001 r. Propozycje imprez wraz z ich opisem i kosztorysem prosimy przysłać na załączonych drukach.

Zarząd Główny

Regulamin

Konkurs na Projekt Działalności Programowej Oddziału PTTK

- 1 Zarząd Główny PTTK, realizując Uchwałę XIV Walnego Zjazdu PTTK oraz cele Towarzystwa zapisane w Statucie, ogłasza stały Konkurs na Projekt Działalności Programowej Oddziału PTTK zwany dalej Konkursem.
- 2 Cele Konkursu:
 - promocja Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego;
 - integracja lokalnych społeczności Towarzystwa z regionalnymi organizacjami, stowarzyszeniami oraz organami samorządowymi;
 - wspieranie działalności programowej oddziałów PTTK,
Prezydium ZG PTTK może, na kolejny rok, określić szczegółowe cele.
- 3 Zasady dofinansowania działalności programowej:
 - dofinansowaniu podlegają wyłącznie zadania zgłoszone i realizowane przez oddział PTTK;
 - dofinansowaniu nie podlegają koszty osobowe oddziałów PTTK oraz działalność gospodarcza;
- 4 Tryb zgłaszania i rozpatrywania wniosków:
 - zgłoszenia do Konkursu przyjmowane są na formularzu stanowiącym załącznik do niniejszego Regulaminu;
 - wnioski przyjmowane są do 31 stycznia danego roku;
 - wnioski rozpatrywane są do 28 lutego danego roku;
 - odpowiedź na wniosek udzielana jest do 15 marca danego roku;
Prezydium ZG PTTK może, w trybie stosownej uchwały, zmienić powyższe terminy.
- 5 Tryb oceny wniosków:
 - tworzy się Zespół do oceny wniosków na Konkurs składający się z pięciu osób;
 - zasady powoływania i pracy Zespołu określi Prezydium ZG PTTK w drodze odrębnej uchwały;
- 6 Tryb rozliczania zadania:
 - wnioski rozliczne są według zasad obowiązujących dla rozliczania zadań zleczanych przez ZG PTTK;
 - środki przyznane na Konkurs, a wykorzystane niezgodnie z zatwierdzonym wnioskiem podlegają natychmiastowemu zwrotowi;

W N I O S E K N R

o przyznanie
dotacji Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego na
Projekt Działalności Programowej Oddziału PTTK

Część A. Dane ogólne:

1	Nazwa oddziału PTTK:
2	Zwięzłe określenie przedsięwzięcia:
3	Nr rachunku bankowego:
4	Przewidywany termin realizacji zamierzenia:

Część B. Koszt zamierzenia i źródła finansowania:

L.p.	Wyszczególnienie	Planowane nakłady na rok (objęty wnioskiem)
1	2	3
1	Środki własne	
2	Inne środki razem: (wskazać źródła)	
3	Dotacja Zarządu Głównego PTTK	
4	Razem	

Część C. Opis zamierzenia:

(nie więcej niż jedna strona maszynopisu na odwrocie, w tym kosztorys)

<i>Pieczęć jednostki</i>	<i>Podpisy prezesa i skarbnika Zarządu Oddziału:</i> Data:
--------------------------	---

III RODZINNY RAJD GÓRSKI „TATRY 2000”

Przez 6 dni wędrowali po urokliwych trasach i ścieżkach Tatr uczestnicy III Rodzinnego Rajdu Górskiego „Tatry 2000”. Inicjatywa tej formy aktywnego rodzinnego wypoczynku w górskiej scenerii zrodziła się przed trzema laty wśród członków Komisji ZG PTTK do Współpracy z WP, której przewodniczy ppłk Stanisław JANOWICZ. Gospodarzem tej najważniejszej rodzinnej imprezy turystycznej w wojsku był W.Z.W. „Kościelisko” w Zakopanem a organizatorami D.S.W. MON i Wojskowy Oddział PTTK w Krakowie.

Czas trwania rajdu 19-27.08.2000r. był zbieżny z terminem Międzynarodowego Festiwalu Folkloru Ziemi Górskich, który w br. odbywał się już po raz XXIII.

Ponad 200 tegorocznych uczestników rajdu – w tym wielu po raz trzeci – przy dobrych warunkach pogodowych przemierzało doliny: Kościeliską, Chochołowską, Bystrej, Gąsiennicową, Małej Łąki, i Pięciu Stawów Polskich, a wytrawniejsi zdobywali szczyty: Grzesia, Świnicy, Kondratowej Kopy, Kasprowego i symbolu polskich Tatr – Giewontu.

Nie lada górską przygodą było wejście na najwyższy szczyt Tatr – Gerlacha 2654 m. przez czterech „odważnych” – Mariana ŻMUDE, Jana RUSTECKIEGO, Krzysztofa AFRYKAŃCZYKA i Mieczysława ORACZA – wszyscy z Warszawy. Niemal wszyscy odbyli spacer grzbietami Gubałówki zachwycając się wciąż przepiękną panoramą Tatr i widokami Podhala. Program Rajdu umożliwił obejrzenie korowodu 14 zespołów uczestniczących w festiwalu, udział w koncertach wybranych zespołów, poznanie zabytków architektury budowlanej Podhala, Spiszu i Oraw, sztuki ludowej i sakralnej, wyjazd do Słowackich jaskiń i gorących źródeł czy spływ przełomem Dunajca.

Nowością Rajdu było poznanie obiektów szkoleniowych Sportów Górskich w Kirach, na których przeprowadzono I Rodzinne Zawody Strzeleckie „Kiry 2000” oraz kilka turniejów i konkursów. Tytuły mistrzowskie zdobyli: w zawodach strzeleckich – rodzina POKORSKICH z Byd-

goszczy przed SUBRYCHTAMI I RZEPKAMI wszyscy po 10 pkt.

W turnieju cięcia drzewa zwyciężyli – Henryk CIEŚLAK i Jan MUŃKO przed Bogusławem GМУJKIEM i Bogusławem WRÓBLEM, w dojeniu krowy – Małgorzata DULEWICZ przed Małgorzatą WRÓBEL, a malowaniu na szkło – Małgorzata SZUBER przed Anną SKOCZEK.

Wyżej wymienieni wyróżnieni zostali okolicznościowymi dyplomami przyznanymi przez dyrektora Departamentu Społeczno-Wychowawczego i nagrodami rzeczowymi ufundowanymi przez Inspektorat I PZU Życie Warszawa i organizatorów Rajdu.

Była też góralska watra i pieczone kielbaski przy którym przygrywała kapela góralska i Jerzy FILAR.

Rangę tej turystyczno krajoznawczej imprezie nadała obecność i uczestniczenie w zdobywaniu szczytów sekretarza Generalnego ZG PTTK – Andrzeja GORDONA, z-cy Szefa Oddziału Kultury D.S.W. MON – płk Zygmunta MIŁASZEWSKIEGO, dyrektora Inspektoratu I PZU Życie S.A. – Jana WÓJCIKA, z-cy dyrektora WZW Kościelisko – Stefana RUSZALA.

Z obowiązków gospodarzy wzorowo wywiązała się dyrekcja WDW Salamandra i WOSzK Gronik, a także autorzy programu i komandor rajdu – ppłk rez. Antoni MARCHWICKI i jego zastępcy – mjr Ryszard KACZMAREK i kpt. Tomasz MARCHWICKI.

Trzyletnie doświadczenie i zainteresowanie tą formą krajoznawstwa i aktywnego rodzinnego wypoczynku w górskiej scenerii wskazuje, że na kolejnym czwartym rajdzie spotka się nie mniejsza grupa sympatyków gór bez względu na wiek, jako że góry można pokochać mając kilka i kilkadziesiąt lat powiedział „weteran” górskich szlaków ppłk w st. spocz. Marian ŻMUDA.

(J. C.)

● MÓWIĄ DZIAŁACZE ●

IMPRESJE POKONGRESOWE

47

V Kongres Krajoznawstwa Polskiego w Gnieźnie pod hasłem "Krajoznawstwo źródłem tożsamości narodowej" biegł co prawda głównym nurtem obrad plenarnych oraz rozważań w IV zespołach, jednak równoległe imprezy towarzyszące poszerzały horyzont tematyki kongresowej i pomagały w szerszym jeszcze zakresie objąć omawiane zagadnienia. Mając na uwadze perspektywę na przyszłość i szukanie dróg przekazania troski o dalszy rozwój krajoznawstwa w szeregach przyszłych pokoleń, można do niniejszych refleksji pokongresowych włączyć obok głównego nurtu obrad plenarnych zarówno seminarium pt. "Krajoznawstwo w programach nauczania i pracy dydaktyczno-wychowawczej z dziećmi i młodzieżą" połączone ze spotkaniami krajoznawców w szkołach Gniezna, jak też i otwarte zebranie Wielkopolskiego Klubu Publicystów Krajoznawców w piątek /8.IX./wieczorem.

Jako niewypowiedzianą nitkę w całości tych wywodów i referatów, można było wyczytać retoryczne pytanie: "I co dalej?". W pytaniu tym mieściła się troska o przyszłość krajoznawstwa. Swego rodzaju ilustracją do tego pytania była wypowiedź w obradach IV Zespołu: "skoro 10 lat temu szeregi PTTK tworzyło 700000 członków, a obliczenia roku 1999 wykazują 90000, to gdzie widzimy przyszłość krajoznawstwa?". Przecież krajoznawstwo to nie tylko wiedza, wyrażona w publikacjach i referatach, lecz także wiele więcej, ujawniające się w zaangażowaniu w krajoznawstwo. Przecież krajoznawstwo tworzą dwa uzupełniające się elementy, mianowicie wiedza /nie wystarczająco/ oraz zaangażowanie, czyli dwa obszary życia dojrzałego człowieka: intelekt i emocjonal-

ne zaangażowanie /jako umiejętność chcenia/. Można gwoli porównania sięgnąć do języka niemieckiego, w którym słowa "Landeskunde" i "Heimatkunde" określają różne strefy osobowości konkretnego człowieka. Skoro już korzysta się z tego porównania, to "Heimatkunde" jest bliższe naszemu określeniu krajoznawstwa, albowiem zdecydowanie podkreśla rolę elementu emocjonalnego w kształtowaniu i przekazywaniu krajoznawstwa. Gdyby mieć na uwadze tylko stronę intelektualną krajoznawstwa, to w konsekwencji takie krajoznawstwo by utykało.

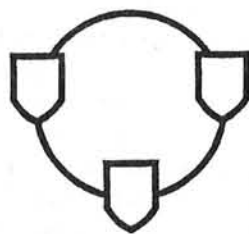
Dlatego zarówno doznania i doświadczenia seminarium "Krajoznawstwo w programach nauczania i pracy dydaktyczno-wychowawczej", jak też i wypowiedzi podczas otwartego zebrania Klubu Publicystów Krajoznawców ubogaciły obrady plenarne, jak też i prace w zespołach, nawiązując do referatu "Polska XXI wieku, z czym wkraczamy, do czego zdążamy?".

W nawiązaniu do określenia "z czym wkraczamy" można dołączyć stwierdzenie i pytanie: "z kim wkraczamy?". Jako, że krajoznawstwo nie powstaje samo przez się, po prostu to krajoznawstwo ktoś tworzy. W tym stwierdzeniu pytamy o człowieka, człowieka, który to krajoznawstwo tworzy. Nie tracąc z widnokregu przyszłości krajoznawstwa można dalej pytać, komu chcemy to krajoznawstwo przekazać i kto będzie dalej to krajoznawstwo tworzył i rozwijał na przyszłość. W języku czeskim "pokracować", oznacza dążyć do przodu, stawiać kroki następne, czyli kto podejmie kroki do przodu prowadzące. Dlatego spotkania w szkołach w zetknięciu się z pracami krajoznawczymi tych młodych ludzi, kierowały spojrzenia ku przyszłości i wywoływały pytania: w jakiej mierze będą chciały młode /a także młodzieńcze/ pokolenia podejmować kroki w kierunku krajoznawstwa. Chodzi wyraźnie o umiejętność chcenia. Chodzi o wymiar personalny.

W dobie urbanizacji i globalizacji swego rodzaju szansę daje również agroturystyka i turystyka rodzinna. Przez agroturystykę uzyskuje się bezpośredni kontakt z człowiekiem, u którego otrzymuje się nie tylko kwaterunek i ewentualne wyżywienie, lecz także bezpośrednio zetknięcie z konkretnym środowiskiem i okolicznościami, w których ten konkretny człowiek pędzi swoje życie. Zanika anonimowość hotelowego bytowania. Równocześnie następuje kontakt z naturalnymi warunkami życia, które nieraz bywają mało znane w warunkach urbanizacji. Dokonuje się spotkanie człowieka z człowiekiem, a nie tylko z urządzeniami technicznymi. Do tego dochodzi jeszcze możliwość poznania praw przyrody i natury, które w sytuacji agroturystyki leżą prawie na dłoni. Zresztą kontakt z ludźmi nowego otoczenia uzupełniony bywa dodatkowymi obserwacjami życia inwentarza u nowych gospodarzy. Dodatkowe rozmowy, a także oglądanie fotografii, upamiętniających szczególne wydarzenia takich regionów w odmiennych warunkach, stanowią wartości niewymierne, a równocześnie krajoznawcze. Pełniejsze poznanie kraju w warunkach autentycznych może zaowocować głębszym i szerszym zainteresowaniem się ludźmi, żyjącymi w odmiennych warunkach. Jeżeli jeszcze gospodarze w sposób umiejętny zlecają opiekę nad zwierzętami uczestnikom agroturystyki, korzyść będzie obopólna.

W ramach turystyki rodzinnej w sposób naturalny i autentyczny rodzice mają szansę przekazać swoją wiedzę dzieciom, przez co ponadto mogą uzyskać większy autorytet i umacniać więzi emocjonalne. Znając możliwości swoich dzieci wyprawy będą skrojone na możliwy wysiłek, natomiast więzi emocjonalne wszechstronnie rozwijane. Znane jest przecież polskie powiedzenie: "czego się nauczy mały Jasio...". Prowadzenie nie będzie przedmiotem komercyjnego działania, natomiast od lat najmłodszych rozbudzone krajoznawstwo będzie miało swoje zakorzenienie w zamiłowaniu. Wszystkim będzie się chciało chcieć.

Jerzy Pawlik

1950-2000

PTTK

• KORZENIE •

PROGRAM

XXIII WALNEGO ZJAZDU DELEGATÓW POLSKIEGO TOWARZYSTWA KRAJOZNAWCZEGO
W DNIU 7 KWIETNIA 1929 ROKU O GODZ. 9-ej RANO W PIERWSZYM, O GODZ. 10-ej RANO W DRUGIM
TERMINIE W SALI POLSKIEGO TOWARZYSTWA KRAJOZNAWCZEGO PRZY UL. KAROWEJ 31.

PORZĄDEK OBRAD:

1. Zagajenie, p. *Al. Janowski*.
2. Wybór Prezydium.
3. Protokół XXII Walnego Zjazdu Delegatów z Bydgoszczy.
4. Sprawozdanie z działalności Towarzystwa, referując: p. *Al. Janowski*, p. *St. Lenartowicz*, p. *W. Szelążek*.
5. Sprawozdanie redakcji organu naczelnego Towarzystwa ZIEMIA, ref. pani *Dr. R. Danysz-Fleszarowa*.
6. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
7. Kongres Krajoznawczy w Poznaniu.
 - a) sprawy organizacyjne ref. p. *Al. Patkowski*.
 - b) tezy plenarne Kongresu: „O istocie Krajoznawstwa”, ref. p. *Al. Patkowski*.
 - c) tezy Sekcji: „Krajoznawstwo jako nauka”, ref. p. *Dyr. P. Sosnowski*.
 - d) tezy Sekcji: „Krajoznawstwo jako popularyzacja wiedzy o kraju”, ref. p. *Dr. St. Arnold*.
 - e) tezy Sekcji: „Krajoznawstwo w życiu państwowym i społecznym”, ref. p. *Al. Patkowski*.
 - f) tezy Sekcji: „Turystyka i Krajoznawstwo”, ref. p. *St. Lenartowicz*.
 - g) tezy Sekcji: „Krajoznawstwo i szkoła”, ref. p. *M. Siwak*.
8. Udział P. T. K. w Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu, ref. p. *Plk. M. Wisznicki*.

Przerwa.

Wspólny obiad w Hotelu Angielskim.

9. Wnioski Rady Głównej w sprawie zmiany statutu Towarzystwa, ref. p. *Al. Patkowski*.
10. Wybór Członków Rady Głównej.
11. Wnioski Oddziałów P. T. K., ref. p. *St. Lenartowicz*.
12. Sprawy bieżące i zamknięcie obrad.

PIERWSZY OGÓLNOPOLSKI KONGRES KRAJOZNAWCZY W POZNANIU

w dniach 12 i 13 lipca 1929 roku.

PROTOKÓŁ OBRAD.

Rada Główna P. T. K. uchwałą z dnia 9 września 1927 postanowiła zwołać w okresie trwania Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu — Pierwszy Kongres Krajoznawczy. Cele i program Kongresu zostały podane w artykule p. Aleksandra Patkowskiego, drukowanym w Nr. 24 „Ziemi” z 15 grudnia 1928. Kongres miał być, rewiją ruchu krajoznawczego w Polsce na terenie wszystkich istniejących organizacji oraz pośród niezorganizowanego społeczeństwa.

● ● ● Tegoż dnia (13 lipca) w sali XVII (Lubrańskich) Uniwersytetu Poznańskiego o godz. 16 m. 45 otworzył końcowe obrady plenarne przewodniczący Kongresu, *dr. Aleksander Maciesza*.

Po zagajeniu posiedzenia, przewodniczący udzielił głosu sekretarzowi generalnemu, w celu przedstawienia wniosków, przygotowanych przez Komisję wnioskową Kongresu.

P. Aleksander Patkowski komunikuje, że komisja wnioskowa na posiedzeniu dzisiejszym rozpatrzyła wszystkie zgłoszone wnioski i wiążąc je w harmonijną całość, zgodnie z intencjami

wnioskodawców i wynikami dyskusyj na obradach sekcyjnych, prosi o uchwalenie wniosków w następującym brzmieniu:

1. Pierwszy Ogólnopolski Kongres Krajoznawczy w dniach 12—13 lipca 1929 r. w Poznaniu uznaje za wybitnie dojrzałą i aktualną sprawę podjęcia nowego wydania Słownika Geograficznego Ziemi Polskich. Praca nad nowym wydaniem Słownika Geograficznego skupić się winna w Polskim Towarzystwie Krajoznawczym — Touring-Klubie. Podjęcie pracy nad słownikiem poprzedzi ankieta wśród uczonych polskich i środowisk uniwersyteckich, która ustali formę organizacyjną i program pracy.

2. Kongres Krajoznawczy stoi na stanowisku, że krajoznawstwo jako ruch społeczny wypływa z uczucia, potrzeb umysłowych i gotowości do czynu i jako takie stać się winno podstawą programową pracy oświatowej we wszystkich środowiskach wsi i miasta z uwzględnieniem naturalnych odrębności regionalnych.

3. Kongres Krajoznawczy uważa, że dla rozwoju pracy krajoznawczej niezbędne jest wydanie bibliografii krajoznawstwa polskiego, przygotowanej przez ś. p. Edwarda Maliszewskiego oraz historii krajoznawstwa polskiego, podjętej przez prof. Bolesława Olszewicza.

4. Kongres Krajoznawczy uznaje za konieczne otoczyć specjalną pomocą i opieką fachową ukazujące się krajoznawcze monografie wsi, miast, powiatów i regionów. Pomoc ta wyrazić się winna w postaci wydania szczegółowych kwestionariuszy, wzorów typowych takich monografii i t. p. Opieka zaś fachowa w postaci wytworzenia bądź doradczych komisji naukowych przy Towarzystwie Krajoznawczem w środowiskach uniwersyteckich, bądź centrali porad fachowych przy Radzie Głównej Polskiego Tow. Krajoznawczego — Touring-Klubu.

5. Udział krajoznawców w pracy konserwatorskiej, dający się określić funkcjami pedagogiczno-informacyjnymi uważa Kongres za jedno z najważniejszych zadań w dziedzinie ochrony zabytków przyrody i przeszłości.

6. Kongres Krajoznawczy stwierdza konieczność ustalenia organizacyjnego stosunku Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego — Touring-Klubu do ruchu regionalnego, inicjowanego przez Rząd, który to ruch przejawia się w coraz liczniejszym powstawaniu Komitetów Regionalnych, spełniających wybitne zadania krajoznawcze: opracowania monografii, organizacja wystaw i t. p.

7. Kongres Krajoznawczy stwierdza, że rozwój ruchu turystycznego i krajoznawczego w Polsce obok innych zależy w bardzo poważnym stopniu od stanu odpowiedniej literatury przewodnikowej. Kongres uważa, że polska literatura przewodnikowa jest bardzo niedostateczna zarówno co do ilości, jak i jakości. Palącą przeto potrzebą jest: a) ustalenie wzorowego typu przewodnika, odpowiadającego stosunkom polskim; b) stworzenie w łonie Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego—Touring-Klubu centralnej redakcji przewodników po Polsce i powołania do współpracy nad przewodnikami grona specjalistów w poszczególnych gałęziach wiedzy.

8. Kongres Krajoznawczy stwierdza, że muzealnictwo prowincjonalne nie spełnia wielkiej roli swej w Polsce i uważa za konieczne zwrócić uwagę Rządu na konieczność otoczenia należytą opieką materialną i fachową tych placówek życia umysłowego prowincji. Opieka ta, zdaniem Kongresu, iść powinna w kierunku porozumienia między władzami, samorządowymi oraz towarzystwami krajoznawczymi w kierunku zapewnienia muzealnictwu podstaw finansowych i właściwego kierunku fachowego i organizacyjnego.

9. Kongres Krajoznawczy stwierdza konieczność bliższego kontaktu ruchu krajoznawczego z armją polską i w tym celu wskazane byłoby wystąpienie Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego—Touring-Klubu do władz wojskowych w celu podjęcia wspólnej pracy, pogłębiającej stosunek do kraju żołnierza polskiego.

10. Kongres Krajoznawczy wyraża słowa uznania pionierowi polskiego szkolnego ruchu krajoznawczego, profesorowi Leopoldowi Węgrzynowiczowi wraz z gorącą zachętą nieustawiania w tej pięknej pracy, która buduje podstawy wychowania państwowego.

11. Kongres Krajoznawczy uznaje za nader aktualną potrzebę wydania przewodnika do nauki o Państwie Polskim dla nauczycielstwa, działaczy społecznych i oświatowych oraz powołanie do życia działu specjalnego w jednym z istniejących czasopism, np. *Ziemi*, poświęconego aktualnym zagadnieniom geopolitycznym Polski.

12. W sprawie ludoznawstwa w szkole Kongres uważa za wskazane nie wprowadzać tegoż jako przedmiotu specjalnego, natomiast uwzględnić ludoznawstwo w sposób bezpośredni lub pośredni w przedmiotach nauczania szkolnego.

13. Kongres Krajoznawczy uważa, że ideologia i praca harcerstwa polskiego winna uwzględnić w wybitnej mierze podstawę krajoznawczą, jako pogłębiającą w związku z ziemią stosunek uczuciowy, umysłowy i aktywny do państwa.

14. Kongres Krajoznawczy uważa, że prace nad zagadnieniem reformy podziału administracyjnego Polski winny być poprzedzone studjami nad metodyką i regionalizacją gospodarczą państwa.

15. Kongres uznaje za konieczne zwrócić się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych o powierzenie w każdym urzędzie powiatowym jednemu z urzędników spraw krajoznawczo-turystycznych. Urzędnik wymieniony winien być łącznikiem między społecznymi organizacjami krajoznawczymi a wojewódzkimi Komitetami Regionalnymi; współdziałać w rozwoju ruchu krajoznawczego i turystycznego na terenie powiatu.

16. Kongres stoi na stanowisku, że zagadnienie turystyki jest najściślej związane ze stanem gospodarczym. Doceniając wybitne znaczenie turystyki dla życia ekonomicznego państwa uważa, że w obecnej chwili, wobec rozbudowy dróg bitych, rozwoju ruchu autobusowego, dojrzeła chwila do poważnego zajęcia się organizacją ruchu turystycznego w Polsce. Pracy tej winno się podjąć Polskie Towarzystwo Krajoznawcze — Touring-Klub oraz instytucje pokrewne wspólnie ze sferami urzędowymi i gospodarczymi, mając na uwadze warunki rozwoju naszego życia ekonomicznego.

17. Kongres widzi przyszłość rozwoju ruchu krajoznawczego w możliwie najszerszym zainteresowaniu niem nauczycielstwa polskiego. Dla zainteresowania nauczycielstwa polskiego krajoznawstwem, tak podstawową dziedziną pracy szkolnej i wychowania obywatelskiego—winno krajoznawstwo polskie spotkać się z jaknajszerszą pomocą władz szkolnych przez organizację kursów, konferencji instrukcyjnych i t. p.

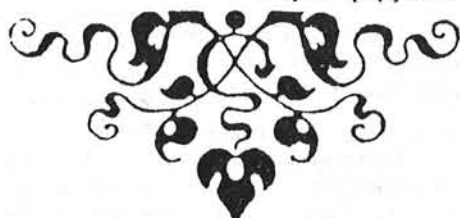
Przedstawione przez komisję wnioskową rezolucję zostały przyjęte en bloc przez akklamację.

Po uchwaleniu wniosków *przewodniczący* stwierdza, że przebieg i wyniki Kongresu uważa należy ze wszelkich miar za udane. Można by ogólnie te wyniki ująć jako dokonanie poważnej pracy nad pogłębieniem krajoznawstwa. Kongres wychodzi z sali obrad z nakreśleniem wielkiej i doniosłej pracy przygotowania nowego wydania Słownika Geograficznego. Realizacja tego zamierzenia będzie stanowiła epokę w dziejach krajoznawstwa polskiego. I z tego tytułu składa przewodniczący podziękowanie inicjatorom i organizatorom Kongresu: Polskiemu Towarzystwu Krajoznawczemu.

Prezes honorowy Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego—Touring-Klubu p. *Aleksander Janowski* składa podziękowanie przewodniczącemu Kongresu, dr. Aleksandrowi Macieszy za podjęty trud prowadzenia obrad oraz gospodarzom — Oddziałowi Poznańskiemu P. T. K. za otoczenie Kongresu serdeczną opieką oraz prasie miejscowej za wybitne dowody życzliwości. Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego p. *Aleksander Patkowski* podnosi, że harmonijny przebieg owocnych obrad zawdzięczać Kongres musi siedzibie gościnnie udzielonej, która służy Prawdzie. Wyrazy hołdu dla Wszechnicy Wielkopolskiej i podziękowania dla J. M. Rektora Uniwersytetu przyjmują zebrani gorącym aplauzem.

Przewodniczący oznajmia, że Pierwszy Ogólnopolski Kongres Krajoznawczy został zamknięty.

Bilans obrad Kongresu został omówiony w dziale Kultury i Sztuki *Kurjera Poznańskiego* (№ 332 z 20 lipca). Referując powzięte przez Kongres uchwały, artykuł kończy się następującymi słowami: „jak widzimy plon jest obfity. Energja naszych pionierów krajoznawstwa daje gwarancję, że plany będą wprowadzone w życie sprężysto i szybko”.

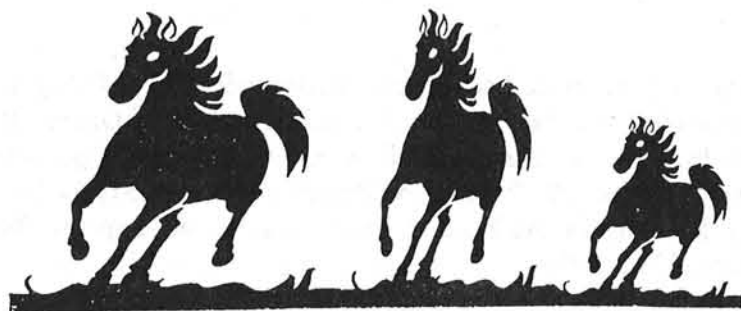
Ważniejsze rocznice przypadające w 2001 r.

- 200 rocznica urodzin i 125 śmierci Seweryna Goszczyńskiego (4 XI 1801 - 25 II 1876) działacza politycznego, poety, publicysty, miłośnika Tatr, twórcy etnografii Podhala,
- 200 rocznica utworzenia pierwszego w Polsce muzeum pamiątek narodowych w Świątyni Sybilli w Puławach,
- 175 rocznica urodzin Maksymiliana Nowickiego Siły (6 X 1826 – 30 X 1890) zoologa, jednego z najwybitniejszych badaczy fauny tatrzańskiej, działacza ochrony przyrody, współzałożyciela TT i jego Członka Honorowego,
- 160 rocznica śmierci Juliana Ursyna Niemcewicza (1758 – 21 V 1841) działacza politycznego i społecznego, poety, prozaika, historyka, krajoznawcy,
- 160 rocznica urodzin Walerego Eliasza Radzikowskiego (12 IX 1841-23 III 1905) malarza, fotografika, miłośnika i popularyzatora Tatr i Zakopanego, współzałożyciela i wybitnego działacza TT, organizatora przewodnictwa tatrzańskiego, autora przewodników tatrzańskich,
- 140 rocznica urodzin Bernarda Chrzanowskiego (27 VII 1861 – 12 XII 1944) adwokata, działacza społecznego i kulturalno-oświatowego, wybitnego propagatora spraw morskich, publicysty, krajoznawcy, współzałożyciela Towarzystwa Krajoznawczego w Poznaniu (12 VI 1913),
- 140 rocznica Waleńtego Gadomskiego (1861 – 1956) księdza, wybitnego taternika, twórcy szlaku Orlej Perci, proboszcza w Bochni i założyciela tamtejszego Oddziału PTT,
- 130 rocznica śmierci Ludwika Zejsznera (1805 – 3 I 1871) wybitnego geologa, badacza Karpat, publicysty, pioniera ruchu ochrony przyrody,
- 130 rocznica urodzin Eugeniusza Romera (3 II 1871 – 28 I 1954) wybitnego geografa, twórcy nowoczesnej polskiej kartografii,
- 130 rocznica urodzin Kazimierza Kulwiecia (1 IV 1871 – 14 II 1943) pedagoga, działacza społecznego i oświatowego, przyrodnika i krajoznawcy, współzałożyciela PTK i jego prezesa, publicysty, pierwszego redaktora naczelnego czasopisma PTK „Ziemia”,
- 125 rocznica urodzin Mieczysława Karłowicza (11 XII 1876 – 8 II 1909) wybitnego kompozytora, publicysty, fotografika, taternika i narciarza,
- 125 rocznica urodzin Aleksandra Majkowskiego (17 VII 1876 – 10 II 1938) lekarza, pisarza, działacza społecznego, wybitnego krajoznawcy, wielkiego syna Kaszub,
- 125 rocznica urodzin Jana Bułhaka (6 X 1876 – 4 II 1950) twórcy polskiej fotografii krajoznawczej,
- 125 lat schroniska TT/PTT/PTTK w Dolinie Pięciu Stawów Polskich w Tatrach,
- 125 lat schroniska TT/PTT/PTTK im. Wincentego Pola w Dolinie Roztoki w Tatrach,

- 120 rocznica urodzin Mieczysława Orłowicza (17 XII 1881 – 4 X 1959) wybitnego krajoznawcy, publicyisty, autora licznych przewodników turystycznych, Członka Honorowego PTT, PTK i PTTK,
- 120 rocznica urodzin Jerzego Smoleńskiego (6 IX 1881- 5 I 1940) geografa, turysty i krajoznawcy, działacza ochrony przyrody, publicyisty, wybitnego działacza PTT,
- 110 rocznica urodzin i 40 śmierci Stanisławy Niemcówny (1891 – 1961) geografa, publicystki, animatorki ruchu krajoznawczego młodzieży szkolnej Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Krakowie,
- 110 rocznica urodzin Feliksa Rapfa (1891 – 1972) wybitnego działacza turystyczno-krajoznawczego na Sądecczyźnie, wieloletniego prezesa Zarządu Oddziału PTT „Beskid” w Nowym Sączu,
- 100 rocznica urodzin Bolesława Czwójdzińskiego (27 V 1901 – 17 VII 1972) nestora turystyki i krajoznawstwa w Szczecinie,
- 100 rocznica urodzin Edwarda Brydaka (1901 - 1978) prawnika, znanego działacza turystyczno-krajoznawczego w Rzeszowie, długoletniego prezesa tamtejszego Zarządu Okręgu PTTK,
- 100 rocznica urodzin Marka Ferdynanda Arczyńskiego (1901 – 1979) uczestnika powstań śląskich, żołnierza ruchu oporu w latach II wojny światowej (współtwórcy organizacji „Żegota”), wybitnego dziennikarza i działacza turystyczno-krajoznawczego, prezesa ZG PTTK w latach 1955-60,
- 95 rocznica założenia Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego (3 XII 1906),
- 95 lat Oddziału TT/PTT/PTTK „Beskid” w Nowym Sączu (25 V 1906),
- 95 lat schroniska TT/PTT/PTTK im. Hugona Zapałowicza na Markowych Szczawinach pod Babią Górą,
- 90 lat Oddziałów PTK/PTTK im. Aleksandra Janowskiego w Olkuszu (8 XI 1911 wraz z muzeum regionalnym) oraz Oddziału w Kutnie,
- 85 lat Oddziału PTK/PTTK w Warcie (3 X 1916),
- 80 lat Oddziału PTK/PTTK im. S. Jeżewskiego w Ostrowcu Świętokrzyskim,
- 75 lat muzeum krajoznawczego w Golubiu Dobrzyńiu,
- 75 lat schroniska PTT/PTTK na Błatnej w Beskidzie Śląskim,
- 75 rocznica wytyczenia przez Edmunda Massalskiego i Kazimierza Kaznowskiego pierwszego w Górach Świętokrzyskich szlaku turystycznego z Kielc na Św. Krzyż,
- 70 lat Oddziału PTK/PTTK im. Kazimierza Sicińskiego w Kazimierzu Dolnym (5 IX 1931),
- 70 lat schroniska PTT/PTTK na Hali Lipowskiej w Beskidzie Żywieckim,
- 60 rocznica śmierci Mariusza Zaruskiego (31 I 1867 – IV 1941) wybitnego taternika, narciarza, marynarza-kapitana „Zawiszy Czarnej”, założyciela w 1909 r. Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, generała, Członka Honorowego PTT,

- 55 lat Oddziałów PTK/PTTK w Gdańsku (14 IV 1946) oraz w Stargardzie Szczecińskim (15 V 1946),
- 50 lat Oddziałów PTTK im. S. Lachowicza w Bytomiu (18 VI 1951), w Chrzanowie (21 V 1951), w Jarocinie (VI 1951), „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze (III 1951), „Ziemi Kolskiej” w Kole, „Ziemi Leszczyńskiej” w Lesznie, „Śląska Opolskiego” w Opolu, w Ostrowiu Wielkopolskim (12 VI 1951), w Rybniku (10 VI 1951), w Tarnowskich Górach (16 X 1951), Sanoku, im. Aleksandra Majkowskiego w Sopocie, Miejskiego im. A. Jakusa w Zabrze (13 IX 1951),
- 45 lat Oddziałów PTTK w Biłgoraju (26 VII 1956), Bolesławcu (I 1956), Busku Zdroju (16 II 1956), Chorzowie (21 IV 1956), „Ziemi Oświęcimskiej” w Oświęcimiu oraz w Zduńskiej Woli,
- 40 lat Oddziałów PTTK w Gorzowie Wielkopolskim, Zakładowego „Górnik” przy Kopalni Węgla Kamiennego „Wujek” w Katowicach (25 XI 1961), w Łądku Zdroju, w Limanowej (11 XI 1961), Łukowie (11 VI 1961), im. S. Rzeszowskiego w Nowogardzie, w Raciborzu, „Ziemi Strzeleckiej” w Strzelcach Opolskich, „Bieszczadzkiego” w Ustrzykach Dolnych,
- 35 lat działalności Podkomisji Kultury i Historii Turystyki Górskiej KTG ZG PTTK,
- 35 lat Ośrodka Kultury Turystyki Górskiej przy schronisku PTTK na Markowych Szczawinach pod Babią Górą,
- 35 lat Oddziałów PTTK w Jaworze (31 V 1966), przy Hucie „Baildon” w Katowicach (14 II 1966), w Kozienicach (27 VII 1966), Lubaczowie (3 VIII 1966), Połczynie Zdroju (12 VI 1966), Pracowników Kolejowych w Poznaniu (18 V 1966), w Przysusze (4 VI 1966), przy Zakładach Azotowych „Puławy” w Puławach (6 X 1966), w Sokołowie Podlaskim (18 IV 1966), Sulęcinie (26 VI 1966), przy Zakładach Azotowych w Tarnowie (13 V 1966), w Wieruszowie (5 VIII 1966), Praskiego w Warszawie oraz przy FSO „Żerań” w Warszawie,
- 30 lat Oddziałów PTTK Uczelnianego przy Politechnice Śląskiej w Gliwicach (19 II 1971), Miejskiego w Mielcu (27 I 1971), Wolskiego w Warszawie (14 XII 1971),
- 25 lat Oddziałów PTTK im. J. Karpińskiego w Białowieży (11 XI 1976), Akademickiego przy Filii Politechniki Łódzkiej w Bielsku Białej (19 I 1976), przy Klubie Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy (11 XI 1976), „Przymorze” w Gdańsku, na Helu, w Jastrzębiu Zdroju (21 X 1976), przy Zakładach Metali Lekkich „Kęty” w Kętach (18 III 1976), w Kozminie Wielkopolskim (3 XI 1976), Samodzielnego Szkolnego przy Zespole Szkół Łączności w Krakowie, Łódź-Polesie im. Jana Dylika (28 VI 1976), w Pyskowicach (12 XII 1976), przy Kopalni Węgla Kamiennego „Siemianowice” w Siemianowicach Śląskich (18 VIII 1976) oraz przy Lokomotywni PKP w Szczecinku.

*wykaz przygotowała Komisja Historii i Tradycji
Zarządu Głównego PTTK*

X lat Górskiej Turystyki Jeździeckiej w strukturach PTTK I Transbeskidzki Rajd Konny PTTK Brenna - Wołosate 2000

Od czasu, kiedy latem 1990 roku prowadziłem w Stadninie Koni Huculskich w Gładyszowie pierwszy kurs Przodowników Górskiej Turystyki Jeździeckiej PTTK przebyliśmy długą drogę. Od ustanowionej wówczas jednostopniowej Jeździeckiej Odznaki Turystyki Górskiej do czterostopniowej obowiązującej dziś. Uprawnienia przodownicze także mają dziś dwa stopnie, a nie jeden jak w 1990 roku. Mamy kadre Instruktorów Wykładowców do szkolenia przodowników. Wreszcie dziesięć lat temu, kiedy zaczynaliśmy, przygarnęła nas pod swe skrzydła Komisja Turystyki Górskiej, dziś mamy już Własną Komisję Turystyki Jeździeckiej z Podkomisjami Górską i Niziną. Ten organizacyjny rozwój pozwolił na wyszkolenie już blisko dwustu przodowników, którzy przygotowali do wyruszenia na konne, górskie szlaki setki turystów, z których wielu zdobyło już odznaki GTJ PTTK. Kilkadziesiąt powstałych w górach ośrodków Górskiej Turystyki Jeździeckiej uzyskało Certyfikat Afiliacji przy PTTK stanowiący dla turystów swego rodzaju gwarancję usług. Wreszcie, przeszkoliliśmy ponad 50-ciu znakarzy Górskich Szlaków Konnych, którzy wytyczają i znakują je w kolejnych partiach gór. Zaprojektowany został także Transbeskidzki Szlak Konny od Brennej w Beskidzie Śląskim do leżącego w Bieszczadzkiem Parku Narodowym Wołosatego. Przebieg tego szlaku przedstawia specjalny folder wydany przez PTTK.

Właśnie tym szlakiem z okazji 50-cio lecia PTTK, a także 10-cio lecia Górskiej Turystyki Jeździeckiej w strukturach naszego Towarzystwa postanowiliśmy wspólnie z Adamem Haluchem wyruszyć. Było to możliwe do zrealizowania tylko dzięki ogromnemu wkładowi pracy właścicieli ośrodków położonych na szlaku. Oni to udostępniłi nam konie, zapewnili noclegi i wyżywienie. W tym miejscu jeszcze raz składam Im za to serdeczne podziękowania.

Tak, więc 25 maja w Ośrodku Górskiej Turystki Jeździeckiej w Brennej dosiedliśmy naszych pierwszych koni huculskich i wyruszyliśmy w towarzystwie Bartka Rosenberga na szlak. Wspólnie wędrowaliśmy trzy dni: przez przeł. Salmopolską, Zielony Kopiec, Magurkę Wiślańską, Baranią Górę, Kamesznicę, Hale Boraczą, Lipowską, Rysiankę i Miziową aż do Korbielowa.

Z Korbielowa z Magdą Świryno przez przeł. Glinne, Jaworzynę, Głuchaczki, Halę Kamińskiego dotarliśmy do Zawoji, skąd z Jarkiem Piergiesem przez Krowiarki do Zubrzycy. Dalej przez Orawkę, Ludźmierz, Szaflary do Bukowiny Tatrzańskiej. Z Bogdanem Pietrzykiem wyruszyliśmy w najdłuższy etap naszego rajdu przez Jurgów, Niedzicę, Szczawnicę do Jaworek - pokonanie tej trasy zajęło nam 13 i pół godziny. Z Jaworek z Tadzkiem Trzeszczonem przez Obidzę, Piwniczną, Jarzębaki, Hale: Pisaną i Łabowską dotarliśmy do Uhrynia. Z Jasiem Górskim i Józkiem Mosem

powędrowaliśmy przez Berest, Banicę do Hańczowej.

Etap Hańczowa - Kotań przez Regetów, Zdynię i Radocynę jechaliśmy w towarzystwie Stasia Tyki i Ani Grochalskiej. Z Kotani na szlak wyjechał z nami Darek Mielczarek i przez Olchowiec, Tylawę i Zyndranową dotarliśmy do Lipowca. Dalej z Józiem Kuśnierzem przez Kamień do Dołżycy. Kolejny dzień to wędrowka najpierw z Magdą Gostkowską przez Radoszyce do Woli Michowej skąd z Wojtkiem Gosztyłą do Żubraczego. Tomek Kwiatkowski pojechał z nami do Przysłupia, a dalej z Krzyśkiem Szymalą przez Strzebowiska dotarliśmy do Nasicznego. W Ośrodku GTJ-u Antka Flaka spotkaliśmy się na ognisku z III Bieszczadzkiem Rajdem Konnym PTTK, który pod Przewodnictwem Krzyśka Krysty wyjechał nam na przeciw. Ostatni, więc etap przez Przysłup Bereżki i Ustrzyki Grn. jechaliśmy wspólnie. Towarzyszyła nam także ekipa TVP. Kilkanaście minut po 15-tej wjechaliśmy do Stadniny w Wołosatem kończąc 15-to dniowy rajd. Łącznie spędziliśmy w siodle dokładnie 120 godz. przebywając ok. 600 km górkimi szlakami. Pogoda na trasie była wręcz rewelacyjna, więc widoki zapierały dech w piersiach.

Na zakończenie rajdu odbyło się ognisko przygotowane przez Dyrektora Bieszczadzkiego Parku Narodowego - Wojomira Wojciechowskiego. Było ono także okazją do podsumowania 10-ciu lat naszej działalności i prezentacji ośrodków, które organizowały Rajd, który stał się wspaniałą promocją tej najmłodszej organizacyjnie turystyki kwalifikowanej w naszym towarzystwie. Warto tutaj wspomnieć, że oprócz wymienionych osób na trasie towarzyszyło nam ponad 50-ciu turystów konnych, którzy przejeżdżali wspólnie z nami różne fragmenty trasy, potem wracali do macierzystych ośrodków na „naszych” koniach.

Najbardziej zasłużeni dla rozwoju Górskiej Turystyki Jeździeckiej w strukturach PTTK otrzymali tytuły Honorowych Przodowników GTJ PTTK oraz ustanowiony z okazji wspomnianego 10-cio lecia Medal Honorowy Komisji Turystyki Jeździeckiej ZG PTTK.

Następnego dnia odbył się Sejmik Przodowników Górskiej Turystyki Jeździeckiej PTTK. Tematem spotkania, na które licznie stawili się przodownicy ze wszystkich zakątków gór były głównie sprawy związane z projektowaniem i znakowaniem szlaków górskiej turystyki jeździeckiej, opracowanie kalendarza imprez na rok 2001 oraz przewodnika. po górskich szlakach jeździeckich.

*„... największe szczęście
w świecie na końskim
leży grzbiecie...”*

Marek P. Krzemień
Przewodniczący Podkomisji
Górskiej Turystyki Jeździeckiej
ZG PTTK

OŚRODKI GÓRSKIEJ TURYSTYKI JEŹDZIECKIEJ AFILIOWANE PRZY PTTK

L. p.	Ośrodek	Adres i telefon	liczba koni	Hotel dla koni	Miejsca nocleg.	Formy imprez turystycznych	Impreza ośrodka
1.	Ośrodek Kolonijno-Wypoczynkowy „HUCUŁ” Rekreacja Konna	43-438 Brenna ul. Jatny 120 0.33/853.65.21 0.602/747.033	40	10	90	Spacery, wycieczki, rajdy, kuligi; imprezy okolicznościowe	Przełom lipca i sierpnia Rajd Konny i „Ścieżka Huculska”

2.	Szkoła Jazdy Konnej „FERO”	34-335 Korbielów, ul. Graniczna 17 0.33/ 863.40.13	35	5	Stajnia – 6 Hotel – 80 Pole namiot.	Spacery, rajdy, wycieczki ogniska, kuligi	2. połowa maja – Redyk 3. dekada sierpnia- Rajd na orientację
3.	Gospodarstwo Agroturystyczne Joanna Lachocka-Omylak	34-484 Zubrzyca Gm. Zubrzyca Gm. 58 0-18/285-28-28	5	4	6	Spacery, wycieczki	
4.	Ośrodek Turystyki Jeździeckiej Bogdan Pietrzyk	34-530 Bukowina Tatrzańska ul. Słoneczna 17 0-18/207-72-90	8	-	20	Spacery, wycieczki	
5.	„MOUNT TOUR” Zygmunt Białek	34-460 Szczawnica ul. Główna 11 0-18/262-26-80 (stajnia w Jaworkach)	15	6	30	Spacery, rajdy, wycieczki, kuligi; imprezy okolicznościowe	
6.	„TATERSAL” Magdalena Miniewska Józef Mos	33-343 Rytro Roztoka Ryt. 6 0.606/396.915 0.602/643.919	7	lato 6	-	Spacery, wycieczki, rajdy, kuligi	Parada koni
7.	Gospodarstwo Agroturystyczne (Leśniczówka) Jan Górski	33-336 Łabowa Uhryń 0-18/471-12-15	4	5	12	Spacery, wycieczki	
8.	OTJ „POŁONINA” Ewa i Stanisław Tyka	38-316 Wysowa Hańczowa 60 0.18/353.21.44	15	Lato 50 Zima 15	10	Spacery, wycieczki, rajdy, jazda bryczką, kuligi; Nauka jazdy konnej	22 -24.09. Rajd Kawalerski
9.	Stajnia „RUMAK” Dariusz Mielczarek	38 232 KREMPNA Kotań 22/1 0.13/441.40.49	15	10	15	Spacery, wycieczki, rajdy; obozy jeździeckie	
10.	Zootechniczny Zakład Doświadczalny Stadnina Koni Huculskich	38-531 Odrzechowa 0-13/46-71-172 Dyr. Władysław Brejta	50	20	-	Spacery, wycieczki, rajdy	jesienny spęd bydła (październik)
11.	Gospodarstwo Agroturystyczne „POGRANICZE” E. M. Piotrowscy	38-305 Bukowsko Zboiska 29 0-13/462-56-11	3	-	6	Spacery, wycieczki	
12.	Gospodarstwo Agroturystyczne „OSTOJA” Józef Kuśnierz	38-525 Jaślika Jaślika 34 (stajnia –Lipowiec) 0-13/43-10-235	5	20	40	Spacery, wycieczki, rajdy	15-17.09. II. Rajad do Lipowca „Hubert”
13.	„LATARNIA WAGABUNDY” Wojciech Gosztyła	38-545 Nowy Łupków Wola Michowa 0-90/383.882	2	2	100	Spacery, wycieczki	
14.	Ośrodek Turystyki Jeździeckiej „POŁONINY” Tomasz Kwiatkowski	38-607 Cisna Żubracze 15 0-906/81.197	15	-	12	Spacery, wycieczki	

15.	OGTJ „BIESISKO” Przysłop Marta Szymala	38-608 Wetlina Przysłop 1 0.90/383.882	5	5	6	Spacery, wycieczki, rajdy	napad na kolejkę bieszczadzką /impreza na zamówienie/
16.	Stadnina Koni Huculskich „TABUN” Stanisław Myśliński	38-709 Polana Polana	25	10	30	Spacery, wycieczki	jazda bez siodła
17.	Stadnina Koni Huculskich Witold Smoleński	38-709 Polana Seredne Małe 090/317085	20	5	10	Spacery, wycieczki	
18.	„RUSINOWA POLANA” Andrzej i Jadwiga Rusin	38-715 Dwernik Dwerniczek 9 0.13/461.08.48 rusinowa_polana@ poczta.onet.pl	5	5	24	Spacery, wycieczki, kuligi	
19.	Gospodarstwo Agroturystyczne „U PREZESA”	38-715 Dwernik Chmiel 28	6	Lato 15	8	Spacery, wycieczki, rajdy	Pierwszy weekend października – Traperski Rajd Jesienny
20.	Ośrodek Turystyki Jeździeckiej -Leśniczówka Antoni Flak	38-715 Dwernik Nasiczne 3 0.13/461.08.10	7	10	8	Wycieczki, rajdy 4 – 6-dniowe z rejssem po Zalewie Solińskim	
21.	Stadnina Koni Huculskich BdPN Wołosate	38-714 Ustrzyki Górze Wołosate 0-13/461-06-10 461-06-50	20	20	15	Spacery, wycieczki, rajdy	
22.	„KONTUR” Kazimierz, Jolanta Kocjan	32-329 Bolesław ul. Laskowska 17 Małobądz 0.32/642.47.62	8	5	15	Spacery, wycieczki, rajdy, kuligi w rejonie Pustyni Błędownskiej	24.06. Noc Świętojańska – poszukiwanie kwiatu paproci
23.	Ośrodek Jazdy Konnej „SAROYAN” Grażyna Kańska	33 – 170 Tuchów ul. Mickiewicza 50 0.14/652.58.15	6	10	Gospod. agrotur.	Spacery, wycieczki, rajdy 1 i wielodniowe; rajdy długodystansowe pikniki, ogniska, kuligi	Połowa sierpnia – długodystansowy rajd konny wokół Tuchowa /kl. L, P /
24.	Ośrodek Jazdy Konnej „TURIOSO” Anna i Aleksander Jarmuła	33-151 Nowa Jastrząbka Stare Żukowice 0-14/687-68-15 0-603/678.999	10	6	12	Spacery, wycieczki, rajdy, nauka jazdy konnej,	specjalność ośrodka : jazda w stylu western, hipoterapia

Zajęcia prowadzone są przez instruktorów wykładowców turystyki konnej oraz hipoterapeutę.

Jazda konna na maneżu	20 zł
Karnet (10 jazd)	180 zł
Wycieczka konna (4 godz., z posiłkiem)	100 zł
Rajdy konne (1 dzień)	ok. 120 zł
Zakwaterowanie (1 doba)	20 zł
Wyżywienie (1 dzień)	25 zł

FURIOSO

Działalność Ośrodka przyniosła mu
otrzymaną na początku 2000 r. Nagrodę
Honorową konkursu Polskiej Organizacji
Turystycznej "Przebiśnięg" na
najciekawszą inicjatywę kreującą
nowoczesną ofertę turystyczną w Polsce.

Konno po górach

MAREK P. KRZEMIENI*

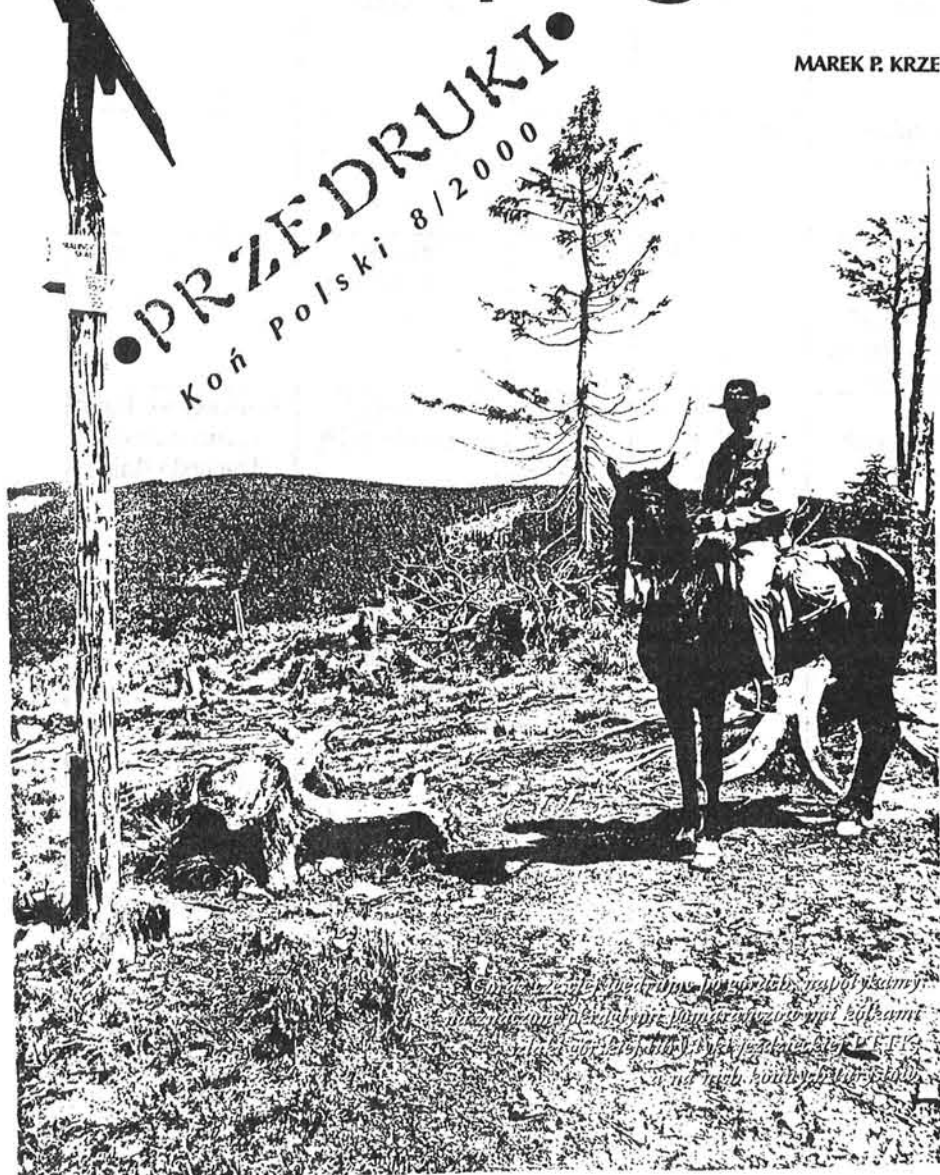
dzielewicz tak ją wspomina: „wszyscy trzej wsiedliśmy na najęte konie, czystej krwi huculki”... i dalej... „Chleb, masło, bryndzę, trochę jaj mieściły się częścią w besakach (torbach huculskich przyp. autora), częścią w woreczkach i beczulce przywiązanych do koni”. Cytat ten dowodzi, że pierwsi turyści wzorem miejscowej ludności wykorzystywali huculów zarówno jako konie wierzchowe, jak i juczne.

Jak więc widać korzenie polskiej jeździeckiej turystyki górskiej sięgają górskich koników – huculów, od wieków użytkowanych w naszych górach, o których to Dorohostayski w swojej pracy „Hippika to jest o koniach księgi” wydanej w Krakowie w roku 1603 pisał że: „zna hucula i uważa go za wybitnie przystosowanego do swoich zadań górskiego konia”.

W przytoczonych opisach znajdujemy potwierdzenie postawionej we wstępie tezy, że mówiąc dziś w Polsce o jeździeckiej turystyce górskiej, wracamy do źródeł, tradycji i do huculów.

Także kiedy mówimy o zorganizowanej formie jeździeckiej turystyki górskiej, mamy do czynienia z nawiązaniem do korzeni. Wszak pierwsze zorganizowane górskie wycieczki konne odbyły się w ramach działalności Towarzystwa Tatrzańskiego, z którego wyrosło PTTK.

Właśnie te tradycje stały się dla mnie 10 lat temu inspiracją do namówienia dyrektora jedynej wówczas Stadniny Koni Huculskich w Gładyszowie, by spróbować w oparciu o struktury organizacyjne PTTK nadać górskiej turystyce jeździeckiej organizacyjne ramy. Tak też w roku 1990 we trójkę: z Włodzimierzem Kario i Władysławem Mrozem założyliśmy pierwszy w Polsce Jeździecki Klub Turystyki Górskiej PTTK z siedzibą w Nowym Sączu. Bazę dla klubu stanowiła stadnina w Gładyszowie. W tym samym roku opracowaliśmy z Władkiem Mrozem regulamin Jeździeckiej Odznaki Turystyki Górskiej PTTK oraz Przewodnika Górskiej Turystyki Jeździeckiej PTTK. Zostały one zatwierdzone przez Komisję Turystyki Górskiej Z.G. PTTK, która tę nową formę uprawiania turystyki górskiej na kilka lat przyjęła pod

Dziś, kiedy w wielu krajach, na wszystkich kontynentach, coraz popularniejsza staje się nowa forma turystyki – jeździecka turystyka górska, my w Polsce możemy mówić o jej reaktwowaniu. Tak, wystarczy sięgnąć do źródeł. Mało kto bowiem pamięta, że początki penetracji zarówno turystycznej jak i naukowej naszych gór związane były z koniem. Dodajmy z naszym koniem huculskim.

Sięgnijmy więc do tych źródeł. Już w I tomie Pamiętników Towarzystwa Tatrzańskiego z 1876 r. znajdujemy opis wycieczki górskiej oddziału stanisławowskiego PTT, w którym czytamy: „...Dosiadłszy wytrwałych huculków, zwróciliśmy z gościńca wzdłuż potoka Żabina i dalej na wy-

sokości czterystu sążni wjechaliśmy po raz pierwszy na poloninę”. Te zupełnie mimochodem wtrącone zdania z jednej strony dokumentują nam udział koni huculskich w tej wycieczce, a z drugiej dowodzą, że ich udział w górskiej wędrówce był czymś oczywistym. Trudno się zresztą temu dziwić. Wszak pierwsi turyści, którzy stykali się w górach z Huculami oraz ich końmi i widzieli, jak z łatwością pokonują oni wierzchem spadziste zbocza, jak dzielnie te małe konie dźwigają w jukach ciężkie ładunki, musieli próbować wykorzystać je w swoich wędrówkach.

W tym samym tomie pamiętników TT znajdujemy opis wycieczki konnej na najwyższy szczyt Karpat Wschodnich – Horwę 2051 m n.p.m. Autor Józef Dzie-

swoje skrzydła. Latem tego samego roku poprowadziłem pierwszy kurs Przodowników Górskiej Turystyki Jeździeckiej PTTK.

Z roku na rok przybywało turystów konnych, zaczęły powstawać ośrodki jeździeckie specjalizujące się w tej formie turystyki. Powstają kolejne stadniny koni huculskich. W marcu 1996 r. z inicjatywy ZG PTTK powołano Komisję Turystyki Jeździeckiej ZG. Ma ona za zadanie koordynować całokształt turystyki jeździeckiej. Swoją działalność prowadzi przez podkomisje: górskiej oraz nizinnej turystyki jeździeckiej.

Komisja opracowała jednolity regulamin zdobywania Górskiej i Nizinnej Odznaki Turystyki Jeździeckiej PTTK oraz stopni Przodownika Turystyki Jeździeckiej PTTK i Instruktora Wykładowcy Turystyki Jeździeckiej PTTK. Jeździecka Odznaka Turystyki Górskiej PTTK podobnie jak Nizinnej jest odznaką czterostopniową:

- **Popularna** – stopień uzyskiwany przez osoby, które ukończyły 10 lat.
- **Brązowa** – stopień uzyskiwany przez osoby które, ukończyły 14 lat.
- **Srebrna** – stopień poprzedzony zdobyciem odznaki brązowej.
- **Złota** – stopień poprzedzony zdobyciem odznaki srebrnej.

Podstawą weryfikacji są odpowiednie zapisy w Książeczce JOTG/JOTN potwierdzające zdobycie odpowiednich umiejętności jeździeckich, wiedzy krajoznawczej i odbycia wymaganej regulaminem liczby wycieczek i rajdów. Stopnie przodownicze są dwa.

Pierwszy stopień daje uprawnienia do prowadzenia spacerów i wycieczek wokół macierzystego ośrodka jeździeckiego. W dużej mierze jest on ustanowiony dla potrzeb agroturystyki. Przodownik TJ PTTK I stopnia ma także prawo do szkolenia, egzaminowania i przyznawania Popularnej Odznaki Turystyki Jeździeckiej PTTK.

Drugi stopień daje uprawnienia do prowadzenia spacerów, wycieczek i rajdów po terenie, na który przodownik ma uprawnienia (np. Beskid Wschodni, Zachodni, Jura Krakowsko-Częstochowska itd.), a także szkolenia i egzaminowania na wszystkie stopnie Odznaki Turystyki Jeździeckiej PTTK.

Do uzyskania stopnia przodowniczego trzeba ukończyć kurs, zdać egzamin teoretyczny (jeździecki i krajoznawczy) oraz praktyczny, a także odbyć staż przodowniczy. Egzamin praktyczny składa się z dwu części: ujeżdżeniowej i terenowej zwanej

„Ścieżką Huculską”. Wymyślona na użytek pierwszego kursu przodowniczego próba ta ma za zadanie sprawdzić na specjalnie wybranym terenie (o dużej liczbie naturalnych przeszkód) umiejętności kandydata w radzeniu sobie z typowymi terenowymi trudnościami. Próba ta stała się sama w sobie tak atrakcyjna, że kilka lat później Maciej Jackowski opracował na jej podstawie regulamin zawodów noszących zresztą taką samą nazwę.

W czasie kursu prowadzone są zarówno zajęcia praktyczne na ujeżdżalni i w terenie, jak i wykłady teoretyczne z jeździectwa, weterynarii, zootechniki, psychologii i pedagogiki, pierwszej pomocy, stroju i higieny, krajoznawstwa, ochrony przyrody, górskiej turystyki jeździeckiej, przepisów prawnych i ubezpieczeń oraz stosownych regulaminów.

Do szkolenia przodowników turystyki jeździeckiej na wniosek KTJ ZG PTTK Zarząd Główny PTTK powołuje instruktorów wykładowców turystyki jeździeckiej PTTK. Angażowani są także specjaliści z poszczególnych dziedzin. Osoba starająca się o uprawnienia przodownika z jednej strony musi mieć umiejętności i wiedzę instruktora jeździeckiego, a z drugiej, co jest równie ważne, zasób wiedzy o górach pozwalający na prowadzenie po nich wycieczek i rajdów. Do uzyskania stopnia drugiego wymagane jest także średnie wykształcenie.

Oprócz szkolenia Podkomisja Górskiej Turystyki Jeździeckiej ZG PTTK zajmuje się także projektowaniem i znakowaniem górskich szlaków jeździeckich. Szlaki takie prowadzone przez najatrakcyjniejsze, a dostępne dla koni partie gór umożliwiają indywidualnemu turyście odbycie wycieczki w określonym czasie i bez ryzyka pobłądzenia.

Przy okazji szlaków chciałbym jeszcze poruszyć temat zakazów wjazdu końmi do lasu. Otóż z naszych doświadczeń wynika, że jeżeli przebieg szlaku zostanie wcześniej uzgodniony z właścicielem lub zarządcą terenu to kłopotów nie ma. Dobrze układy mamy nie tylko z nadleśnictwami, ale także z dyrekcjami parków narodowych. Pamiętać wszak trzeba, że każda łąka czy las ma swojego właściciela, a nikt nie lubi, gdy bez jego wiedzy wchodzi się na jego teren. Szlaki staramy się tak prowadzić, aby łączyły ze sobą powstające coraz licznej Ośrodki Górskiej Turystyki Jeździeckiej. Większość z nich

wystąpiła do PTTK o afiliację. Certyfikat o afiliacji ośrodka przy PTTK stanowi dla turysty swego rodzaju gwarancję świadczonych tam usług, a ośrodkowi stwarza możliwość funkcjonowania w systemie PTTK-owskiej informacji i promocji.

Zakreślone więc zostały ramy organizacyjne dla turystyki jeździeckiej w PTTK, trzeba je teraz tylko nadal wypełniać treścią. Jestem optymistą. Jest wszak wielu zapalonych młodych ludzi, którzy rwą się do tej nowej dla nich formy turystyki. Świadczy o tym chociażby popularność odznak turystyki jeździeckiej, zwłaszcza górskiej. Także liczba kandydatów na kursy przodowników turystyki jeździeckiej, na które zgłaszają się również instruktorzy jeździectwa oraz przewodnicy, świadczy dobitnie o tym, że turystyka jeździecka w górach to zupełnie inna forma aktywnego wypoczynku niż jeździectwo rekreacyjne. Aby więc uprawiać górska turystykę jeździecką, trzeba po równo kochać i góry i konie.

W maju tego roku, dla uczczenia 10-lecia górskiej turystyki jeździeckiej uprawianej w strukturach PTTK, wyruszyliśmy wraz z Adamem Haluchem na trasę Transbeskidzkiego Szlaku Konnego. Przez 15 dni przemierzaliśmy ok. 600 km, spędzając w siodle 120 godzin i wędrując dziennie średnio po 8 godzin. Każdy z nas doświadał w czasie rajdu 13 koni różnych ras, ale najcięższe odcinki (tak się złożyło) pokonaliśmy huculami. Szlak wiodący przez całe polskie Beskidy, od Brennej do Wołosatego, został przetarty. Mam nadzieję, że po zakończeniu znakowania dobrze będzie służył turystom, łącząc ze sobą liczne ośrodki turystyki jeździeckiej stanowiące nie tylko punkty etapowe, ale przede wszystkim bazy wypadowe na spacer, wycieczki, a także krótkie, kilkudniowe rajdy w okoliczne góry. W każdym z nich do dyspozycji turystów jest przynajmniej jeden przodownik górskiej turystyki jeździeckiej. Wokół tych ośrodków powstają lokalne szlaki, które wspólnie – w niedalekiej już przyszłości – stanowiąć będą całą sieć. Wystarczy wspomnieć, że w samym tylko Bieszczadzkim Parku Narodowym długość szlaków konnych wynosi już prawie 200 km. Pozostaje tylko wsiąść w siodło i poczuć smak górskiej konnej wólcęgi. A więc do zobaczenia na szlaku. ■

* Autor jest przewodniczącym Podkomisji Górskiej Turystyki Jeździeckiej ZG PTTK

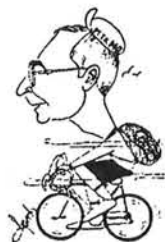
KLUB PTTK „M - 2”

Klub Osiedlowy PTTK „M - 2” działający przy **Myszkowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej** powstał **17 kwietnia 1978 roku**. W latach 1979-2000 klub dziewiętnastokrotnie startował w konkursach Komisji Turystyki Kolarskiej Zarządu Głównego PTTK, uzyskując 12-krotnie I, 4-krotnie – II i trzykrotnie III miejsce. Za swą aktywną działalność wyróżniony został Złotą Honorową Odznaką PTTK oraz Medalem częstochowskiego ZW PTTK.

W okresie od założenia „M-2” do 6 lipca 2000 r. klub PTTK zorganizował **534** imprezy (wycieczek, biwaków, rajdów, obozów wędrownych), w których udział wzięły **7673** osoby. Zdecydowana większość z tych wyjazdów to imprezy dla rowerzystów; ten, kto wybrał się na wszystkie wycieczki i wędrowki kolarskie, musiał na swym jednoślądzie pokonać **49.431 km**. Członkowie klubu zdobyli w tym okresie **1212** odznak turystycznych i krajoznawczych, w tym tak nobilitujące w środowisku kolarskim, jak *KOT duża złota i KOT za wytrwałość, odznaka rajdu kolarskiego dookoła Polski (w wersji małej i dużej), Szlakami zamków w Polsce – srebrne, Szlakiem Wielkiej Wojny 1409-1411 oraz międzynarodowe odznaki kolarskie AIT*. Z przemnożenia liczby uczestników przez ilość kilometrów pokonanych na każdej wyprawie rowerowej i zsumowania tych iloczynów wynika, że myszkowscy cykliści pokonali łącznie 331.763 km, a więc powoli zbliżają się do Księżycy.

534 wyprawy, dzięki którym młodzież klubowa zwiedziła prawie cały kraj, wędrując po Wyspie Wolin, Jurze, Ziemi Chełmińskiej, Pojezierzu Brodnickim, Mazowszu, Roztoczu, jadąc z młodzieńczą fantazją do Kielc przez Zakopane, wędrując szlakiem wojsk króla Władysława Jagiełły pod Grunwald, czy penetrując Opolszczyznę, Warmię i Mazury bądź Wielkopolskę – opisano w siedmiu tomach kroniki, bogato ilustrowanej zdjęciami. Tamże znajdziemy opisy zagranicznych wypraw rowerowych, m.in. po Słowacji, wokół Tatr, na rajdy AIT w Belgii, Portugalii, Holandii, wyjazdów do Włoch i wędrowek po Francji. Opis życia klubowego znajdziemy także w 242 numerach periodyku „W naszym klubie” wydawanego przez Klub PTTK „M - 2” od 21 lat.

W efekcie działalności popularyzacyjnej prowadzonej przez klub „M-2” ukazały się między innymi książki: „Rowerem po woj. częstochowskim” oraz „Wybrane trasy turystyczne”. W magazynie kolarskim **ROWERY** na bieżąco publikowana jest kolumna „*Turystyczne meldunki Mariana Kotarskiego*” będąca poradnikiem, jak uprawiać turystykę kolarską oraz informatorem odnośnie imprez kolarstwa turystycznego w Polsce.

Działalność klubu, w którym składki opłacane przez dzieci są symboliczne (9,- zł rocznie) jest wspierana darowiznami wąskiego grona życzliwych sponsorów, a więc „Ulpol”, „Polimer” i MSM w Myszkowie, ZUIZT w Jaworzniku oraz Spółdzielnia „Jurajska” w Postępie.

Klub PTTK „M-2” przy MSM; ul. Sikorskiego 55 b, Myszków
[spotkania w czwartki w godz. 18 - 19] e-mail: kotarski@poczta.onet.pl
www.pttkm2.obywatel.pl

GLUCHOŁAZY GOŚCINNE DLA DZIAŁACZY PTTK ZE ŚRODOWISK ZAKŁADÓW
PRACY I SPÓŁDZIELCZYCH OSIEDLI MIESZKANIOWYCH

Przedstawiciele kół, oddziałów zakładowych i osiedlowych z całej Polski spotkali się w dniach 29.09.-1.10.2000 r. w Głuchołazach na II Zlocie organizowanym przez Komisję Kół, Oddziałów Zakładowych i Osiedlowych razem z Oddziałem PTTK w Opolu.

Celem tego spotkania było:

- integracja obu środowisk, wymiana doświadczeń i nawiązanie współpracy;
- poznanie obecnych trudnych warunków pracy działaczy PTTK obu środowisk;
- podsumowanie dotychczasowych osiągnięć i wytyczenie kierunków dalszego działania, współpracy z Komisją ZG PTTK;
- uczczenie 50-tej rocznicy powstania PTTK;
- poznanie piękna Ziemi Opolskiej.

Zaproszenie do udziału w II Zlocie wysłano do 42 oddziałów zakładowych PTTK, oraz do 30 oddziałów miejskich PTTK zrzeszających duże koła zakładowe i do 14-tu spółdzielni prowadzących znaczącą działalność turystyczno-krajoznawczą. Łącznie w II Zlocie uczestniczyło 65 osób, w tym 50 osób z ogniw zakładowych i 15 osób ze środowiska spółdzielczych osiedli mieszkaniowych. Szkoda, że nie wszystkie oddziały zakładowe i duże koła skorzystały z zaproszenia.

Aby Zlot mógł się odbyć poczyniono wiele starań i zabiegów /zwłaszcza o środki finansowe/. Jak już wspomniałam II Zlot odbył się w Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym Spółdzielni Mieszkaniowej-pensjonat "Opawa". To dzięki Kierownictwu tego Ośrodka w osobie Pana Prezesa Wojciecha Pilarzkiego, dawniej działacza naszego Towarzystwa przez 26 lat Prezesa Spółdzielni Mieszkaniowej w Opolu - osoby, która doskonale rozumiała i rozumie potrzebę działania integracyjnego w danym środowisku - otrzymaliśmy duże bonifikaty w cenach noclegów, wyżywienia. - Co jednak również ważne - w tym pensjonacie znaleźliśmy bardzo ciepłą, wprost rodzinną, niezapomnianą atmosferą stworzoną przez Państwo Pilarzskich jak i cały personel.

Szukając wsparcia znaleźliśmy go w Korporacji Ubezpieczeniowej "Filar" w Opolu. Dyrektorzy Jan Dachowski i Małgorzata Wiśniewska stali się sojusznikami naszego działania, otrzymaliśmy tak pomoc finansową na miarę możliwości, jak i skromne upominki, które trafiły do uczestników, wzbudzając wiele radości, za co serdecznie dziękujemy.

Bardzo sympatycznym, dla nas organizatorów, był fakt, że:

- Urząd Marszałkowski w Opolu;
- Urząd Miasta Głuchołazy;
- Dyrekcja Opolskich Parków Krajobrazowych

przekazały bardzo wiele ciekawych wydawnictw promujących Ziemię Opolską. Mając tak bogaty materiał nasi uczestnicy w mniejszych grupach na pewno powrócą na gościnną Ziemię Opolską. Przedstawiciel Zarządu Opolskich Parków Krajobrazowych Pan Janusz Husak wygłosił bardzo interesującą prelekcję popartą filmem o najciekawszych zakątkach Gór Opawskich. - Mimo odbycia dwóch wycieczek nie mogliśmy dotrzeć wszędzie - trzeba tu wrócić!

Ważnym był też dla nas fakt obecności na Zlocie Zastępcy Sekretarza Generalnego Kol.Ryszarda Kunce, któremu szczególnie bliskie są sprawy turystyki i krajoznawstwa w miejscu zamieszkania, bo to "pole" jak powiedział nie jest w pełni zagospodarowane - tu działacze, kadra PTTK może wnieść wiele i będzie mile widziana. W Zlocie uczestniczył też długoletni Członek Komisji, a obecnie Członek Komisji Rewizyjnej ZG PTTK Kol.Edward Jabłoński, który służy zawsze radą i fachową pomocą. Współorganizatorem, jak już było powiedziane, II Zlotu był Oddział PTTK w Opolu. Dzięki pomocy Prezesa Oddziału Kol.Ireneusza Szmajdy i Kol.Aleksandry Klusik kierownika biura, oraz dwóch przewodników w osobach Kol.Bolesława Kojka i Kol.Władysława Szwenika II Zlot mógł być właściwie przygotowany i przeprowadzony.- Odbyły się dwie wycieczki krajoznawcze na Biskupią Kopę oraz zwiedzano Nysę i Paczków.

Wprowadzenia do dyskusji dokonali Kol.,Kol.Ryszard Kunce przedstawiając nie tylko osiągnięcia PTTK w minionym 50-leciu, ale również zmiany i trudności, które nam dziś towarzyszą w prowadzeniu działalności turystyczno-krajoznawczej, Kol.Nela Szlompek omówiła problemy, którymi zajmowała się Komisja, przedstawiła obecną statystykę tj. ilość kół oddziałów zakładowych i osiedlowych w odniesieniu do okresu z przed 10 lat. W oparciu o wiedzę wyniesioną z wizyt w kołach i oddziałach podkreśliła jak duże trudności mają działacze w terenie. Brak środków nie pozwala na kontakty, informacje, udział w imprezach itp.

Jednocześnie stwierdziła, że będąc często w terenie widzi jak wiele odbywa się różnorodnych imprez i spotkań. To dowód, że nasi działacze nie poddają się, wykorzystując różne sposoby, aby pozyskać tak władze terenowe jak i wszystkich, którym bliskie są sprawy wychowania przez turystykę. W dyskusji głos zabrali prawie wszyscy, tak przedstawiciele kół zakładowych jak i przedstawiciele spółdzielni. – Nikt nie narzekał, raczej szukano wspólnie sposobów mobilizowania się w podejmowaniu zadań na miarę obecnych możliwości, by nie stracić dorobku, oraz wychować następców.

Uczestnicy jednogłośnie stwierdzili i zaapelowali, aby takie spotkania – zloty organizować. W czasie ich trwania otrzymują bowiem uczestnicy bieżące informacje z życia Towarzystwa. Wzajemnie "podpowiadają" jak sobie radzić w trudnych sprawach, wymieniają doświadczenia i prezentują formy działania.

Z uwagi na fakt dobrego samopoczucia w pensjonacie "Opawa" złożyli wniosek, aby za rok wrócić tu i poznać dalsze zakątki Ziemi Opolskiej.

Na zakończenie głos zabrał Przewodniczący Komisji Kol. Jan Lewicki składając podziękowania gospodarzom za wzorową i pełną inwencję organizację przedsięwzięcia.

FELIETON MIESIĄCA

Prezes Polskiej Organizacji Turystycznej
Gwidon Wójcik specjalnie dla
Czytelników *Poznaj Świat*

Niestety jestem zmuszony podzielić się z czytelnikami *Poznaj Świat* niepokojącą wiadomością. Nakłady na turystykę w 2001 r. wyniosą najprawdopodobniej 39 mln 411 tys. PLN. W tym roku jest to 51 mln 505 tys. PLN. Oznacza to spadek o ponad 20 %.

Rozmawiałem o tych propozycjach Ministerstwa Finansów z Wicepremierem Januszem Steinhoffem (ministrem właściwym do spraw turystyki), który zadeklarował, że podejmie zdecydowane kroki w celu utrzymania nakładów na turystykę na wysokim poziomie.

W wypadku Polskiej Organizacji Turystycznej – spadek nakładów o 25% w pierwszym roku działalności oznacza konieczność ograniczenia wielu działań promocyjnych, w najgorszym wypadku likwidację niektórych zagranicznych ośrodków informacji turystycznej.

Warto dodać, że nakłady na promocję turystyki w naszym kraju są relatywnie niskie. Dla porównania – budżet promocyjny węgierskiej turystyki wynosi ok. 25 mln dolarów. Dania przeznaczona na promocję turystyki ok. 30 mln dolarów. W Hiszpanii – środki, którymi dysponuje TURESPANA, wynoszą ok. 70 mln dolarów, regiony hiszpańskie wydają oprócz tego 100 mln USD, np. budżet Katalonii – około 10 mln USD.

Turystyczny budżet

WTTC (Światowa Rada Turystyki i Podróży) szacuje, że każda złotówka zarobiona przez polski przemysł turystyki i podróży generuje trzy złote dochodu w innych sektorach gospodarki, a każde miejsce pracy w przemyśle turystycznym – trzy miejsca w innych sektorach gospodarki. Żałuję, że w naszym kraju nie ma jeszcze powszechnej świadomości o niezwyklej opłacalności inwestycji w promocję turystyki. Wolimy latać dziury i sztucznie podtrzymywać przy życiu sektory i przedsięwzięcia, które nie mają perspektyw. Niestety od wielu lat nasze budżety w niedostateczny sposób wspierają rozwój proinwestycyjnych dziedzin.

Samorządy lokalne zaangażują się aktywniej we współfinansowanie promocji turystyki na rynkach zagranicznych i finansowanie systemu informacji turystycznej, jeśli najpierw zauważą intencję finansowania programu promocji z budżetu państwa przynajmniej na poziomie z lat ubiegłych. W naszym kraju nie powstał jeszcze system promocji, którego fundamentem są regionalne organizacje turystyczne. Proces ujednoczenia systemu promocji regionalnej zainicjowaliśmy w tym roku, wraz z pierwszymi działaniami Polskiej Organizacji Turystycznej. Niektóre regiony europejskie mają budżety promocyjne przekraczające wydatki

na rozwój turystyki wszystkich naszych województw.

Podzielam liberalne poglądy wszystkich tych, którzy domagają się ograniczenia działań instytucji rządowych w gospodarce. Jednak we wszystkich krajach UE działania promujące turystyczne regiony są inicjowane przez rządowe, narodowe organizacje turystyczne, wyposażone w środki publiczne, gwarantujące wysoki poziom promocji. Oczywiście organizacje te ściśle współdziałały z regionami i firmami turystycznymi, hotelarzami i przewoźnikami. W Polsce w najbliższym czasie, w czasie starania się o członkostwo w UE, powinniśmy szerzej i aktywniej informować o naszych dokonaniach. W przeciwnym razie poparcie dla członkostwa Polski w UE może kontrastować z poparciem dla innych krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Nie wolno nam do tego dopuścić. Promocja polskiej turystyki jest najlepszym przykładem działań, które mogą zmieniać na lepsze wizerunek naszego kraju. Wierzę, że rząd zmieni wysokość nakładów na rozwój polskiej turystyki. □

Aniela Szlomek

•PRZEDRUKI•

62

Polska

BIAŁOWIESKIE SPOTKANIA

● KONTYNUACJE ●

Czy może być lepsze miejsce na spotkanie fotografów krajoznawców niż Puszcza Białowieska ? – największy na Niżu Środkowoeuropejskim naturalny kompleks leśny, pierwszy polski Park Narodowy, jedyny obiekt przyrodniczy z Polski wpisany na listę Dziedzictwa Kulturalnego i Przyrodniczego UNESCO.

Uczestnicy dorocznego Forum - najważniejszej imprezy Komisji Fotografii Krajoznawczej ZG PTTK - tam właśnie, w dniach 2-5 czerwca 2000 roku, obradowali i fotografowali.

Jak co roku była to – czasem jedyna – okazja do rozmowy, wymiany doświadczeń z kolegami z drugiego końca Polski, przedstawienia swoich osiągnięć w minionym roku. Jerzy Baranowski zaprezentował swój najnowszy album „MAŁOPOLSKA”, Tadeusz J. Chmielewski zapraszał na szczególną jubileuszową indywidualną wystawę fotografii - „Korzenie, badziewie i znaki na niebie” - w zespole pałacowym w Kozłowie, a Mirosław Z. Wojalski przedstawił swoją kolejną książkę o dziejach i zabytkach Łodzi, tym razem poświęconą historii i teraźniejszości cmentarza żydowskiego. Rozdawano i wymieniano foldery klubowych wystaw krajoznawczych, publikacje i czasopisma.

Omówiono prace przed V Kongresem Krajoznawstwa Polskiego, na który Komisja Fotografii Krajoznawczej, oprócz wystaw, przygotowuje Album Fotografii Krajoznawczej „POLSKA”, opracowany przez zespół pod kierownictwem Pawła Pierścińskiego, oraz wydawnictwa: „Kalendarium Polskiej Fotografii Krajoznawczej” i „Historia Fotografii Krajoznawczej” opracowane i napisane przez Wandę Skowron i Adama Czarnowskiego.

Forum Fotografii Krajoznawczej – zgromadzenie Instruktorów Fotografii Krajoznawczej – jako jedyne, jest uprawnione do ustalania i zatwierdzania zmian w Regulaminie Odznaki Fotografii Krajoznawczej. Regulamin nie powinien być „betonowy”, powinien nadążać za zmieniającą się rzeczywistością medialną, uwzględniać punkty za zamieszczenie zdjęć krajoznawczych w telewizji czy też w internecie. Powinien być precyzyjny i prosty. Takie też zmiany i poprawki do Regulaminu OFK wniesiono.

Laureatami Honorowej Nagrody im. Fryderyka Kremsera w 2000 roku zostali: Lech Charewicz, Elżbieta i Zbigniew Fedyczkowie, Jerzy Lubczyński i Jerzy Żymirski.

Dyplomy Honorowe Komisji Fotografii Krajoznawczej ZG PTTK za wybitne osiągnięcia w fotografii krajoznawczej otrzymali: Zygmunt Świątek, Tadeusz Szafarczyk i Jan Walencik.

Wykłady prof. Janusza Hereźniaka - specjalisty od fotografowania przyrody, Instruktora Fotografii Krajoznawczej, były doskonałym wprowadzeniem do plenerów fotograficznych w Rezerwacie Ścisłym Białowieskiego Parku Narodowego i na szlaku Dębów Królewskich.

Uczestnicy Forum odwiedzili również Rezerwat Pokazowy Żubrów i Tarpanów, skansen budownictwa drewnianego i przeszli ścieżką przyrodniczą „Żebra Żubra”.

Wieczorem, przy kominku, w domu wycieczkowym PTTK - z uczestnikami Forum spotkali się: Dyrektor Białowieskiego Parku Narodowego Czesław Okołów, autor albumów i filmów o Puszczy Białowieskiej Jan Walencik i Prezes Zarządu Oddziału PTTK w Białowieży. Dyskutowano o problemach Parku, roli jaką pełni nie tylko w Polsce ale i w Europie, zainteresowaniu Puszcza entomologów i przyrodników spotykających się w Białowieży na międzynarodowych sympozjach i specjalistycznych konferencjach. Dzielono się również doświadczeniami w fotografowaniu, zwłaszcza trudnościom jakie Puszcza stawia każdemu kto do niej wchodzi z zamiarem utrwalenia na kliszy choćby części jej tajemnic.

Przedstawiciele firmy Agfa-Polska zapoznali uczestników Forum z najnowszymi materiałami fotograficznymi i chemikaliami. Zaprezentowano również sprzęt do fotografii cyfrowej.

Tradycyjnie ustalono miejsce spotkania fotografów krajoznawców za rok. A więc... do zobaczenia na Forum 2001 w Ciechanowcu!

Zofia Lubczyńska 63

XVII Biennale „ZABYTKI” rozstrzygnięte

Zamojskie biennale to najstarszy, trwający nieprzerwanie konkurs fotografii krajoznawczej o zasięgu ogólnopolskim. Jego motto: *„Zabytki złotą księgą historii narodu”* – towarzyszy organizatorom, dbającym

o to, aby strony tej księgi nie pozostały puste, aby można było czytać z nich o naszej tożsamości, pokazywać dokumentację zabytkowych obiektów i miejsc, by pozostały na trwałe w krajobrazie kulturowym ziemi ojczyściej.

Kilka ostatnich edycji biennale miało określoną tematykę. XVII „Zabytki” nawiązując do słynnego napisu u wejścia na stary cmentarz w Zakopanem: *„Ojczyzna to ziemia i groby; narody tracąc pamięć tracą życie”* – za temat wiodący miały cmentarze i rzeźbę nagrobną.

Na konkurs 100 autorów z 57 miejscowości nadesłało 607 zdjęć. Jury postanowiło zakwalifikować na wystawę 112 zdjęć 64 autorów z 38 miejscowości a także przyznać nagrody i wyróżnienia.

Pierwszą nagrodę otrzymał Adam Szewczykowski z Nowej Soli, drugą nagrodę otrzymali: Bogdan Litwora i Tomasz Wikarjak z Tarnowa, a dwie nagrody trzecie: Włodzimierz Płaneta z Krakowa i Janusz Skórski z Wieliczki. Pięć wyróżnień w postaci dyplomu otrzymali: Andrzej Bikowski z Zamościa, Maciej Janczy z Zakopanego, Maciej Józwiak z Warszawy, Kuba Pilch z Krakowa i Andrzej Ślusarczyk z Wałbrzycha.

Organizatorami konkursu byli: Muzeum Zamojskie, Wydział Kultury Sportu i Turystyki UM w Zamościu i Zamojskie Towarzystwo Fotograficzne. Patronat honorowy sprawował Aleksander Broda – Generalny Konserwator Zabytków, a patronat krajoznawczy – Komisja Fotografii Krajoznawczej ZG PTTK.

Wystawa była eksponowana w Galerii „Ratusz” w Zamościu w kwietniu 2000 roku.

Zofia Lubczyńska

SUDETY
OFICyna WYDAWNICZA
ODDZIAŁU WROCLAWSKIEGO PTTK

Rynek-Ratusz 11/12
50-106 Wrocław
tel. (0-71) 34-386-69
tel. kom. 0602 288 312
fax: (0-71) 34-367-46

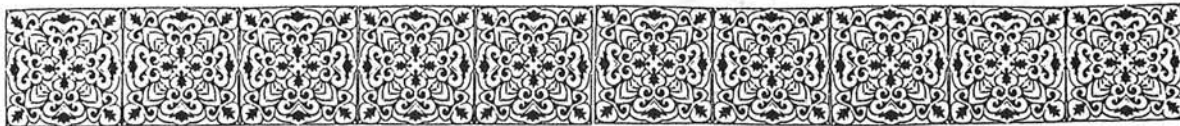
Oficyna Wydawnicza „Sudety” Oddziału Wrocławskiego PTTK powstała w 1989 r., przy Zarządzie Wojewódzkim PTTK we Wrocławiu. Od 1992 r. działa w Oddziale Wrocławskim PTTK.

Głównym celem działań oficyny jest wydawanie literatury turystyczno-krajoznawczej. Do tej pory wydała ponad 150 pozycji (w tym m.in. dwa tomy „Wierchów”).

Stałe pozycje to: roczniki: Śląski Labirynt Krajoznawczy (ukazało się 9 tomów), Pielgrzymy (Sudeckie materiały krajoznawcze), kwartalnik: Wędrowiec i.in.

Oficyna realizuje także wydawnictwa naukowe dla Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego i Katedr Archeologii i Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego.

• TACY SAMI •

"Równość dla niepełnosprawnych w turystyce i krajoznawstwie" - to hasło brzmi jak oczywista potrzeba współczesnych nam czasów.

Była ona także mocno podkreślana podczas obrad Ogólnopolskiego Sejmiku Krajoznawczego pn. "Rola krajoznawstwa i turystyki w życiu osób niepełnosprawnych i w kształtowaniu społeczeństwa do niepełnosprawności"./Białystok 24 i 25.IX.1999 r./.

Wszyscy się z tym godzą, tylko jak to robić? Ano, po prostu, trzeba chcieć. Przede wszystkim można zaprosić do udziału w przygotowywanych tradycyjnie przez Oddział PTTK imprezach - znane nam osoby niesamodzielne /bez względu na rodzaj ich niepełnosprawności/. Tam, gdzie nie ma asfaltowych szlaków dla wózków na trasie przydadzą się mocne ramiona silnego kolegi /można zmieniać się co jakiś czas/. Wystarczy choć jedną konkurencję, zabawę czy konkurs specjalnie przygotować pod ich kątem, a wszyscy będą się znakomicie bawili. Nie do przecenienia jest fakt żywej, bezpośredniej obecności, wspólnej wędrowki, udziału w rajdzie, biwaku, spływie, czy wspólnego śpiewu przy ognisku. Radość płynąca z tych doznań, z kontaktu z innymi ludźmi, z otaczającą przyrodą - jest zwielokrotniona w odczuciach osób niepełnosprawnych. Najłatwiej rozpocząć pracę z tymi, którzy już należą do PTTK. Poszerzenie kręgu osób może nastąpić we współpracy z różnymi stowarzyszeniami. Skupienie wokół oddziału PTTK takiej grupy wymaga trochę wysiłku, bo nieufność to cecha najczęściej spotykana w naszych pierwszych kontaktach. Mamy przecież spory zasób środków przekonywania, a pierwsza obecność na imprezie zlikwiduje wszelkie opory, zastarzałe obawy, czy nadmiar opiekuńczości. Są wśród nas przewodnicy, którzy ze szczególną wrażliwością przygotowują /przy wykorzystaniu różnych pomocy/ niesamodzielne osoby do zdobywania turystycznych i krajoznawczych doświadczeń. Potem na trasie wykorzystując umiejętnie ich najsilniejsze strony, można opowiedzieć o tradycji, historii regionu, walorach przyrodniczych i krajoznawczych. Zachętą do ponownego kontaktu z przyrodą będzie ogłoszenie konkursu na najlepsze zdjęcia, wspomnienie czy zbiór okazów i pamiątek. Warto także zadbać o udział w imprezach turystyczno-krajoznawczych przedstawicieli środków masowego przekazu. Potem ich relacje znakomicie dowartościowują naszych niepełnosprawnych przyjaciół, przyczyniając się do "głodu" kolejnych imprez. Znakiem naszych czasów jest to, że nie zawsze radzimy sobie z pokryciem kosztów imprezy. Powinniśmy zapewnić sobie mocny udział sponsorów, którzy sprawią, że koszty udziału osób niepełnosprawnych nie będą dla nich kolejną przeszkodą. Apeluje o serdeczny, naturalny i normalny stosunek do tej grupy turystów i krajoznawców, gdyż oni sami z trudnością znoszą swoją inność. Właśnie turystyka i krajoznawstwo świetnie mogą wpłynąć na rozwój ich zainteresowań, wykształcenie umiejętności obserwacji, pozwolą na zdobycie nowych sprawności, wreszcie posłużą zdobyciu nowych znajomych i przyjaciół. Dlatego tak ważne jest przy organizacji imprez turystyczno-krajoznawczych pamiętanie o wyrównaniu szans /może już niedługo część Narwiańskiego Parku Narodowego będzie całkowicie dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych?/, zadbanie o pomoc i współpracę innych osób, lokalnych instytucji czy też właścicieli prywatnych firm produkcyjnych, handlowych i usługowych. Bardzo zachęcam do znoszenia wszelkimi dostępnymi środkami barier przed niepełnosprawnymi w naszym Towarzystwie. Upoważniają nas do tego tradycje PTTK, wzory koleżeńskiego współdziałania. Wystarczy odrobina pomocy, która uczynić może bardzo wiele!

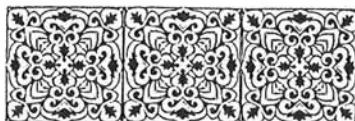
Nie chcę zostać posądzona o nadmierny optymizm, toteż posłużę się tutaj konkretnym przykładem organizowanego ostatnio przez nas już VI Rajdu Podlaskiego "Sprawni inaczej - Powitanie lata" w dniu 1 czerwca 2000 r. w Supraślu w ramach tygodniowej imprezy - V Spotkań z Naturą i Sztuką "Uroczysko"- 2000 r.

Wszyscy członkowie Klubu "Sprawni inaczej" przy Regionalnym Oddziale PTTK w Białymstoku oraz jego sympatycy wiedzieli wcześniej o dacie imprezy, ale przypominaliśmy się we wszystkich białostockich gazetach /trzy/, rozgłoszeniach radiowych /cztery/ oraz w białostockim Oddziale TVP SA.

Po kilku upalnych dniach ranek 1 czerwca 2000 r. był stosunkowo chłodny. Na zbiórce stawiono się punktualnie i 12-tu wózków oraz rodzice, rodzeństwo i wolontariusze /razem 30 osób/ wyruszyło 3 specjalnymi samochodami malowniczą trasą przez skraj Puszczy Knyszyń.

skiej do Supraśla. Tam, punktualnie o 9-tej rano, na boisku gimnazjum sportowego /wcześniej zostały omówione wszystkie szczegóły z dyrekcją szkoły/ oczekiwała nas licznie zgromadzona młodzież i grono pedagogiczne. Cieszyły oko nasze, PTTK-owskie emblematy, przygotowane przez szkołę. Pod naczelnym namiotem-wiatą piętrzyły się nagrody, błyszcząły przygotowane medale. Było też świetne nagłośnienie, toteż nasza tuba nie była wykorzystana. W ciągu 5 minut /po wcześniejszym powitaniu naszych rajdowiczów przez dyrektora szkoły/ udało mi się krótko nawiązać do 500-lecia Supraśla, V Spotkań z Naturą i Sztuką, Jubileuszu 50-lecia PTTK oraz przedstawić naszą grupę. Dłuższa gawęda byłaby tu niewskazana. Potem nastąpił dwukrotny przejazd-wyścig wózkowiczów na blisko 1 km po asfaltowym torze, a że był on stosunkowo wąski, podzieliliśmy uczestników wg wieku /szkoły podstawowe + gimnazja oraz licea + studenci/. Wózkowicze i ich wolontariusze z zadyszką odbierali medale, dyplomy oraz nagrody / podwójne, bo także szkoła uhonorowała ich swoimi upominkami/. Aplauz około 500 widzów był znakomity. Później także obfite brawa towarzyszyły każdemu udziałowi rajdowiczów w przeróżnych konkurencjach zabawowo-rekreacyjnych. Wśród wózkowiczów przybyło zdobywców kolejnych złotych medali. Dwie godziny programu minęło niepostrzeżenie, a i chłód przestał przeszkadzać. Wśród okrzyków i chóralnego śpiewu opuszczaliśmy gościnne boisko gimnazjum sportowego i jego użytkowników, aby przenieść się do stadniny koni na drugą część naszego Rajdu. Tutaj zgromadziła się młodzież z trzech miast - Białegostoku, Sokółki i Supraśla. Było gwarno, radośnie, a nawet zrobiło się słonecznie. Sprawny konferansjer organizował sporo konkursów / w tym konkurs krajoznawczy dotyczący 500-lecia Supraśla/, toteż wokół plenerowej estrady zgromadziło się wielu chętnych do udziału w tych zabawach. I tutaj znowu nasi rajdowicze zdobyli sympatyczne nagrody. W międzyczasie z wielkim apetytem zjedliśmy kiełbaski smażone na grillu /ogniska w południe nikt nie ryzykował/. Już rozpoczęły się przejażdżki bryczkami /jedna z nich była wyposażona w specjalną platformę na wózki/, a także kilkoro najodważniejszych wózkowiczów zechciało się przejechać na specjalnie trenowanych koniach. Słoneczny czas umilały też występy artystyczne, które wprawiały nas w taneczne płąsy. Przed zakończeniem imprezy wręczone zostały wszystkim rajdowiczom bawełniane koszulki /z salonu "Mega" Opel/, ślicznie wydane książeczki o 500-leciu Supraśla /z Porozumienia Zielonych Płuc Polski/, a także słodczyce przekazane ze Spółki "Lavo". Czterogodzinny pobyt w Supraślu /och, co za powietrze, a jaka wspaniała przyroda!?!/ - dobiegł końca. Ponieważ po trzykrotnym pobycie Rajdu w Rogowie i w Supraślu chcemy zmienić trasę /żeby VII Rajd odbył się bądź w Łomży, bądź w Suwałkach lub Augustowie/ trzeba będzie włożyć sporo wysiłku organizacyjnego, aby ten "dłuższy" rajd został pomyślnie zrealizowany. Z Supraśla szczęśliwie wszyscy wróciliśmy dzięki specjalnym samochodom, nieodpłatnie, przekazanych przez Zakłady Obsługi Komunikacji Miejskiej w Białymstoku. Następną będzie cykliczna impreza - Święto Pieczonego Ziemniaka w Skansenie Białostockim.

Maria Maranda

"PRZEWODNIK CZEKA"

Oddział Zakładowy PTTK "Baildon" w Katowicach od kilku lat organizuje wycieczki z cyklu "Przewodnik czeka".

Wycieczki te mają specyficzny charakter bowiem swym zasięgiem obejmują głównie najbliższą okolicę tzn. Górnośląski Okręg Przemysłowy. Ich celem jest przybliżenie ciekawostek przyrodniczych, historycznych, architektonicznych, geograficznych czy krajobrazowych, inne spojrzenie na swoją najbliższą okolicę. Z założenia mają być tanie, ogólnodostępne, skierowane do grupy osób zainteresowanych swoim otoczeniem.

Z początku frekwencja nie była zbyt wielka wobec czego wycieczki odbywały się nieregularnie, w dużych odstępach czasu. Ale wkrótce stały się popularne i od trzech lat odbywają się co najmniej raz w miesiącu, zwykle w soboty. Udział w nich biorą zarówno osoby w średnim wieku, ludzie starsi jak i spore grono dzieci i młodzieży, głównie rodziny.

66

Inicjatorką i głównym organizatorem tych wypadów jest Elżbieta Praus - przewodnik turystyczny naszego Oddziału.

Wykorzystując miejskie środki komunikacyjne /tramwaje, autobusy/ grupy "zaliczyły" już wiele atrakcji turystycznych. Między innymi zwiedzano: palmiarnię i zabytkowy rynek w Gliwicach, unikatową kopalnię srebra w Tarnowskich Górach, zamek i pałac w Będzinie, sanktuarium maryjne i Kopicz Wyzwolenia w Piekarach Śląskich, Pałac Kawalera wraz z zabytkowym parkiem w Świerklańcu, Muzeum Pożarnictwa w Mysłowicach. W okresie zimowym tradycyjnie już odwiedzane są najsłynniejsze szopki bożonarodzeniowe: w Panewnikach czy też Halembie. Bardzo atrakcyjne były także wycieczki do rezerwatów przyrody położonych w samym sercu przemysłowego regionu tj. "Murcki" i "Ochojec" w Katowicach oraz "Zabie Doły" w Bytomiu. Wycieczki w pobliskie rejony cieszą się wielkim zainteresowaniem nie tylko pracowników i emerytów Huty "Baildon", ale wzbudzają także ciekawienie i życzliwość osób i instytucji do których zmierzają. Wiele osób poświęca bezinteresownie swój czas, aby podzielić się z wycieczkowiczami swoją wiedzą. Tak na przykład było w Planetarium Śląskim, gdzie

grupę przyjęto późnym wieczorem i w obserwatorium umożliwiono "podglądanie" nocnego nieba nad Śląskiem. Innym razem pracownik naukowy Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu poświęcił swoją wolną sobotę, aby przybliżyć

Oddział Zakładowy PTTK "Baildon" w Katowicach od kilku lat organizuje wycieczki z cyklu "Przewodnik czeka".

Wycieczki te mają specyficzny charakter bowiem swym zasięgiem obejmują głównie najbliższą okolicę tzn. Górnośląski Okręg Przemysłowy. Ich celem jest przybliżenie ciekawostek przyrodniczych, historycznych, architektonicznych, geograficznych czy krajobrazowych, inne spojrzenie na swoją najbliższą okolicę. Z założenia mają być tanie, ogólnodostępne, skierowane do grupy osób zainteresowanych swoim otoczeniem.

Z początku frekwencja nie była zbyt wielka wobec czego wycieczki odbywały się nieregularnie, w dużych odstępach czasu. Ale wkrótce stały się popularne i od trzech lat odbywają się co najmniej raz w miesiącu, zwykle w soboty. Udział w nich biorą zarówno osoby w średnim wieku, ludzie starsi jak i spore grono dzieci i młodzieży, głównie rodziny.

Inicjatorką i głównym organizatorem tych wypadów jest Elżbieta Praus - przewodnik turystyczny naszego Oddziału.

Wykorzystując miejskie środki komunikacyjne /tramwaje, autobusy/ grupy "zaliczyły" już wiele atrakcji turystycznych. Między innymi zwiedzano: palmiarnię i zabytkowy rynek w Gliwicach, unikatową kopalnię srebra w Tarnowskich Górach, zamek i pałac w Będzinie, sanktuarium maryjne i Kopiec Wyzwolenia w Piekarach Śląskich, Pałac Kawalera wraz z zabytkowym parkiem w Świerklańcu, Muzeum Pożarnictwa w Mysłowicach. W okresie

zimowym tradycyjnie już odwiedzane są najslawniejsze szopki bożonarodzeniowe: w Panewnikach czy też Halembie. Bardzo atrakcyjne były także wycieczki do rezerwatów przyrody położonych w samym sercu uprzemysłowionego regionu tj. "Murcki" i "Ochojec" w Katowicach oraz "Zabie Doły" w Bytomiu. Wycieczki w pobliskie rejony cieszą się wielkim zainteresowaniem nie tylko pracowników i emerytów Huty "Baildon", ale wzbudzają zaciekawienie i życzliwość osób i instytucji do których zmierzają. Wiele osób poświęca bezinteresownie swój czas, aby podzielić się z wycieczkowiczami swoją wiedzą. Tak na przykład było w Planetarium Śląskim, gdzie grupę przyjęto późnym wieczorem i w obserwatorium umożliwiono "podglądanie" nocnego nieba nad Śląskiem. Innym razem pracownik naukowy Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu poświęcił swoją wolną sobotę, aby przybliżyć rezerwat ptactwa i płazów na "Zabich Dołach"

Z bardzo serdecznym przyjęciem spotkały się grupy w zabytkowych kościołach rzymskokatolickich, w sosnowieckiej cerkwi, chorzowskim kościele ewangelickim czy w sławnym już Bujakowie. Równie miło potraktowano turystów na lotnisku Aeroklubu Śląskiego na katowickim Muchowcu czy w lecznicy leśnych zwierząt w Mikołowie-Jamnie. Z dużym uznaniem spotkała się możliwość zwiedzenia nowoczesnego gmachu Biblioteki Śląskiej.

Ogółem odbyło się już 30 wycieczek z cyklu "Przewodnik czeka", a udział w nich wzięło blisko tysiąc osób. Jak więc widać ta forma turystyki została zaakceptowana przez środowisko, można ją z powodzeniem propagować również w innych oddziałach PTTK w kraju.

Sekretarz Zarządu
Oddziału PTTK

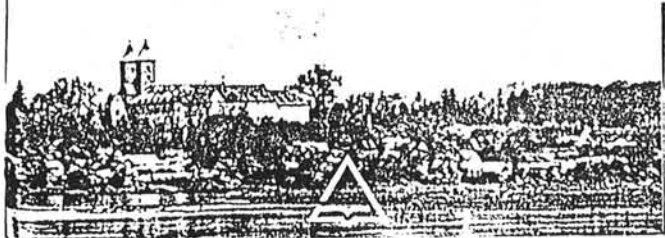

Spis treści

Regulamin
Kanon Krajoznawcy Polskiego
Miejsca weryfikacji Odznaki
Honorowa Lista Zdobywców
Odznaki Krajoznawczej Polski z szalfirem

Nowy regulamin ODZNAKI KRAJOZNAWCZEJ, wydany z okazji Kongresu Krajoznawstwa Polskiego, do nabycia (2 zł) w Oddziale „Ziemi Gnieźnieńskiej” ; 62-200 Gniezno, ul. J. Łaskiego 10, skr. poczt. 15; tel. 061/ 426 36 60

Wydawnictwo PTTK „KRAJ” Sp. z o.o.
00-075 Warszawa, ul. Senatorska 11
tel./fax (0-22) 8261691
e-mail: kraj@data.pl

● DZIEKUJEMY PANIE CZESŁAWIE !!!

Odchodzą z karpackich obiektów ostatni o najdłuższym stażu dzierżawcy. Przez 41 lat prowadzili schronisko PTTK na Szyndzielni - JADWIGA I CZESŁAW ZONTKOWIE. Pracę dla gór podejmowali w 1959 roku w schronisku na Przysłupie pod Baranią Górą, kiedy stał tam jeszcze drewniany zabytkowy obiekt (obecnie po gruntownej renowacji - siedziba Oddziału PTTK w centrum Wisły).

W 1969 roku przenoszą się na Szyndzielnię, z którą - jak dowiodły minione dekady, przyszło im związać się na ponad lat czterdzieści.

Pan Czesław jako kierownik obiektu swoją niepowtarzalną osobowością i ujmującym stosunkiem do turystów sprawiał, iż zwykło się mawiać: „...Idziemy do Zontka..” - a nie: „...Chodźmy na Szyndzielnię...”

Szyndzielnia to trudne schronisko. Wśród tłumu passantów z gondolowej kolejki z Olszówki czasem przemknie tylko plecakowy turysta. Zimą zagospodarowany narciarsko stok góry sprowadza na Szyndzielnię licznych miłośników „białego szaleństwa”.

Wraz z Jadwigą i Czesławem odchodzą również (i to coraz częściej na „wieczną wędrowkę”) całe pokolenia starszych wiekiem turystów. Mam wątpliwości, czy współczesny aktyw górski potrafi w ogóle odnotować a tymbardziej w części choćby ocenić wkład dla gór takich ludzi jak Czesław Zontek.

KTG ZG PTTK zorganizowała u Państwa Zontków jedno z ogólnopolskich spotkań znakarzy w II połowie lat 90-tych i znakarze wspominają ową zaśnieżoną listopadową Szyndzielnię wyjątkowo życzliwie. Oddział PTTK w Bielsku Białej niejako tradycyjnie odbywał i odbywa nadal na Szyndzielni wiele swoich imprez turystyki kwalifikowanej.

Nad biurkiem w domu przechowuję oryginalną drewnianą plakietkę, jaką miałem honor otrzymać od Państwa Zontków na jubileuszowym spotkaniu ludzi gór 11.X.1998 r. w Suchoj Beskidzkiej. Z czterech wpiętych w nią odznak aż na trzech widać schronisko na Szyndzielni. Kolejne potwierdzenie sympatii największej do tego miejsca, dla nich najważniejszego w życiu - w Beskidzie Śląskim.

● ODDZIAŁ PTTK „BESKID” ZNOWU W MAŁYCH PIENINACH

Ściślej będzie: w Małych Pieninach i na południowych stokach Pasma Radziejowej Beskidu Sądeckiego.

W latach 50-tych i 60-tych Oddział PTTK „Beskid” w Nowym Sączu sprawował znakarską opiekę nad rozległym terenem daleko wykraczającym poza sam Beskid Sądecki. Znajdowały się wtedy w gestii „Beskidu” także szlaki Małych Pienin i - w komplecie - Pasma Radziejowej. W miarę wzrostu aktywności sąsiednich gospodarzy terenu, Nowy Sącz musiał oddać „część pola” na rzecz Limanowej i Szczawnicy.

Na początku 2000 roku „Beskid” jeśli tak można nazwać - odzyskał część swojego dawnego gospodarstwa. Stało się to w istotnym - ba, wręcz przełomowym dla górskiej turystyki momencie w tym zakątku gór. Oto wzdłuż granicy polsko-słowackiej otwarto ponad 20 miejsc przekraczania granicy na szlakach turystycznych, z czego w Małych Pieninach aż trzy: na przełęczy pod Rabsztynem, na wschód od szczytu Wysokiej /1050 m/ oraz na Przełęczy Rozdziela.

W otoczeniu Szczawnicy i Małych Pienin stale rośnie ilość atrakcji dla turystów. Wystarczy wspomnieć o pieszo-rowerowym przejściu granicznym w Szczawnicy Niżnej, kolei krzesełkowej Szczawnica-Palenica i rynnice zjazdowej na Palenicy czy wciąż ogromnej popularności Jaworek (latem w związku z Wąwozem Homole a zimą z uwagi na kilka wyciągów orczykowych nad doliną Sielskiego Potoku).

W obecnej chwili szlaki turystyczne Małych Pienin oraz szlaki wychodzące ze Szczawnicy ku Przehybie są tłumnie uczęszczane. Oddział PTTK „Beskid” wykazał się wielkim zaangażowaniem, gdyż:

- doprowadził do bardzo dobrego stanu sieć tych szlaków,
- wytyczył nowe szlaki na przejścia górskie ze Słowacją,
- sporządził profesjonalnie dokumentację swojego stanu posiadania w tym zakątku Beskidów i Pienin wraz ze wszystkimi korektami.

KTG ZG PTTK wyraża uznanie dla Kol.Kol.Oktawiana Dudy i Leopolda Bieniasza za patronowanie tej trudnej i odpowiedzialnej pracy w górach. To właśnie takie działania przekonują, że PTTK jest na szlakach górskich niezastąpione. A przekonują nie tylko turystów, lecz - co ważniejsze: władze gmin, administrację lasów, decydentów od ochrony przyrody, wreszcie różne inne organizacje, w tym i niechętnie wobec naszego Towarzystwa.

Audnej Matuszayk

ŚRODKOWE NADODRZE - BRAMĄ EUROPY „WSCHÓD - ZACHÓD”

Z okazji 40-lecia istnienia zielonogórskiego koła przewodników turystycznych PTTK z inicjatywy prezesa Zarządu Koła miejskiego PTTK w ZIELONEJ GÓRZE Stanisława WIJASA w dn. 02-04 06 2000 r. zorganizowano seminarium turystyczne w którym wzięli udział przewodnicy reprezentujący oddziały Towarzystwa z woj.lubuskiego i zaproszeni goście z innych rejonów Polski. W gronie kilkudziesięciu uczestników seminarium byli między innymi przewodnicy PTTK z Gryfina, Szczecina, Gdańska, Kruszwicy, Warszawy i Wrocławia.

W pierwszym dniu roboczego spotkania zorganizowanego w sali witrażowej zielonogórskiego muzeum gości powitał gospodarz imprezy - Stanisław WIJAS i przewodniczący Lubuskiego Porozumienia Oddziałów Czesław WOŹNIAK. W gronie kilkudziesięciu osób byli między innymi poseł na Sejm RP - Czesław FIEDOROWICZ - członek Sejmowej Komisji ds. Sportu, Młodzieży, Turystyki i przewodniczący Euroregionu „Szprewa-Nysa-Bóbr, oraz Jan STANISŁAWCZYK - dyrektor Wojewódzkich Parków Krajobrazowych.

Interesujący wykład pt.: Środkowe Nadodrze - Bramą Europy „Wschód-Zachód” przedstawił prof.dr. Piotr Jerzy MAJCHRZAK, które było wprowadzeniem do rzeczowej dyskusji. Zabierający w niej głos dyskutanci wskazywali na rolę Środkowego Nadodrza w integracji Polski z Unią Europejską.

Wszyscy też zapoznali się z historią Zielonej Góry i zwiedzili zielonogórską Starówkę.

Dwa kolejne dni to interesujące podróże szkoleniowe po najcenniejszych pod względem historyczno-architektonicznym miejscowościach południowo-zachodnich woj. lubuskiego oraz obiektach muzealnych w okolicach Zielonej Góry.

Trasa wycieczki wiodła poprzez Nowogród Bobrzański-Lubsko-Brody-Jeziory Wysokie-Trzebiel-Buczyny-Żary i Żagań. Podziwiali architekturę sakralną kościołów, zakres prac renowacyjno-remontowych prowadzonych w barokowym zespole urbanistycznym hr. Henryka BRUŁA przez obecnych właścicieli rodzinę TYMEJCZYKÓW, a także ośrodek dydaktyczno-ekologiczny Lasów Państwowych prowadzony przez Państwo MROWIŃSKICH w Jeziorach Wysokich.

Zwiedzili ruiny XV wiecznej szubienicy, na której przez 100 lat wykonywane były wyroki śmierci oraz Ośrodek Kultury Serbo-Łużyckiej

urządzony w gospodarstwie agroturystycznym Jana SOLARZA w Buczynie. Atrakcją tego ośrodka oprócz relikwów budownictwa Sztuki i Kultury Serbo-Łużyckiej są egzotyczne zwierzęta m.inn. Świnki chińskie i Kajman.

Wiele wrażeń pozostawiała na uczestników podróży architektura monumentalnego kościoła gotyckiego p.w. Najświętszego Serca Jezusowego oraz ruiny Zamku Dewinów i pałacu Promnitzów w Żarach. Oddali hołd pomordowanym jeńcom wojennym w Stalagu VIII C i pilotom alianckim Stalagu Luft 3 w Żagoniu. Zapoznali się z historią jednego z najcenniejszych zabytków architektury barokowej w Polsce jakim jest Żagański pałac oraz zespołu poaugustiańskiego który tworzą kościół, d.klasztor, konwikt i spichlerz klerykarny. Byli też w XVIII pracowni astronoma Johanna KEPLERA.

Trasa szlakiem zielonogórskich muzeów wiodła przez Drzonów, gdzie w tamtejszym Lubuskim Muzeum Wojskowym obejrzeli wspaniałą ekspozycję uzbrojenia wojskowego, Świdnicę z tamtejszym Muzeum Archeologicznym Środkowego Nadodrza, Ochle z Muzeum Etnograficznym i Parkiem Budownictwa Ludowego oraz Drzonków, gdzie znajduje się Centralny Ośrodek Sportu i Przygotowań Olimpijskich do pięcioboju nowoczesnego.

Szczegółowych informacji udzielali wieloletni przewodnicy m.inn.: Stanisław MIKOŁAJCZYK, Stanisław WIJAS i Józef ORLIŃSKI.

Była to naprawdę atrakcyjna impreza w czasie której uczestnicy zapoznali się z przebogata historią terenów Środkowego Nadodrza i atrakcjami turystyczno-krajoznawczymi stwierdził Zygmunt TWAROWSKI z Warszawy.

Józef CIEŚLAK

16 października 2000

www.rzeczpospolita.pl; www.rp.pl C3

PRAWO CO DNIA

Pozostać w królestwie roślin i zwierząt

HANNA FEDOROWICZ

Chronionych zwierząt nie można nawet filmować, fotografować ani obserwować zbyt blisko. Do tego konieczna jest zgoda wojewody. Czego należy przestrzegać w parkach narodowych, krajobrazowych, rezerwach, a także w wolnym środowisku - precyzuje znowelizowana w piątek ustawa o ochronie przyrody.

Ochrona przyrody - według nowych przepisów - to właściwe wykorzystanie oraz odnawianie: dzikich zwierząt i dziko występujących roślin, siedlisk przyrodniczych, gatunków chronionych roślin lub zwierząt, także prowadzących wędrowny tryb życia, objętych ochroną na podstawie innych przepisów, przyrody nieożywionej oraz krajobrazu. Celem ochrony jest zachowanie różnorodności, dziedzictwa geologicznego, zapewnienia ciągłości gatunków wraz z siedliskami, a także kształtowanie postawy człowieka wobec przyrody.

Podjęcia ustawowe wyjaśnia słowniczek. Na przykład przez roślinę należy rozumieć wybrany element królestwa roślin lub grzybów; ochrona ścisła oznacza zaś całkowity zakaz ingerencji w ekosystem i składniki przyrody.

Ochronę przyrody uwzględnia się w polityce państwa, programach ochrony środowiska samorządu terytorialnego, strategiach rozwoju województw, wojewódzkich i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i kierunkach rozwoju przestrzennego gmin.

Pozostaje Państwowa Rada Przyrody. Minister środowiska powołuje ją spośród przedstawicieli nauki, praktyki i organizacji społecznych. Rada liczy 30 członków, a kadencja trwa trzy lata. W radzie działają komisje problemowe, do których minister może powołać osoby spoza jej składu. Także trzy lata trwa kadencja wojewódzkiej komisji ochrony przyrody. Jak dotychczas 20 jej członków powołuje wojewoda.

Plany na dwadzieścia lat

Nadal tworzy się: parki narodowe, krajobrazowe, rezerwy, obszary chronionego krajobrazu, wprowadza ochronę gatunkową roślin i zwierząt. Przekazanie na ten cel terenów, które nie są własnością skarbu państwa, następuje za zgodą właściciela lub po uwłaszczeniu za odszkodowaniem.

Dla parków i rezerwatów sporządza się plany ochrony. Opracować muszą je zarządcy lub sprawujący nadzór nad tym obszarem, w ciągu pięciu lat od utworzenia parku bądź rezerwatu. Projekt planu opiniuje lokalny samorząd. Ostateczne ustalenia są wiążące dla miejscowego planu zagospodarowania terenu.

Gminy opracują nowe plany dla tych obszarów lub wprowadzają zmiany w istniejących w ciągu roku od wejścia w życie aktu ustanawiającego plan ochrony. Jeśli gmina nie dotrzyma terminu, wojewoda da jej jeszcze dwa miesiące. Później sam sporządzi plan w formie aktu prawa miejscowego.

Plany dla parków i rezerwatów sporządza się na 20 lat. Ustawa precyzuje, co powinny określać, w tym obszary ścisłej, częściowej i krajobrazowej ochrony, sposoby eliminacji zagrożeń dla przyrody oraz ustalenia dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Szczegółowe zasady sporządzania planów ochrony minister środowiska określi w rozporządzeniu.

W parkach narodowych i rezerwach wolno budować pomocne obiekty i urządzenia, jeżeli ich lokalizacja, wielkość i architektura nie spowodują degradacji przyrody lub krajobrazu.

• PRZEDRUKI •

Decyzję o warunkach takiej zabudowy i zagospodarowania terenu wójt uzgadnia z wojewodą.

W służbie parku

Funkcjonariusze Straży Parku /zaliczani do Służby Parków Narodowych/ mają prawo zabezpieczać dowody w razie przestępstwa lub wykroczenia. Wolno im też nosić broń palną /długa i krótka/, gazową, ręczne miotacze gazu, palki służbowe i kajdanki. Środków tych mogą użyć wobec osób, które uniemożliwiają im wykonywanie określonych w ustawie zadań. Do pomocy mają też psy służbowe. Wolno im nakładać grzywny, zatrzymywać do kontroli samochody, przeszukiwać pomieszczenia, gdy podejrzewają przestępstwo.

Uprawnienia te przysługują także dyrektorowi parku, jego zastępcom, nadleśniczemu, podleśniczemu i strażnikom wchodzącym w skład SPN.

Pracownicy SPN mają prawo do bezpłatnego mieszkania, jeśli zajmują jedno z wymienionych w ustawie stanowisk /jest ich 20/. Poprzednio przepisy mówiły jedynie o pracy, która wymaga zamieszkania w miejscu, gdzie jest wykonywana. Teraz został też określony metraż, jaki powinno mieć darmowe mieszkanie - nie mniej niż 50 mkw. Gdy nie można go zapewnić lub pracownik posiada własne, otrzymuje w zamian ekwiwalent.

Minister środowiska ustali szczegółowe zasady obliczania oraz terminy wypłaty ekwiwalentu.

Pomocna straż

Pozostaje Straż Ochrony Przyrody /SOP/, która działa społecznie, wykonując przy tym niektóre zadania państwowych organów ochrony przyrody. Strażnikiem ochrony przyrody może zostać każdy obywatel, nie karany, ze średnim wykształceniem, który odbędzie szkolenie i złoży egzamin ze znajomości zagadnień przyrodniczych oraz przepisów prawnych. Nadzór nad strażą sprawuje minister środowiska.

Na terenie parku narodowego SOP działa po uzgodnieniu z dyrektorem. Na terenie nadleśnictwa z nadleśniczym, a na pozostałym terenie - wojewódzkim konserwatorem przyrody.

SOP zachowuje w większości swoje uprawnienia. Strażnicy ochrony przyrody nie będą mogli jedynie nakładać mandatów. Mają nadal prawo pouczać osoby naruszające przepisy o ochronie przyrody, legitymować je, a gdy odmówią, wezwać policję lub Straż Parku. Mogą też odbierać narzędzia, które służyły do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia.

Strażnicy mają też uprawnienia prokuratorskie oraz oskarżyciela posiłkowego w sprawach o wykroczenia przeciwko przepisom o ochronie przyrody. Wykonując swoją funkcję, korzystają z ochrony prawnej oraz podlegają odpowiedzialności karnej, jak funkcjonariusze publiczni.

Organizację SOK, tryb sprawowania nad nią nadzoru, zasady przyjmowania członków, szkolenia i egzaminowania, wzór odznaki i legitymacji strażnika określi w rozporządzeniu minister środowiska.

Zwiedzający placą

Wokół parku narodowego tworzy się otuliny /strefy ochronne/.

Minister środowiska ma ustanowić takie strefy dla zwierząt łownych, określić obszary wchodzące w jej skład oraz zasady utrzymywania właściwej popularności poszczególnych gatunków. Natomiast parki narodowe można będzie zwiedzać na warunkach określonych w planie ochrony /zostaną wyznaczone miejsca gdzie wolno przebywać ludziom/. Park ma prawo pobierać za to opłaty. Ustawa określa ich górne stawki. Ustala je dyrektor parku, lecz stawka nie może przekroczyć 0,75 proc. najniższego wynagrodzenia dla pracowników /określonego na podstawie kodeksu pracy/.

Przy dyrektorze działa rada parku /poprzednio nazywana radą naukową/. Powołuje ją minister środowiska spośród przedstawicieli nauki, praktyki, właściwego samorządu

gminnego, organizacji społecznych oraz gospodarczych. Jej kadencja trwa trzy lata. Rada wspomaga dyrektora, doradzając i opiniując jego przedsięwzięcia.

Biwak

w wyznaczonym miejscu

Do listy zakazów, których należy przestrzegać w parkach narodowych i rezerwatach, dochodzi zakaz: biwakowania poza miejscami wyznaczonymi, wspinaczki, eksploatacji jaskiń lub zbiorników wodnych /także poza wyznaczonymi miejscami/, prowadzenia badań naukowych bez zgody dyrektora parku, wprowadzania gatunków roślin lub zwierząt poza ich naturalne miejsce występowania oraz wprowadzania organizmów zmodyfikowanych genetycznie.

Z kolei w parkach krajobrazowych oraz na obszarach chronionego krajobrazu nie wolno np. organizować rajdów motorowych i samochodowych, umieszczać tablic reklamowych /poza obszarami zabudowanymi/, zabijać zwierząt /nie dotyczy to gospodarki łowieckiej i rybackiej/, niszczyć nor, legowisk, wypalać roślinności, wydobywać skał, minerałów, torfu czy wysypywać lub zakopywać odpadów.

Zagrożone wyginięciem

Kolejne zakazy dotyczą ochrony gatunkowej roślin i zwierząt. Zostały wymienione osobno i określone szczegółowo. Nie wolno np. zbierać, preparować, sprzedawać chronionych roślin czy wywozić za granicę. Podobnie jest ze zwierzętami, których nie wolno oczywiście zabijać, płoszyć, a nawet fotografować czy filmować lub obserwować zbyt blisko. Do tego konieczne jest zezwolenie wojewody.

W wolnej przyrodzie też trzeba przestrzegać wielu rzeczy. Zabrania się np. przemieszczać i wprowadzać do naturalnego środowiska zwierząt lub roślin /także ich form rozwojowych/ obcych rodzimej faunie i florze. Zezwolić na to może minister środowiska po uzgodnieniu z ministrem rolnictwa. Konieczna jest też opinia Państwowej Rady Ochrony Przyrody.

Ustawa nakłada na organa ochrony przyrody obowiązek ratowania gatunków zagrożonych wyginięciem. Wojewoda może na określony czas wprowadzić też ochronę roślin i zwierząt dotychczas nią nie objętych.

Ochronie podlegają też rośliny i zwierzęta zagrożone wyginięciem, znajdujące się w ogrodach botanicznych, zoologicznych lub w bankach genów. Ogrody sporządzają raz na pięć lat programy działalności i rozwoju. Muszą uzgodnić je odpowiednio z wójtem, burmistrzem lub prezydentem miasta. Program zatwierdza minister środowiska. Natomiast zasady korzystania z ogrodów botanicznych i zoologicznych określają ich zarządy w regulaminach.

Nielegalny import

Bez zezwolenia nie wolno przewozić przez granicę roślin lub zwierząt /także ich części i produktów pochodnych/ podlegających ograniczeniom na podstawie umów międzynarodowych, których Polska jest stroną. Minister środowiska określi ich listę oraz tryb i warunki wydawania zezwoleń.

Przechowywanie i hodowla tych zwierząt oraz uprawa roślin wymaga wpisu do rejestru, który prowadzi starosta. Przywieziony z zagranicy okaz należy zgłosić w ciągu 14 dni od wwiezienia do kraju lub wejścia w jego posiadanie.

Przywiezione nielegalnie z zagranicy zwierzęta /rośliny/ będzie można odesłać do właściwego państwa. Jeśli zostanie wobec nich orzeczony przepadek, wojewoda wskaże, gdzie mają trafić. W wypadku zwierząt oraz roślin, które nie występują u nas - zdecyduje minister środowiska.

Inne zmiany

Ustawa precyzuje, co jest wykroczeniem przeciwko ochronie przyrody. Popelnia je każdy, kto narusza zakazy lub ograniczenia obowiązujące na obszarach chronionych oraz w

stosunku do roślin i zwierząt objętych ochroną gatunkową. Jeśli nie da się przywrócić stanu poprzedniego, winowajca zapłaci nawiązkę, w wysokości do pięciokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

Wprowadza się także zmiany w ustawie o ochronie zwierząt. Ich uśmiercanie może być uzasadnione wyłącznie: potrzebą gospodarczą, względami humanitarnymi, sanitarnymi, nadmierną agresywnością, jeśli zagraża bezpośrednio życiu lub zdrowiu ludzi, potrzebami nauki /ustawa o ochronie zwierząt przewiduje tu wyjątki/, zadaniami związanymi z ochroną przyrody w parkach narodowych.

Do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych obecne zachowują moc, jeśli nie są sprzeczne z ustawą, nie dłużej jednak niż przez pół roku.

Znowelizowaną ustawę ocenić musi Senat.

PRZYRODA TATR

Dnia 5 czerwca br. w sali kolumnowej Instytutu Nauk o Ziemi UMCS w Lublinie odbył się finał Konkursu "Przyroda Tatr", w którym uczestniczyło 97 osób, uczniów szkół średnich, głównie z Lubelszczyzny, ale również z Białegostoku, Gdyni, Głogowa, Krosna, Łańcuta, Nowej Rudy, Przemyśla i Sopotu. Organizatorem Konkursu była Mała Pracownia Geograficzna dr Andrzeja Wiślińskiego w Lublinie, od wielu lat podejmująca wiele interesujących przedsięwzięć edukacyjnych wobec młodzieży szkolnej. Konkurs zorganizowany został we współpracy z Oddziałem

Miejskim PTTK w Lublinie, Tatrzańskim Parkiem Narodowym, Ogniskiem Związku Podhalan im. Tadeusza Staicha w Lublinie oraz Instytutem Nauk o Ziemi UMCS. Patronat nad Konkursem objął Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Lublinie oraz "Dziennik Wschodni". Finansowego wsparcia udzielił Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Celem Konkursu - jak napisano w jego regulaminie, było "ukazanie młodzieży Tatr jako wielkiego dobra przyrodniczego; także propagowanie wiedzy o przyrodzie tatrzańskiej, jej zagrożeniach i sposobach ochrony, w rezultacie - wytworzenie emocjonalnego stosunku do przyrody i konieczności jej ochrony". Zadania i pytania konkursowe dotyczyły szeroko rozumianej przyrody Tatr, od budowy geologicznej, rzeźby, wód, klimatu, flory i fauny, po ochronę tatrzańskiej przyrody przed ludzką zaborczością, dawniej i współcześnie.

Zgłoszenie do udziału w Konkursie stanowiła pisemna praca na jeden z trzech tematów określonych przez organizatorów, przesłana do końca marca na adres Pracowni. Tematy miały następujące brzmienie:

1. Chrońmy przyrodę Tatr - przed człowiekiem czy dla człowieka ?
2. Czym obdarowuje nas przyroda Tatr ?
3. Moje spotkania z Tatrami.

74

Na Konkurs "Przyroda Tatr" nadesłano 207 prac, napisanych przez uczniów z 40 szkół średnich. Z kilku szkół napłynęło wiele świadczących o zainteresowaniu tematem uczniów oraz zaangażowaniu nauczycieli w umiejętne pokierowanie tymi zainteresowaniami, m.in. z Liceów Ogólnokształcących w Lubartowie, Puławach, Zamościu, Lublinie i Zespołu Szkół Zawodowych w Dęblinie. Największą popularnością wśród uczniów cieszyły się tematy: 2 - na który nadesłano 84 prace oraz 3 - 82 prace, najmniej na 1 - 41 prac. Pisanie o tym czym obdarowuje nas przyroda Tatr, bądź też o spotkaniach z Tatrami okazało się łatwiejsze niż pisanie o ich ochronie - przed człowiekiem czy dla człowieka. Prace miały limitowaną objętość - 3 strony maszynopisu. Były też bardzo zróżnicowane co do formy i treści. Przyjmowały więc formę relacji, opowiadania, opisu przewodnickiego, małych traktatów naukowych, listu. Niektóre wzbogacone zostały materiałem fotograficznym - własnym lub "ściągniętym" z internetu, rysunkami, a nawet oryginalnymi akwarelami. Poruszonych w obrębie tematów wątków było kilkadziesiąt, co dobrze świadczy o inwencji autorów. Poziom był jednak zróżnicowany. - Obok prac przeciętnych, ujawniających słabą znajomość literatury i samych Tatr, były również prace dobre i bardzo dobre świadczące o doskonałej znajomości Tatr i ich przyrody, napisane ponadto piękną polszczyzną. Prace konkursowe stanowią

interesujący materiał badawczy dla socjologów i pedagogów, wiele bowiem mówią o zainteresowaniach młodzieży szkół średnich, a w szczególności jakie miejsce w tych zainteresowaniach zajmują Tatry i jak są postrzegane. Niezależnie od zaprezentowanej w pracach ich znajomości w każdym opracowaniu ujawniany jest ogromny emocjonalny stosunek do wszystkiego co wiąże się z Tatrami. Dla znacznej grupy młodzieży szkół średnich Tatry są sprawą nr 1.

Przy takiej ilości prac i ich zróżnicowaniu Jury stanęło przed trudnym zadaniem oceny i wyłonienia 100 najlepszych, których autorzy dopuszczeni zostali do finałowej rozgrywki. Ostatecznie zakwalifikowano 110 osób z 35 szkół, z czego do Lublina przyjechało 97 osób z 31 szkół.

Zebrałą w sali kolunowej młodzież, nauczycieli - opiekunów i gości powitał dr Andrzej Wiśliński, który przedstawił Jury w składzie: dr Andrzej Gluza - przewodniczący oraz Andrzej Rządowski i Wiesław Wiącek - członkowie, przypomniał również harmonogram Konkursu. W imieniu władz Uniwersytetu powitał zebranych i przekazał młodzieży życzenia sukcesów w Konkursie prof. Zdzisław Michalczyk, Dyrektor Instytutu Nauk o Ziemi. W konkursowych zmaganiach młodzież rozwiązywała najpierw identyczny dla wszystkich test składający się z 60 pytań. Do półfinału zakwalifikowało się 10 osób, które otrzymały najwięcej punktów za test i w tym etapie rozgrywek odpowiadały na 15 pytań. Finałowa trójka odpowiadała najpierw na jedno obszerne pytanie faktograficzne jednakowe dla wszystkich polegające na uzupełnieniu brakujących wyrazów w tekście poświęconym Tatom, a następnie odpowiadali na zestawy trzech wylosowanych pytań problemowych. Na 30 możliwych do zdobycia w finale pkt. ostateczne wyniki ukształtowały się następująco:

I miejsce, 26 pkt. - Bartosz Żurawicki	- III LO w Zamościu
II miejsce, 16 pkt. - Bartłomiej Bugajak	- II LO w Puławach
III miejsce, 13 pkt. - Karol Łopuszyński	- I LO w Chełmie

W dziesiątce najlepszych znawców przyrody Tatr znaleźli się ponadto: Paweł Kozorys, Iwona Kotowska, Marta Józwiak, Paweł Gumieła, Katarzyna Wargol, Hanna Kownacka i Małgorzata Wojciechowska.

Bartosz Żurawicki z Zamościa i Karol Łopuszyński z Chełma są również laureatami ubiegłorocznego Konkursu organizowanego przez Małą Pracownię Geograficzną pt. "Nasze Tatry", zajęli wówczas te same co w tegorocznym Konkursie lokaty. W tym roku potwierdzili swoje zainteresowania Tatrami i znakomitą ich znajomość.

Laureaci Konkursu, którzy zajęli 10 pierwszych miejsc otrzymali dyplomy i nagrody rzeczowe. Nagrody wręczono również najlepszym drużynom szkolnym, a otrzymały je następujące szkoły:

I miejsce - III LO w Zamościu
II miejsce - II LO w Puławach
III miejsce - XXI LO w Lublinie

OGŁOSZONE ZOSTAŁY RÓWNIEŻ WYNIKI NA NAJLEPSZE PRACE ORAZ NAGRODZONO ICH AUTORÓW, KTÓRYMI OKAZALI SIĘ:

- Marcin Markowski	- Wyróżnienie Jury i "Dziennika Wschodniego"
- Olga Wierzbicka	- Wyróżnienie Jury
- Paweł Kozorys	- Wyróżnienie Jury
- Paweł Rosiński	- Wyróżnienie "Dziennika Wschodniego"
- Maja Matuszewska	- Wyróżnienie "Dziennika Wschodniego"

75

Wręczono także nagrody nie przewidziane regulaminem, które otrzymały osoby przybyłe z najbardziej oddległych od Lublina miejscowości. Wszyscy uczestnicy Konkursu otrzymali upominki książkowe.

Nagrody ufundowane zostały przez współpracujące z organizatorami organizacje i instytucje m.in. Oddział Miejski PTTK w Lublinie, Dyrekcję Tatrzańskiego Parku Narodowego, Lubelski Klub Wysokogórski, Szkołę Wspinania Krzysztofa Królikowskiego, Oficynę Podhalańską w Krakowie, Lubelskie Centrum Książki i Księgarnię "Skryba" w Lublinie, Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Coca-Cola Lublin, O.K. Centrum Języków Obcych, Redakcję "Dziennika Wschodniego".

W trakcie trwania konkursowych zmagani i podczas sprawdzania testu odbyło się spotkanie z dr inż. Zbigniewem Krzanem, kierownikiem Pracowni Naukowo-Badawczej Tatrzańskiego Parku Narodowego. Prowadzone przez Marka Wyszokowskiego spotkanie poświęcone zostało omówieniu działalności Pracowni, zagrożeniom tatrzańskiej przyrody oraz możliwościom i metodom ratowania Tatr przed naporem człowieka. Była to dla młodzieży szkolnej okazja do skonfrontowania swoich wyobrażeń związanych z ochroną Tatr z działaniami podejmowanymi w tym zakresie przez utworzony do realizacji tych celów Tatrzański Park Narodowy.

Konkurs należy uznać za udany, a jego cele za osiągnięte. Liczna grupa uczestniczącej w nim młodzieży potwierdza trafność zaproponowanej tematyki. A ile czasu organizatorzy przeznaczyci na sprawy związanego z jego organizacją pozostanie ich tajemnicą. Wszystkich łączyło jedno - Tatry. To elektryzujące słowo będzie też zapewne motorem do organizacji w roku 2001 kolejnego, trzeciego poświęconego Tatom Konkursu.

Wiesław Wiącek

Wywiad PTTK pokonało „Jodelkę”

z ANDRZEJEM GORODNEM, sekretarzem generalnym Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, rozmawia Halina Retkowska

Jaka jest kondycja Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego po jedenastu latach funkcjonowania w nowych warunkach ekonomicznych?

- Moim zdaniem, całkiem nie zła. Ostatnio spłaciliśmy wszystkie główne długi. Posiadamy dużą bazę i coraz lepiej ją modernizujemy. Dysponujemy 211 obiektami turystycznymi, z których 61 są to domy turysty i domy wycieczkowe, a 76 to schroniska górskie. Mamy także 35 stanic i ośrodków turystyki wodnej, 31 ośrodków turystycznych i kempingowych, 8 zajazdów, pokoi gościnnych i pensjonatów. W sumie jest w tych obiektach ponad 20 tysięcy miejsc noclegowych. Do tego trzeba dodać 204 zakłady i punkty gastronomiczne z prawie 13 tysiącami miejsc konsumenckich. Jak na polskie warunki, naprawdę jest się czym pochwalić. Zwłaszcza, że punkt startu nie był najlepszy...

Własna baza noclegowa i to ogromna, baza żywieniowa - również całkiem pokaźna. Do tego jeszcze wówczas produkcja sprzętu sportowo-turystycznego, pamiątek, własne wydawnictwa ... To był nienajlepszy punkt startu?

- Kłopot w tym, że transformacja uderzyła właśnie w działalność produkcyjną PTTK. Kiedy po roku 1989 w Polsce pojawiły się bardzo dobre jakościowo towary i to w cenach dumpingowych, to, co my robiliśmy niemal z dnia na dzień stało się nieopłacalne. Nikt nie chciał ani naszych namiotów, ani pamiątek turystycznych. No, powiedzmy, że chcieli nieliczni... Dla organizacji społecznej był to ciężki orzech do zgryzienia. Nie tylko musieliśmy zlikwidować nasze zakłady produkcyjne, ale i zwalnianym ludziom wypłacić odprawy. Ale wypłaciliśmy co do grosza, z naszych własnych, składkowych pieniędzy.

W PRL-u Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze było organizacją co się zowie masową. W latach siedemdziesiątych zrzeszało prawie milion ludzi.

Ile zostało z tej potęgi dziś?

- Kilkakrotnie mniej, około 100 tysięcy członków. Mimo to PTTK należy do najliczniejszych organizacji społecznych w Polsce. W dodatku z tych 100 tysięcy ponad 86 tysięcy terminowo i regularnie opłaca składki, a pozostali z opóźnieniem do trzech miesięcy. Ale statut towarzystwa takie opóźnienie dopuszcza. Proszę mi pokazać inną taką organizację...

Jak duże są te składki?

- W każdym oddziale towarzystwa są inne. Oprócz składki podstawowej, ustalonej przez Zarząd Główny PTTK, jest jeszcze jej część oddziałowa. W oddziale stołecznym te najwyższe składki wynoszą 20 zł rocznie, a dla młodzieży, emerytów i rencistów - 10 zł...

ceniony przez tych, którym dzierzawimy nasz majątek. Jeszcze kilka lat temu wiele osób uważało, że eksponowanie informacji, iż obiekt należy do PTTK to antyreklama, coś, co działa antyhandlowo. Starano się przyciągnąć turystów szyldami w rodzaju „Jodełka”, „Marysieńka”, „Dziki Jar” itp. „Obiekt PTTK” był gdzieś w tle, im mniejszymi literami odfajkowany, tym lepiej. Dziś w tle umieszcza się raczej „Jodełkę”. W dobrym tonie jest natomiast chwalić się tym, że obiekt należy do PTTK, bo okazało się, że jest to „wabik” na turystów.

Większość majątku PTTK znajduje się w rękach dzierzawców. Czy często się zdarza, że ci próbują uwłaszczyć się na majątku towarzystwa?

- Były takie próby. Na przykład dotyczyło to kilku ośrodków PTTK na kajakowym szlaku Krutyni. Osoby, którym wydzierżawiliśmy te ośrodki przez kilka lat nie płaciły czynszu w całości lub w części. Głównowali, jakby tu przy pomocy rozmaitych kruczków prawnych przejąć to, co im się nie należało.

Przejęli?

- Na szczęście - nie udało się. Ale po tej historii na wszelki wypadek dokonaliśmy korekty umów dzierzawnych. Teraz są one sformułowane precyzyjnie. Dowolność interpretacji w ogóle nie wchodzi w grę.

W PTTK-owskim podsumowaniu roku 1999 znajduje się również i taka informacja, że baza towarzystwa zmniejszyła się w wyniku sprzedaży domów wypoczynkowych w Porzywniej, schroniska Maria śnieżna, pensjonatu „Aniela” we Fromborku, zajazdu „Jezioranka” w Ostrzycach. Dlaczego pozbywacie się takich obiektów?

- Pani pytanie sugeruje, że handlujemy, czym popadnie, byle na tym zarobić.

A tak nie jest?

- Oczywiście, że nie jest. Wśród 211 obiektów turystycznych, którymi dysponujemy, znajdują się obiekty tzw. turystyki kwalifikowanej, gdzie stosowane są zniżki organizacyjne. W sumie jest ich 101. Są to m.in. schroniska górskie i stacje wodne, czyli wszystko to, co znajduje się na szlaku turystycznym. Dla PTTK jest to prawdziwy skarb, obiekty szczególnie cenne, ponieważ służą turystyce wędrowniej, na której szczególnie nam zależy. Jeśli jakiś obiekt zostanie wpisany na tę listę, jest więcej niż pewne, że go nie sprzedamy. Wynika to z woli służenia turystom i wędrowce. Podobnie dzieje się w przypadku bazy namiotowej. Sytuujemy ją wszędzie tam, gdzie w przyszłości, kiedy towarzystwo będzie miało wystarczająco dużo środków finansowych, staną schroniska turystyczne... Krótko mówiąc - nie sprzedajemy tego, co ważne dla wędrowniczej turystyki. To nie są tereny i obiekty na sprzedaż.

A kiedy takimi się stają? Kiedy bez żalu się ich pozbywacie?

- Gdy utrzymywanie obiektu okazuje się zupełnie nieuzasadnione ekonomicznie, a jego funkcja programowa nie jest aż tak wielka, aby warto go było bronić. I tak właśnie było w przypadku pensjonatu, zajazdu czy schroniska, które pani wymieniła. Owszem,

sprzedaliśmy je, ale warto zaznaczyć, że m.in. także dzięki pieniądząom uzyskanym z ich sprzedaży tylko w roku 1999 na prace inwestycyjno-modernizacyjne i remontowe mogliśmy przeznaczyć kwotę 3 mln 976 tys. 500 zł. To jest prawie 40 miliardów starych złotych! Oczywiście, są także inne źródła finansowania tego typu działalności. 30 proc. poniesionych nakładów, czyli ponad 1 mln 200 tys. zł. to dofinansowanie, które otrzymaliśmy z Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki, a 18 proc. to z kolei środki Fundacji EkoFundusz. Te ostatnie możemy przeznaczyć wyłącznie na te inwestycje, które dotyczą obiektów PTTK położonych na terenie parków narodowych. Dotacje z EkoFunduszu umożliwiły podjęcie prac modernizacyjnych w naszym domu wycieczkowym w Świętej Katarzynie, zlokalizowanej na terenie Świętokrzyskiego Parku Narodowego, w schronisku PTTK w Dolinie Roztoki, a więc na terenie Tatrzańskiego Parku Narodowego oraz w hotelach górskich w Wetlinie i Ustrzykach Górnych, czyli na terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego.

A UKFiT częściej dawał pieniądze, czy odmawiał?

- Dawał, chociaż procedura przygotowania wniosków o dofinansowanie była bardzo skomplikowana i pracochłonna. Poza tym UKFiT mógł dać środki na 3 cele, mianowicie na zmniejszenie uciążliwości ekologicznej, poprawę warunków sanitarnych oraz dopasowanie naszych obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych. Za pieniądze otrzymane z UKFiT-u mogliśmy więc budować na przykład oczyszczanie ścieków i kolektory sanitarne, ale już wytyczać i konserwować szlaków turystycznych z tego źródła się nie da. A wie pani, ile tych szlaków jest? Ponad 48 tysięcy kilometrów! Przy tym muszą one być tak oznakowane, aby nie tylko w maksymalnym stopniu spełniały kryteria bezpieczeństwa. Jednocześnie szlak powinien znajdować się na terenie atrakcyjnym turystycznie i być przyjaznym dla przyrody, czyli musi omijać miejsca łęgowe, mateczniki, rezerваты itp. No i muszą być na nim schroniska turystyczne, miejsca na postawienie namiotu...

O zwyczajnych „sławojkach” nie wspominając. A z tym nawet na najpiękniejszych szlakach jest w Polsce tragicznie. I na tych wodnych, i na górskich. Wszędzie roi się od „toalet pod chmurką”, wszędzie niemilosiernie cuchnie. Od lat z taką samą intensywnością.

- Mamy już prawie gotowy program sanitacji szlaków turystycznych.

Co z tego, że będzie program? Potrzebne są jeszcze „sławojki.”

- A do ich postawienia – pieniądze. PTTK może wysupłać trochę grosza, nawet sporo grosza, ale to nie wystarczy. Chodzi głównie o to, aby obiekty na szlaku traktować również jako służące sanitacji. Proszę zobaczyć, ile osób korzysta z naszych schronisk na przykład w Tatrach., a ile jest w nich nowych „sławojek”... Dlatego chcemy przekonać resort ochrony środowiska, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i EkoFundusz do tego, żeby pieniądze szły nie tylko na obiekty położone na terenach parków narodowych.

Równie ważne są parki krajobrazowe. Mazury są przecież takim samym skarbem przyrody, jak Tatrzański Park Narodowy, i w taki sam sposób należy je traktować. To, że zjednoczeni w samorządach mieszkańcy tych terenów nie chcą u siebie Mazurskiego Parku Narodowego, naprawdę o niczym nie świadczy. A już na pewno nie o tym, że w ten region należy inwestować mniejsze pieniądze niż w Tatrzański Park Narodowy.

Na co jeszcze, poza sanitacją szlaków turystycznych, brakuje wam pieniędzy?

- PTTK ma dość dużą liczbę niemal muzealnych schronisk w Sudetach. Ogromna większość z nich wymaga remontów. W miarę naszych możliwości staramy się je robić. Rzecz w tym, że gdy chce się naprawiać stare, jeszcze niemieckie budownictwo, okazuje się, że jest skarbonka bez dna. Z zewnątrz to wszystko jeszcze jakoś wygląda, mury wydają się całkiem solidnie, ale wewnątrz woła po prostu o pomstę do nieba. Najczęściej wszystko trzeba zaczynać od początku...

Staramy się także wspomagać finansowo tych, którzy sami potrafią zdobywać pieniądze na funkcjonowanie obiektów PTTK-owskich. Do takich placówek należy choćby nasz oddział w Golubiu Dobrzyniu czy oddział Szlak Brdy... W takich przypadkach „zastrzyk finansowy” na pewno powinien być większy niż jest. Niestety, tu także nie starcza środków... Ale i tak, mimo wszystko, uważam, że nasze towarzystwo jakoś sobie w tych trudnych czasach radzi. Proszę zobaczyć, ile w ciągu tych ostatnich jedenastu lat padło ośrodków zakładowych, ile OSIR-ów...

Co właściwie daje dziś przynależność do PTTK?

- Przede wszystkim satysfakcję bycia w kręgu ludzi, którzy podobnie myślą, czują i kochają ojczysty krajobraz, wędrówkę. To jest obcowanie z tymi, którzy chcą czuć smak przygody w zębach. Prawie co czwarty członek PTTK działa na rzecz innych, ma uprawnienia kadry, a to oznacza, że może tworzyć szlaki turystyczne i prowadzić na nie różne grupy.

Pan mówi o imponderabiliach, a co z konkretnymi? Jeśli X regularnie opłaca składki, co otrzymuje w zamian?

- Z rzeczy bardzo konkretnych – „Informator Karty Rabatowej” i „Kartę Rabatową.” Dzięki temu ma prawo do 20-procentowych zniżek w obiektach PTTK, w KODAK-u, w firmach ubezpieczeniowych, w muzeach. A na niektórych obszarach kraju ma prawo także do zakupu po niższej cenie przewodników turystycznych, do zniżek u fryzjera, w antykwaracie czy nawet w sklepie spożywczym.

Czy polska „Karta Rabatowa” jest honorowana również zagranicą? Czy na przykład w Austrii, we Włoszech albo we Francji członek PTTK może liczyć na takie zniżki, jak w Polsce?

- Niestety, nie. Na to w tych państwach musieliby wyrazić zgodę ci, którzy udzielaliby takich ulg. Wkrótce prawdopodobnie dogadamy się z Czechami, bo oni mają bardzo podobną do naszej kartę. Ale PTTK jest członkiem afiliowanym Nature Freude

Internationale. Każdy członek naszego towarzystwa może więc wykupić, bodaj za 1,5 zł., specjalny znaczek, który wklejony do PTTK-owskiej legitymacji, gwarantuje zniżkę od 10 do 30 procent w obiektach organizacji zrzeszonych w NFI. Tak jest na przykład na terenie Niemiec, Austrii czy Francji. Również 101 obiektów naszego towarzystwa ma obowiązek udzielania zniżek innym członkom NFI.

Dziękuję za rozmowę.

Najdziwniejsza Strona internetowa o Górach Opawskich

www.republika.pl/galder2

„Góry Opawskie - miejsca tajemne” (www.republika.pl/galder2) są opisem najniezwyklejszych miejsc na terenie Gór Opawskich, promując wśród odbiorców niekonwencjonalną formę turystyki krajoznawczej, polegającej na odkrywaniu zagadek i tajemnic tego obszaru. W serwisie znajduje się historia zaginionego miasta Rosenau, najpełniejsze opracowanie o zamku w Prudniku z Wieżą Pogańską, opis poszukiwań grodzisk w Lesie Prudnickim oraz folwarku STADT KOZEM. Strona zawiera wskazówki, jak można odnaleźć Kamienie Graniczne Królewskiego Miasta Prudnika (pierwszy odkryto w 1998 roku). „PRUDNIK miasto wyklętych” to lista najstraszniejszych wydarzeń w dziejach miasta. Wreszcie „Bitwa o Svaty Roch” przypomina pewne wydarzenie wojenne z XVIII wieku, które do dziś jest wspominane przez mieszkańców czeskiego miasteczka Zlate Hory.

Od końca 1999 roku serwis wzbogacił się o nowe plany i przekroje dotyczące WIEŻY POGAŃSKIEJ w Prudniku. Prezentujemy również nowe strony: STADT KOZEM, opisujący odkrycie zapomnianego folwarku miejskiego Prudnika w Górach Opawskich oraz BITWA O SVATY ROCH - przebieg jednej z najdziwniejszych bitew na Śląsku.

Serwis jest w ciągłym rozwoju. Co kilka miesięcy dodajemy opisy kolejnych ciekawych miejsc w Górach Opawskich. W kwietniu 2000 roku uruchomiliśmy subskrypcję. Każdy, kto się zapisał na bieżąco otrzymuje najaktualniejsze informacje o imprezach turystycznych, kulturalnych i rozrywkowych w Górach Opawskich.

Z przyjemnością możemy napisać, że nasze strony wykorzystane zostały przez uczniów Szkoły Podstawowej nr 2 w Prudniku, które na jej podstawie opracowały pracę na Ogólnopolski Turniej Interdyscyplinarny LIGA 2001. Wykonane przez nich opracowanie zagwarantowało im udział w ogólnopolskim finale w Nałęczowie. Nasz serwis został zakwalifikowany do finału 22. edycji konkursu Podium Republiki WWW na najlepszy serwis internetowy. W konkursie zajęliśmy 2. miejsce.

Oddział PTTK „Sudetów Wschodnich” w Prudniku

WIADOMOŚCI KOMISJI TURYSTYKI PIESZEJ ZG PTTK

MAJOWE PLENUM KTP ZG PTTK W KALISZU

Spośród trzech lub czterech posiedzeń plenarnych jakie Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK zwołuje (zgodnie z planem pracy) w ciągu roku, jedno jest organizowane w terenie. Celem tego zwyczaju jest spotkanie z lokalnym aktywnym Towarzystwem, a także z lokalnymi władzami. W roku bieżącym KTP gościła w Kaliszu na zaproszenie miejscowego oddziału PTTK.

6. maja 2000. roku w zabytkowych wnętrzach kaliskiego ratusza odbyło się spotkanie z władzami miasta i powiatu kaliskiego zainicjowane przez władze oddziału. Spotkanie poprzedziła wizyta u Prezydenta Miasta Kalisza, w czasie którego Komisję Turystyki Pieszej ZG PTTK reprezentowali: Włodzimierz Majdewicz - Przewodniczący KTP, Konrad Bielecki - Wiceprzewodniczący KTP i członek Zarządu Głównego PTTK, Jadwiga Zwierz - Sekretarz KTP, Romuald Cholewa - członek KTP ds. młodzieżowych, Barbara Kalinowska - Główny Specjalista ds. programowych w biurze Zarządu Głównego.

O godzinie jedenastej rozpoczęło się dwugodzinne spotkanie członków Komisji z gospodarzami terenu. Władze miasta reprezentowali: Zbigniew Włodarek - Prezydent Kalisza i Mieczysław Marciniak - Zastępca Naczelnika Wydziału Kultury, Sportu i Turystyki, natomiast Bolesław Bazan reprezentował Radę Powiatu. Z miejscowego Oddziału PTTK uczestniczyli w spotkaniu: Grzegorz Walkowiak - Prezes Oddziału, Waldemar Pol - Wiceprezes ds. programowych, Grzegorz Gostyński - Sekretarz Oddziału i jednocześnie Sekretarz Oddziałowej KTP, Mieczysław Woźniak - Przewodniczący Oddziałowej KTP oraz liczny aktyw turystyczny.

W tak szacownym gronie prowadzono rozmowy na temat współpracy Towarzystwa z władzami samorządowymi regionu. Jednym z ważniejszych wątków dyskusji były przygotowania do organizacji we wrześniu 2002. roku 45. Zlotu Przewodników Turystyki Pieszej na terenie Ziemi Kaliskiej. W roku tym przypada pięćdziesięciolecie utworzenia Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK.

Nie mniej ważnym tematem była przyszłość turystyki pieszej w kraju i wypracowanie nowych form jej popularyzacji w społeczeństwie. Uznano, iż bardzo ważnym elementem działania jest zainteresowanie turystyką młodzieży szkolnej, korzystając z pośrednictwa odpowiednich ministerstw oraz upowszechnianie turystyki indywidualnej i rodzinnej. Aby ułatwić uprawianie turystyki przez młodzież wskazane byłoby stworzenie podstaw prawnych do jej finansowania przez władze samorządowe.

Na zakończenie, wieloletni Przewodniczący OKTP, Mieczysław Woźniak, podzielił się z zebranymi swymi wspomnieniami sprzed lat, kiedy to wytyczał pierwsze szlaki znakowane w okolicach Kalisza.

Po przerwie obiadowej członkowie KTP ZG PTTK zwiedzili kaliską starówkę. Przewodnikami byli koledzy: Adam Gostyński i Maciej Maśliński - przodownicy turystyki pieszej.

Właściwe obrady plenarne Komisji TP ZG PTTK rozpoczęły się w ratuszu o godzinie szesnastej. Oprócz członków Komisji uczestniczyli w nich: Marek Staffa - Wiceprezes ZG PTTK i Edward Jabłoński - członek Komisji Rewizyjnej ZG PTTK. Tematami wiodącymi narady były:

1/ Stan przygotowań do imprez centralnych:

- Ogólnopolskiego Wysokokwalifikowanego Rajdu Pieszego organizowanego przez Oddział Miejski w Radomiu w dniach 1-15 lipca br. z zakończeniem w Warce,
- Centralnego Zlotu Przodowników Turystyki Pieszej w Nałęczowie organizowanego przez Od. Miejski w Lublinie w dniach 22-24 września br.

2/ Realizacja programu zdobywania odznak turystyczno-krajoznawczych: „Pięćdziesięciolecia PTTK” oraz „Szlakiem wrześnieowych Virtuti Militari” oraz organizacja zakończenia ogólnopolskiej akcji „PTTK w sześćdziesiątą rocznicę Września 1939”.

W dalszej części narady dokonano analizy realizacji planu pracy Komisji na rok 2000. Kolega Henryk Antkowiak zapoznał zebranych z przebiegiem i zakończeniem prac Zespołu ds. Nowelizacji Regulaminów OTP, Przodownika Turystyki Pieszej oraz Instrukcji Weryfikacyjnej OTP, które opublikowano w kolejnych numerach „Informacji ZG PTTK”. Opracowana nowa legitymacja Przodownika TP funkcjonuje od 1. stycznia 2000. roku. Akcja wymiany posuwa się naprzód; do 30. maja wymieniono ponad 800 legitymacji.

Kolega Włodzimierz Majdewicz poinformował o przebiegu prac nad przygotowaniem historii KTP ZG PTTK na pięćdziesięciolecie Towarzystwa. Ponadto zapoznał zebranych z programem uczestnictwa członków Komisji w dorocznych naradach aktywu turystyki pieszej i egzaminach sprawdzających wiadomości kandydatów na Przodowników TP III stopnia oraz rozszerzających uprawnienia.

Jadwiga Zwierz dokonała analizy struktur turystyki pieszej w kraju na podstawie sprawozdań TK-O i sprawozdań z Oddziałowych Komisji TP, które m.in. informują o ilości i tematyce organizowanych imprez oraz udziale w nich młodzieży szkolnej.

Kolejnym tematem narady było rozpatrzenie pierwszych wniosków na mianowanie Honorowych Przodowników TP.

Na zakończenie wnikliwie przeanalizowano możliwość dofinansowania imprez centralnych KTP, kursów na Przodowników TP III stopnia oraz wykonania zaplanowanych na bieżący rok prac znakarskich. Szczegółowych informacji dotyczących spraw finansowych udzielił Wiceprezes ZG PTTK - Marek Staffa.

Po zakończeniu obrad, na prośbę Oddziałowej KTP, odbył się egzamin dla czterech Przodowników TP chcących rozszerzyć swoje uprawnienia. Następnie

było jeszcze wicczornie oglądanie panoramy miasta z wiczy ratuszowej i kolacja w gronie miejscowego aktywu pieszego.

W niedzielę razem z kaliskimi piechurami odwiedziliśmy Antonin - pałacyk Radziwiłłów, miejsce pobytu Fryderyka Chopina oraz fragment Wzgórz Ostrzeszowskich z najwyższym ich wzniesieniem - Kobyłą Górą. Czas było pożegnać niezwykle gościnnych gospodarzy i piękną Ziemię Kaliską, którą w liczniejszym gronie, razem z uczestnikami 45. Zlotu Przodowników Turystyki Pieszej, będziemy zwiedzać za dwa lata.

Jadwiga ZWIERZ

WIEŚCI Z CHEŁMA

Koło Wojskowe PTTK „TRAMP-PAL” przy Oddziale Wojskowym PTTK w Chełmie, mając na uwadze aktywny wypoczynek połączony z wszechstronną edukacją krajoznawczą, zaproponowało Szkołom Podstawowym, Gimnazjom i Liceom Ogólnokształcącym Powiatu Chełmskiego utworzenie Szkolnych Kół Krajoznawczo-Turystycznych. Propozycja padła na podatny grunt i dzięki pomocy i osobistemu zaangażowaniu działaczy Oddziału powstały nowe SKKT-PTTK:

- przy Szkole Podstawowej w Brzeźnie,
- przy Zespole Szkół Ogólnokształcących w Dorohusku,
- przy Szkole Podstawowej w Pograniczu,
- przy Szkole Podstawowej w Wólce Okopskiej.

Nowi członkowie PTTK zaczęli swą działalność od udziału w „I Rajdzie Szlakiem Partyzantów – WOJŚLAWICE 2000”, który odbył się 16. kwietnia 2000 roku (tj. w rocznicę bitwy partyzanckiej o Wojsławice 17.04.1944) na terenie Działów Grabowieckich. Trasa rajdu prowadziła z Uchań przez Rozięciny i Majdan Nowy do Wojsławic. Uczestnicy zwiedzili między innymi renesansowy kościół w Uchaniach, grodzisko w Majdanie oraz miejsce bitwy partyzanckiej w Wojsławicach. Podczas zakończenia rajdu, które odbyło się w Gminnym Ośrodku Kultury, przeprowadzono szereg konkursów np.: wiedzy o regionie, o ochronie przyrody, pomocy medycznej, piosenki turystycznej. Nagrody wręczała pani Wójt gminy Wojsławic.

W dniu 29. kwietnia 2000 roku zorganizowano „I Rajd Nadbużański – ŚWIERŻE 2000”. Tym razem trasa rajdu prowadziła Obniżeniem Dubienki z Hnieszowa do Świerż. Uczestnicy wyruszyli spod starego, pięknego dębu „Bolko” (22m wysokości, 8,6m obwodu, ok. 600 lat), zwiedzając po drodze pozostałości zespołu parkowo-pałacowego i kościół w Świerżach. Tutaj również zorganizowano dla uczestników rajdu konkursy z nagrodami.

Trasy piesze obu rajdów prowadził Honorowy Przodownik Turystyki Pieszej kol. Stanisław Stecko.

Na Dzień Dziecka przewidziano kolejną imprezę: „II Rajd Smerfów”, która odbędzie się na terenie Pagórów Chełmskich.

Na podstawie materiałów nadesłanych przez sekretarza Oddziału

kol. ZOFIĘ NYCZ
opracował Stanisław Łuc

Z TEKI WĘDROWCA

Taki tytuł nosiła wystawa fotografii Jerzego Kostrzewy w Warszawskim Ośrodku Kultury przy ulicy Elektoralnej w Warszawie

Prace fotograficzne autora, znanego w kręgach turystów pieszych, górskich i krajoznawców pod turystycznym pseudonimem „Pingwin”, eksponowane były w salce Klubowej Minigalerii Fotografii przez miesiąc; od 6. marca, do 4. kwietnia 2000. roku.

Jurek Kostrzewa „Pingwin” jest związany z Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoznawczym od lat kilkudziesięciu. Działa nieprzerwanie w Oddziale Stołecznym jako aktywny Przewodnik Turystyki Pieszej i Motorowej lecz przede wszystkim znany jest jako rasowy, wciąż penetrujący teren krajoznawca. Jego charakterystyczna sylwetka z plecakiem i nieodłącznym (co najmniej jednym) aparatem fotograficznym pojawia się regularnie, w określonych porach roku, na trasach kilku wybranych, szczególnie ulubionych przez niego, tradycyjnych imprez turystycznych. Dzięki swej ruchliwości i temperamentowi znany jest i popularny w aktywniejszych środowiskach turystycznych na terenie całej Polski.

Jurek Kostrzewa znany jest także ze świetnego prowadzenia ognisk turystycznych, potrafi to robić jak mało kto. Ognisk turystycznych z prawdziwego zdarzenia niestety coraz mniej, a szlachetna „profesja” ogniskowego wodzireja zanika.

Cheąc go spotkać wystarczy bez umawiania wybrać się na coroczny „Tarnowski Rajd Górski” lub na kolejny Rajd Pieszy im. Aleksandra Janowskiego na terenie Mazowsza. Latem często bywa uczestnikiem OWRP czyli Ogólnopolskich Wysokokwalifikowanych Rajdów Pieszych, można go również spotkać na trasach CZAK-ów czyli Centralnych Złotów Aktywu Krajoznawczego. Natomiast jesienią, w listopadzie, w rocznicę odzyskania niepodległości, zawsze można

spotkać Jurka „Pingwina” na trasach, a potem przy ognisku „Jesiennych Spotkań Picchurów”.

Niezależnie od tego swoistego kalendarza, Jurek z plecakiem i reporterską torbą kryjącą kamerę, zestaw aparatów fotograficznych i obiektywów pojawia się w różnych częściach kraju samotnie lub w niewielkiej grupie innych, podobnych mu krajoznawców – pasjonatów fotografii. Fotografuje dużo, ale to ku czemu kieruje swój obiektyw jest z góry przemyślane i zaplanowane. Jadąc w wybrany teren wie czego tam szukać. Bywa tak, że nocując w schronisku, namiocie, czy stodole, zrywa się przed wschodem słońca, by w świetle padającym pod określonym kątem uchwycić obiektywem interesujący go aktualnie obiekt, tak jak to sobie wcześniej umyślił.

Interesują go szczególnie elementy ginącego piękna krajobrazu polskiej wsi, dwory, pałace, ruiny i stare cmentarze, drewniane - kryte strzechą chaty, przydrożne krzyże, studzienne żurawie, ciekawie uformowane przez naturę stare drzewa i kępy zieleni. Zafascynowany historią, szczególnie okrucstwem powstań narodowych i walk o niepodległość, z uwagą i pietyzmem utrwała na kliszy lub taśmie filmowej mogiły, cmentarze, pomniki i tablice pamiątkowe. Łączy od lat piesze wędrowanie z fotografowaniem. Pokonując pieszo rozpracowane w szczegółach trasy, potrafi dotrzeć tam, gdzie nie sposób czymkolwiek dojechać.

Plon wędrówek tego krajoznawcy i fotografika to tysiące skatalogowanych negatywów, tysiące fotogramów, tysiące barwnych diapozytywów, setki kaset wideo. Jerzy Kostrzewa ma za sobą liczne wystawy zbiorowe w Klubach Fotograficznych; opisywana wystawa jest trzecią wystawą indywidualną. Jego zdjęcia publikowane są w wydawnictwach popularnonaukowych i krajoznawczych, współpracuje z agencjami fotograficznymi.

Za fotografie krajoznawcze wielokrotnie był nagradzany i wyróżniany. Odnosił sukcesy w konkursach: „Małe Formaty”, „Moja Mała Ojczyzna”, „Mała Architektura Warszawy”, „Na Szlaku '97”, „Wolskie Nekropolie” i w wielu innych. Tematyczne wystawy fotogramów jego autorstwa towarzyszyły niejednokrotnie podsumowaniom ogólnopolskich akcji

impresz pieszych związanych z rocznicami ważnych wydarzeń historycznych. Zdjęcia Jurka często eksponowane bywają w holu obok sali konferencyjnej Zarządu Głównego PTTK.

Jerzy Kostrzewa jest członkiem Warszawskiego Towarzystwa Fotograficznego oraz Związku Polskich Fotografików Przyrodniczych.

Na plakatach zapraszających na wystawę i w wydany z tej okazji folderze pod tytułem wystawy: „Z TEKI WĘDROWCA” dopisano w nawias ujęte tajemnicze dla laika słowa i litery: (w moim APS-ie). W kulminacyjnym momencie wernisażu tajemnicę wyjaśniono: okazało się, że eksponowane zdjęcia autor wykonał w nowym systemie fotograficznym aparatami APS (Advanced Photo System). Właśnie ten system w ostatnich latach zafascynował Jurka, właśnie aparatem Minolta S-1 APS najchętniej fotografuje on podczas swych turystycznych wypraw. Jurek jest uznanym ekspertem w dziedzinie techniki fotograficznej i posiada rozległą wiedzę na temat sprzętu, który łącznie z nowinkami technicznymi nic ma dla niego tajemnic.

Na wernisaż przybyli licznie reprezentanci dwóch środowisk: krajoznawcy z PTTK i pasjonaci fotografii – to wszystko przyjaciele Jerzego. W trakcie oglądania prezentowanych zdjęć zebrani przemierzali się ze sobą, podziwiając i żywo komentując zawieszona na ścianach prace. Obecna była również ekipa Warszawskiego Ośrodka

Telewizyjnego i relację z uroczystego otwarcia wystawy można było oglądać tego samego wieczora w Telewizyjnym Kurierze Warszawskim.

Tego wieczora autor zaprezentował jeszcze jedną atrakcję; był nią pokaz zdjęć przetransferowanych na kasetę wideo za pomocą Photo Playera – urządzenia, które jest integralnym elementem Systemu Zaawansowanej Fotografii. Pozwala to na eksponowanie zdjęć na ekranie telewizyjnym, wprost z wywołanego negatywu, pomijając kopiowanie ich na papierze światłoczułym. W ten sposób autor zaprezentował jeszcze jedną z możliwości jakie stwarza system APS, a której podstawową zaletą jest to, że zdjęcia może oglądać jednocześnie większa ilość osób. We wspomnianym folderze znalazły się słowa:

„Perfekcjonizm w fotografowaniu.

Wysoka jakość diapoztywów i negatywów. Jest jednym z tych ludzi, którzy poszukują w fotografii radości życia.”

To słowa pana Kazimierza Łukowskiego, który wystawę uroczystie otwierał. Słowa te określają trafnie jedną z cech osobowości autora.

Od siebie mogę dodać, że Jurek „Pingwin” to bystry obserwator i dokumentalista. W wędrówkach swych wychwytuje pojawiające się kontrasty typowe dla obecnych czasów, których swoistym symbolem mogą być „talerze” telewizyjnych anten satelitarnych pojawiające się na murach miejskich ruder, kamienic, czy dachach pochylonych wiejskich domostw.

Ten wesoły, kipiący radością życia i wybujałego temperamentu typ niezależnego włóczęgi, potrafi być zarazem niezwykle wrażliwy na piękno otaczającej go przyrody, potrafi w swych wędrówkach pochylić się nad samotnym kwiatkiem – zwiastunem wiosny na pustej jeszcze łące.

Wyjątkowo złośliwy chochlik sprawił, że w sprostowaniu błędu w Regulaminie Karty Rabatowej nastąpił nowy błąd. Nowy Regulamin OTP (obowiązujący od 1.01.2000r.) precyzuje okres zdobywania odznak w sposób następujący:

odznaka popularna – w ciągu roku kalendarzowego,
odznaka mała brązowa – w ciągu jednego roku (12 miesięcy) począwszy od daty pierwszej do ostatniej wycieczki,

odznaka mała srebrna – w ciągu dwóch lat (24 miesięcy),
odznaka mała złota – w ciągu trzech lat (36 miesięcy).

Przypominamy, że jednolity tekst regulaminów Odznak Turystyki Pieszej został opublikowany w Informacjach ZG PTTK z lutego 2000 roku.

Włodzimierz Majdewicz

SPROSTOWANIE
KOMISJA TURYSTYKI PIESZEJ
ZG PTTK

41. OGÓLNOPOLSKI WYSOKOKWALIFIKOWANY RAJD PIESZY „ZIEMIA RADOMSKA – WARKA”

W 41. Ogólnopolskim Wysokokwalifikowanym Rajdzie Pieszym „Ziemia Radomska – Warka 2000” wzięło udział 337 uczestników, 33 osoby obsługi i 22 oficjalnych gości na zakończeniu imprezy w dniu 14.07.2000r. w Warce. Z tej liczby:

- na trasie pierwszej „Nadwiślańskiej” wędrowało 218 uczestników,
- na trasie drugiej „Nadpilickiej” wędrowało 66 uczestników,
- na trasie trzeciej „Centralnej” wędrowało 53 uczestników.

Wśród uczestników i organizatorów było pięciu Honorowych Przodowników TP, 59 Przodowników TP, trzech Młodzieżowych Przodowników TP i 242 członków PTTK. Na rajdzie były reprezentowane wszystkie województwa naszego kraju; najliczniej reprezentowane było województwo Wielkopolskie – 48 osób.

Na zakończeniu imprezy wśród gości zjawili się między innymi:

- Regina Pawłowska - posłanka na Sejm RP,
- Zbigniew Kuźniuk - Marszałek Województwa Mazowieckiego,
- Wiesław Piątkowski - Starosta Grójecki,
- Włodzimierz Dąbrówka - Wiceburmistrz Warki,
- Ryszard Kunce - zastępca Sekretarza Generalnego ZG PTTK,
- Tadeusz Martusewicz - Członek Honorowy PTTK, Członek ZG PTTK,
- Władysław Gwardys - Członek Honorowy PTTK, Prezes Oddziału w

Warce,

- Wiesław Karger - Członek ZG PTTK,
- Włodzimierz Majdewicz - Przewodniczący Komisji TP ZG PTTK,
- Wojciech Koprowski - Przewodniczący Mazowieckiego Forum Oddziałów.

Opracowano na podstawie materiałów nadesłanych przez Komandora Rajdu
Konrada Bieleckiego

MOJE REFLEKSJE

Rajd OWRP - „Ziemia Radomska” miał te plusy, że pokazał uczestnikom to co było przed laty nowoczesnością tej ziemi. O czym mówię: o hucie i zakładzie metalurgicznym w Chlewiskach i o zakładach metalowych „Gerlach” w Drzewicy. Chlewiska są już tylko placówką muzealną, a „Gerlach”, mimo dziewiętnastowiecznego ducha zakładu i rytmu pracy, daje produkty o światowej klasie.

A dolina Pilicy z jej czystą wodą, na długo zostanie w mej pamięci. Można też było na własne oczy (i na „własny smak”) poznać jakość grójeckich sadów.

Meta - zakończenie to już jest temat do następnych porcji wspomnień o tym OWRP – i to nie tylko przy kuflu Warki.

MOJE REFLEKSJE

Po raz pierwszy wziąłem udział w OWRP (choć już kilkakrotnie się do tego przymierzałem) i – jestem zadowolony. Nie mając skali porównawczej nie chciałbym oceniać strony organizacyjnej, mogę się natomiast podzielić swoimi wrażeniami. A było ich sporo. Już w Skarżysku niesamowicie wprost Muzeum im. Orła Białego. Takiej ilości eksponatów może pozazdrościć niejedno muzeum państwowe. W ekspozycji plenerowej można oglądać i czołgi (także niemieckie), i samoloty, i kuchnie polowe, a nawet okręt. Dla miłośnika militariów po prostu raj. Potem – Wykus. Dotknięcie historii. Piliśmy z tego samego strumienia co żołnierze „Ponurego”, a przy ognisku zabrzmiały partyzanckie piosenki. Nocleg na Wykusie to ogromne przeżycie. Skwar na polach pod Ilżą, potem nocna burza. Wreszcie Wisła, szeroko rozlana, dumna i groźna. Zamek w Janowcu widoczny z odległości sześciu kilometrów i w miarę marszu rosnący, potężniejszy w oczach. „Dzień spódnic” na trasie do Garbatki. Zacisze rezerwatów przyrody, a wkrótce potem potęga współczesnego przemysłu – Elektrownia Kozienice. Wciąż widoczne ślady bitwy pod Studziankami: okopy, zarośnięte stanowiska artyleryjskie. I wreszcie Warka. Satysfakcja i radość, że to już koniec mordegi i żal, że to już koniec przygody.

I tak sobie pomyślałem, że dopiero taki długi raj daje pełne spojrzenie na współczesną Polskę i Polaków z ich zaletami i wadami. I że pewnie za rok...
Do zobaczenia!

Stanisław ŁUĆ

NOWO MIANOWANI HONOROWI PRZODOWNICY TP

nr leg. 456	Stanisław BABUŁA	z Tarnowa
nr leg. 457	Czesław TOKARZ	z Tarnowa
nr leg. 458	Ryszard ZAKLUKIEWICZ	z Tarnowa
nr leg. 459	Eugeniusz NIERODA	z Lublina
nr leg. 460	Elżbieta HUSSAR	z Bielska Białej
nr leg. 461	Jerzy HONYSZ	z Raciborza
nr leg. 462	Krzysztof BUCZAK	z Zamościa
nr leg. 463	Mieczysław KLÓSKA	z Krakowa
nr leg. 464	Eugenia WADOWICKA	z Bydgoszczy
nr leg. 465	Zenon CISŁO	z Chełma
nr leg. 466	Zofia ZACHMANN	ze Szczecina
nr leg. 467	Ryszard BAŁABUCH	z Puław
nr leg. 468	Włodzimierz SZAFIŃSKI	z Żarnowa
nr leg. 469	Henryk STASIŃSKI	z Katowic
nr leg. 470	Józef GAĐOR	z Puław
nr leg. 471	Zbigniew MACIEJOWSKI	ze Szczecina
nr leg. 472	Roman KURZYNIĘC	z Andrychowa
nr leg. 473	Jan RUKAT	z Warszawy
nr leg. 474	Jerzy ZAKRZEWSKI	z Lublina

JANUSZ SZCZĘSNY

(1920-2000)

• ODESZLI OD NAS •

W dniu 14. lipca 2000 roku zebraliśmy się by pożegnać naszego kolegę i przyjaciela Janusza Szczęsnego. Urodził się w Warszawie 23. marca 1920 roku. Należał do rocznika „Kolumbów”, którego młodzieńcze lata związane były z wojną, okupacją i walką. Był wytrawnym turystą krajoznawcą. Zagorzały zwolennik turystyki kwalifikowanej uprawiał wraz z całą najbliższą rodziną turystykę pieszą na terenach nizinnych, wędrówki górskie i spływy kajakowe. Zmarł 6. lipca 2000 roku po ciężkich zmaganiach z chorobą. Do końca z nią walczył i nie poddawał się, snuł plany na najbliższy sezon turystyczny i następne.

Janusz Szczęsnny był absolwentem Gimnazjum im. W. Górskiego. W czasie okupacji w ramach tajnego nauczania uczęszczał do Liceum im. gen. Jakuba Jasińskiego w Warszawie na Pradze i tam w roku 1943 otrzymał maturę. W tym samym czasie uczęszczał do tajnej Szkoły Księgarskiej mieszczącej się w lokalu firmy Gebethner i Wolff, którą ukończył również w 1943 roku.

Od 1940 roku był żołnierzem konspiracji. Po przeprowadzce z Warszawy do miejscowości Michałów-Reginów położonej w okolicach Legionowa, związał się z konspiracją na tamtym terenie. Początkowo był członkiem Związku Walki Zbrojnej przemianowanego w 1942 roku na Armię Krajową. Janusz Szczęsnny był żołnierzem VII Obwodu AK „Obroża” w Rejonie I „Brzozów” – Legionowo. Przeszedł tam szkolenie dywersyjne i staż partyzancki. Jako żołnierz AK używał pseudonimów „Stefan” i „Łoś”. W sierpniu 1944 roku w ramach mobilizacji oddziałów I Rejonu związanej z wybuchem Powstania Warszawskiego wraz ze swym plutonem po koncentracji zgrupowania operował w Lasach Chotoniowskich.

Po wojnie z zawodu i zamiłowania księgarz, przez wiele lat był pracownikiem Instytutu wydawniczego PAX. Kierował tam działem sprzedaży. Od 1956 roku był członkiem Stowarzyszenia Księgarzy Polskich, a od 1965 roku był członkiem Klubu Miłośników Historii Księgarstwa. Przez wiele lat był członkiem Okręgu Warszawskiego tego związku, a następnie członkiem Zarządu Głównego Stowarzyszenia Księgarzy Polskich.

Janusza Szczęsnego poznałem jesienią 1968 roku na kursie Przodowników Turystyki Pieszej zorganizowanym przez Komisję Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego PTTK. Kierowniczką tego kursu była Aniela Michalska „Mama”. Janusz uczęszczał na wykłady w towarzystwie licznej, kilkunastoosobowej grupy działaczy ze swego koła PTTK. Już wtedy był doświadczonym działaczem naszego Towarzystwa i znaczącą postacią w Zakładowym Kole PTTK nr 2 przy PAX i ZZG; tam zaczynał swoją turystyczną działalność. W tym czasie bez wątplenia było to jedno z najlepszych kół w Oddziale Stołecznym i w całej Warszawie. Janusz był aktywnym członkiem Zarządu Koła i niezależnie od tego prowadził tam Sekcję Turystyki Pieszej.

Od początku swej pracy społecznej w PTTK zajmował się głównie turystyką kwalifikowaną i pozostał jej wierny do końca. Zaszczepił swoją pasję najbliższej rodzinie: żona, córka i syn to doświadczeni turyści i działacze PTTK również posiadający uprawnienia Przodowników TP. Janusz często pojawiał się na rajdach w towarzystwie wnuków. Przez lata uprawiał i organizował zgodnie ze swoimi zainteresowaniami wędrówki piesze nizinne oraz wycieczki górskie i spływy kajakowe. Propagował również i uprawiał zdobywające wówczas coraz większą popularność turystyczne marsze na orientację. Był aktywnym członkiem Klubu Imprez na Orientację „Delta”. Przez ponad trzydzieści lat był jednym z aktywniejszych członków Komisji Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego PTTK. Organizował i prowadził szkoleniowe piesze obozy wędrownie, na przestrzeni lat zaprojektował i poprowadził w terenie setki wycieczek i wypraw, zawsze solidnie opracowanych i na wysokim poziomie krajoznawczym.

Był także jednym z członków-założycieli znanego w całym kraju Klubu Przodowników Turystyki Pieszej im. Anieli Michalskiej. Przez ponad piętnaście lat istnienia Klubu, do chwili śmierci, był członkiem jego zarządu i Klub wiele mu zawdzięcza. W momentach kryzysu lokalowego z jakim Klub dwukrotnie się borykał, Janusz potrafił rozwiązać ten problem oddając do dyspozycji członków świetnie położony w centrum miasta, dostępny

komunikacyjnie i przytulny lokal. Dla pracy Klubu było to niezmiernie ważne.

Działając w Oddziałowej Komisji Turystyki Pieszej uczestniczył w organizowaniu kursów dla kandydatów na Przodowników TP III stopnia i wielokrotnie zasiadał w komisjach egzaminacyjnych dla Przodowników TP ubiegających się o rozszerzenie uprawnień. Uczestniczył w organizowaniu kolejnych Rajdów Pieszych im. Aleksandra Janowskiego, zjazdów „Mazowiecka Jesień” i Jesiennych Spotkań Piechurów oraz imprez rocznicowych.

Niezależnie od pracy w macierzystym Oddziale Stołecznym PTTK Janusz Szczęsny od kilkunastu lat, aż do chwili śmierci był aktywnym członkiem Prezydium Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK. Kierował pracami Podkomisji Weryfikacji OTP przy KTP ZG PTTK przyznającej Duże OTP oraz OTP „Za wytrwałość”.

Co roku uczestniczył w Ogólnopolskich Złotach Przodowników TP. Był zwolennikiem turystyki pieszej w czystej formie, bez ułatwień i w całkowitej samowystarczalności na trasie. Przewędrował wielokrotnie Polskę od gór do Bałtyku z ciężkim plecakiem.

Posiadał olbrzymi zasób wiedzy krajoznawczej. Poznał Polskę bardzo dobrze, znał i ukochał jej historię. Uzyskał uprawnienia Przodownika TP I stopnia oraz tytuł Honorowego Przodownika Turystyki Pieszej. Był również aktywnym Przodownikiem Turystyki Górskiej.

Janusz był prawym i niezwykle skromnym człowiekiem, posiadał liczne odznaczenia, o czym większość z nas dowiedziała się dopiero po jego śmierci. Za walkę w okresie okupacji niemieckiej odznaczono Janusza Szczęsnego Krzyżem Armii Krajowej, Medalem Wojska, Warszawskim Krzyżem Powstańczym, Krzyżem Partyzanckim i innymi. Za pracę zawodową i działalność społeczną otrzymał Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Odznakę „Zasłużonego Działacza Kultury”, Złotą Honorową Odznakę PTTK i wiele innych.

Żegnaliśmy Go w piękny, słoneczny, lipcowy ranek na cmentarzu na Woli w Warszawie. Nad trumną Janusza Szczęsnego pochylał się otoczony grupą kombatantów sztandar VII Obwodu AK „Obroza”, który żegnał sierżanta (podporucznika AK). Pochyliły się również powiewające czarnymi, żałobnymi wstęgami trzy sztandary Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Był tam sztandar Zarządu Głównego PTTK w asyście członków Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK, sztandar macierzystego Oddziału Stołecznego, z którym zmarły związany był przez cały okres swej działalności w PTTK oraz przybyły znad Pilicy sztandar zaprzyjaźnionego Oddziału Miejskiego PTTK w Warce, z którym Janusz Szczęsny od wielu lat współpracował.

Wśród licznie zebranych, żegnających Janusza osób, znaczną część stanowili jego przyjaciele z PTTK. Byli to ci, którym trudno będzie uzmysłowić sobie fakt, że ten wieloletni, pogodny kompan wędrowek, szanowany, starszy kolega, już nigdy nie ruszy z nimi na trasy turystycznych eskapad i nigdy nie zasiądzie przy ognisku, by dzielić się swymi bogatymi doświadczeniami krajoznawczymi i wrażeniami z przebytych tras.

W osobie Janusza Szczęsnego Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze traci doświadczonego, rzetelnego działacza, zaangażowanego społecznika oddanego całym sercem krajoznawstwu i turystyce kwalifikowanej. My współpracujący z nim na co dzień tracimy wypróbowanego, niezawodnego Przyjaciela.

Niezmiernie trudne są takie pożegnania.

Włodzimierz Majdewicz

● KOMUNIKAT ●

Komisji Turystyki Pieszej Zarządu Głównego PTTK

Uwaga ZNAKARZE !

Ogólnopolska Narada Znakarzy odbędzie się 19. listopada 2000 r.
godz. 11.00 w siedzibie Zarządu Głównego PTTK w Warszawie
ul. Senatorska 11 (sala konferencyjna)

Obecność dla wszystkich Kolegów Znakarzy – obowiązkowa.
(delegacje wystawia i rozlicza koszty podróży macierzysty Oddział PTTK).

KARTA RABATOWA PTTK

województwo Lubuskie

Bar „Jankiel”

65-071 Zielona Góra, ul. Sobieskiego 14, tel: (0-68) 325-35-06

czynny od poniedziałku do soboty od godz. 1⁰⁰, w niedzielę od godz. 20⁰⁰

5% rabatu

Usługi Transportowe Ryszard Tarnawa

65-001 Zielona Góra, ul. Reymonta 40, tel:(0-68) 320-71-48,0-605-45-42-42

samochód ciężarowy „Star” skrzyniowy, kryty

10% rabatu

Sklep rowerowy „SOGEST”

65-427 Zielona Góra, ul. Wrocławska 3, tel: (0-68) 324-46-85

zakup

5% rabatu

naprawa

10% rabatu

Sklep „Remoncik”

65-041 Zielona Góra, ul. Moniuszki 31 poniedziałek-piątek godz. 8⁰⁰ - 17⁰⁰, sobota godz. 8⁰⁰ - 12⁰⁰

artykuły do remontu mieszkań

10% rabatu

Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „POLZAX” s.c.

66-100 Sulechów, ul. Leśna 6, tel:(0-68) 385-40-16,385-50-56,0-601-77-39-33

części do samochodów osobowych, ciężarowych, przyczep i naczep

(Star, Jelcz, Kamaz, Robur, Liaz, Ifa, Iveco, Renault, Daf, Man, Volvo, Scania, Mercedes

poniedziałek-piątek godz. 8⁰⁰ - 17⁰⁰, sobota godz. 8⁰⁰ - 16⁰⁰

5% rabatu

Agencja Gandelowo-Usługowa

66-100 Sulechów, ul. Poznańska 10, tel:(0-68) 385-37-00

sprzedaż latarek, zegarków ręcznych i pokojowych, żarówek, opraw i systemów oświetlenia wewnętrznego i zewnętrznego, baterii i akumulatorów specjalistycznych, zgrzewanie pakietów baterii i akumulatorów

poniedziałek-piątek godz. 10⁰⁰ - 18⁰⁰, sobota godz. 10⁰⁰ - 14⁰⁰

5% rabatu

P.W.Export-Import-Hurt-Detal „Megi”

66-100 Sulechów, ul. Przyłączna 6J, tel:(0-68) 385-46-44

sprzedaż części do samochodów osobowych i dostawczych

- Audi, VW, Mercedes, Ford, Renault

poniedziałek-piątek godz. 8⁰⁰ - 17⁰⁰, sobota godz. 8⁰⁰ - 14⁰⁰

5% rabatu

Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „Janpol”

66-100 Sulechów, ul. Szkolna 3, tel:(0-68) 385-57-56

sprzedaż części i akcesoriów do samochodów osobowych- Audi, VW, Mercedes,

Ford, Renault, Opel, Toyota

poniedziałek-piątek godz. 8⁰⁰ - 17⁰⁰, sobota godz. 8⁰⁰ - 14⁰⁰

5% rabatu

„RAM” s.c.

66-100 Sulechów, ul. Kościuszki 35, tel/fax:(0-68) 385-75-21

komputery, drukarki, monitory, części i akcesoria

poniedziałek-piątek godz. 9⁰⁰ - 17⁰⁰, sobota godz. 9⁰⁰ - 13⁰⁰

3-5% rabatu

„GALAXY”

65-001 Zielona Góra, ul. Krośnieńska 7, tel: (0-68) 454-89-00,324-02-58

komputery, drukarki, monitory

3% rabatu

„EIGER” s.c.

65-001 Zielona Góra, ul. St. Moniuszki 1/1 tel/fax: (0-68) 327-16-17

sprzęt sportowy i wspinaczkowy, odzież sportowa, buty, liny, kaski przewodniki, mapy

poniedziałek-piątek godz. 10⁰⁰ - 18⁰⁰, sobota godz. 10⁰⁰ - 14⁰⁰

5% rabatu

Zakład Kartograficzny „SYGNATURA”

65-154 Zielona Góra, ul. Dolina Zielona 28, tel/fax: (0-68) 327-17-69

wydawnictwa kartograficzne (detal)

20% rabatu

„TELAF” s.c.

65-060 Zielona Góra, ul. Drzewna 33, tel: (0-68) 451-25-45, tel/fax: 324-71-10
 telefony, telefaxy, centralki telefoniczne, osprzęt telefoniczny, telefony komórkowe
 ERA GSM poniedziałek-piątek godz. 10⁰⁰ - 18⁰⁰, sobota godz. 10⁰⁰ - 14⁰⁰

5% rabatu**„TELEKOMTEL”**

65-001 Zielona Góra, ul. Bohaterów Westerplatte 13, tel: 0-502-044-727
 akcesoria do telefonów GSM

poniedziałek-piątek godz. 10⁰⁰ - 18⁰⁰, sobota godz. 10⁰⁰ - 14⁰⁰

5% rabatu**VIDEO-FOTO Maciej Kozubal**

66-100 Sulechów, ul. Chopina 11, tel: (0-68) 385-74-36

usługi fotograficzne oraz sprzedaż sprzętu fotograficznego i materiałów fotograficznych

lipiec, sierpień poniedziałek-piątek godz. 9⁰⁰ - 18⁰⁰, sobota godz. 9⁰⁰ - 14⁰⁰ po sezonie od 10⁰⁰

5% rabatu**PZM Z-d Usługowo-Handlowy s.c. E. Benczarski-H. Bosy**

66-100 Sulechów, ul. Odrzańska 85, tel: (0-68) 385-32-14, tel/fax: 385-76-06

badanie stanu technicznego pojazdów osobowych, w tym:

zawieszenia układu kierowniczego i hamulcowego, światła, weryfikacja silnika

poniedziałek-piątek godz. 7⁰⁰ - 18⁰⁰, sobota godz. 8⁰⁰ - 16⁰⁰

5% rabatu**Z-d Handlowo-Usługowy „ARTROM”**

65-001 Zielona Góra, ul. Bohaterów Westerplatte 10, tel: (0-68) 320-59-33

sprzedaż i naprawa komputerów, kserokopiarek, kas fiskalnych i sprzedaż materiałów biurowych

poniedziałek-piątek 9⁰⁰-17⁰⁰, sobota 9⁰⁰ - 14⁰⁰

5% rabatu**P.W. Autoryzowany Punkt Serwisowy Ogrzewaczy Gazowych na Gaz Propan-Butan**

65-131 Zielona Góra, ul. Jastrzębia 18, tel: (0-68) 326-66-59

sprzęt grzewczy ceramiczny i katalityczny na gaz propan-butan, turystyczny

poniedziałek-piątek godz. 8⁰⁰ - 17⁰⁰,

naprawa

15% rabatu

członkowie PTTK z minimum 15-letnim stażem

50% rabatu

sprzedaż

5% rabatu**Z-d Wulkanizatorski Ryszard Kamiński**

66-100 Sulechów, ul. Kościuszki 8, tel: (0-68) 385-66-33, 385-40-87

naprawa kół (dętek), wymiana opon, wyważanie kół, sprzedaż opon nowych, używanych,

bieżnikowanych poniedziałek-piątek 8⁰⁰-17⁰⁰, sobota 9⁰⁰ - 13⁰⁰

5% rabatu**Prywatny Gabinet Stomatologiczny**

65-036 Zielona Góra, ul. Wyspiańskiego 13/207, tel: (0-68) 325-46-92 do 95 wew. 53

poniedziałek-piątek 9⁰⁰-13⁰⁰ i 15⁰⁰ - 19⁰⁰

leczenie zachowawcze

10% rabatu

protetyka

5% rabatu**STEMPLARSTWO**

65-001 Zielona Góra, ul. Westerplatte 21 a, tel: (0-68) 327-10-51 wew. 73 (Pasaż DT”Centrum”

wyrób stempli poniedziałek-piątek 9⁰⁰-15⁰⁰

10% rabatu**Biuro Turystyki Przyrodniczej „DUDEK”**

66-436 Słońsk, Stacja Pomp 2, tel:

OBŚLUGA RUCHU TURYSTYCZNEGO - przewodnictwo, spływy kajakowe

10% rabatu**Pizzeria „Pizzomania”**

65-415 Zielona Góra, ul. Grottgera 23, tel: (0-68) 324-55-12 czynna codziennie 12⁰⁰ - 23⁰⁰

USŁUGI GASTRONOMICZNE

15% rabatu**województwo małopolskie****Dom Wycieczkowy PTTK**

31-978 Kraków-Nowa Huta, ul. Bulwarowa 37, tel: (0-12) 644-08-63

USŁUGI NOCLEGOWE

5% rabatu

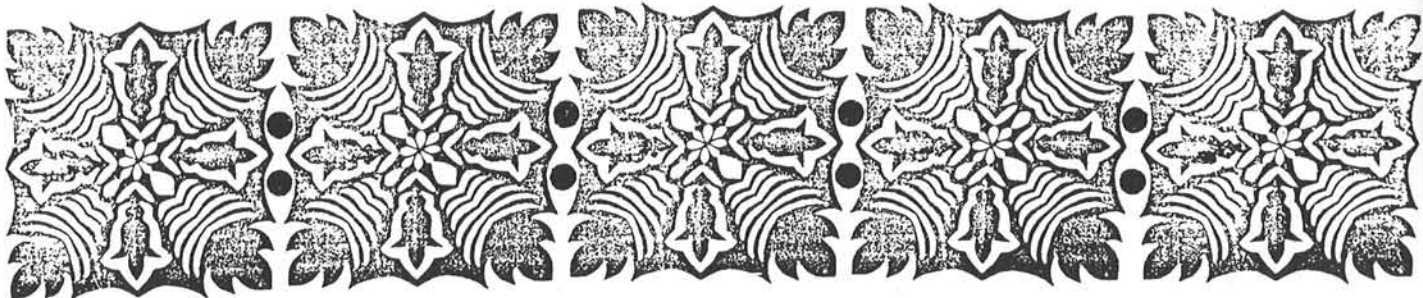
WYPOŻYCZALNIA SPRZĘTU TURYSTYCZNEGO

20% rabatu**województwo podlaskie****Pokoje gościnne Janina i Szczepan Okrągły**

16-300 Augustów, ul. Nowomiejska 119, tel: (0-87) 644-67-95

USŁUGI NOCLEGOWE

15% rabatu

województwo Dolnośląskie

Schronisko-Leśniczówka „Ostoja”

57-530 Międzyzlesie, Jodłów 30, tel: (0-74) 813-69-55
usługi noclegowe

21% rabatu

USŁUGI NOCLEGOWO-GASTRONOMICZNE

Bacówki „Wilcza Poręba”

58-540 Karpacz, ul. Obrońców Pokoju 6 tel/fax:(0-75) 761-97-64,0-605-05-33-66

10% rabatu

USŁUGI KULTURALNE

„Ogród Bajek” czynny: 1.10-30.04. w godz. 10⁰⁰-16⁰⁰; 1.05-30.09 w godz. 10⁰⁰ - 18⁰⁰

57-514 Międzygórze przy żółtym szlaku na Marię Śnieżną, tel: (0-74) 81-35-156

sprzedaż biletów Oddział PTTK im.M. Orłowicza

57-514 Międzygórze, ul. Sanatoryjna 1, tel:(0-74) 81-35-195

20% rabatu

województwo KUJAWSKO-POMORSKIE

USŁUGI NOCLEGOWE

Stacja Wodna PTTK i DW w Bachotku

87-100 Pokrzydowo ,tel: (0-56) 498-59-19

5% rabatu

województwo MAZOWIECKIE

USŁUGI NOCLEGOWE-GASTRONOMICZNE

Ośrodek Szkoleniowo-Hotelowy przy IBL

05-090 Raszyn Sękocin Las ,tel:(0-22) 715-38-00-4,797-39-99,fax:715-38-02

10% rabatu

województwo Podlaskie

USŁUGI NOCLEGOWE-GASTRONOMICZNE- OBSŁUGA RUCHU TURYSTYCZNEGO

Pensjonat „Kupała”

17-200 Orzeszkowo-Pokryjewe 139-148 tel:(0-850 873-29-21,873-31-79, (0-22) 665-14-06

noclegi,jazda konna, wypożyczalnia rowerów wodnych,pontonów,

wycieczki autokarowe z przewodnikiem, gastronomia (zniżka bez napojów alkoholowych)

organizacja konferencji,przyjęć

10% rabatu

Restauracja „Biała Róża”

17-200 Hajnówka, ul. 3 Maja 42 tel:(0-850 873-29-21,

z wyjątkiem napojów alkoholowych)

10% rabatu

● ●
Redakcja: Centralna Biblioteka PTTK
im. Kazimierza Kulwiecia
ul. Podwale 23
00-261 Warszawa
tel. 831-80-65

● Numer zamknięto: 30 09 2000. ●

